DIN ORNAMENTICA ROMÂNĂ

CRESTĂTURI ÎN LEMN

Album selectiv conținînd 39 planșe cu 237 obiecte
după originale țărănești

Reeditare după „Album de crestături în lemn", ediția 1909,
întocmit de DIMITRIE COMȘA

Text introductiv, bibliografie și tabele reactualizate de
Rodica Fota

Ediție îngrijită
de
ȘTEFAN TANCOU

SIBIU, 1979
Editat de Revista TRANSILVANIA

Cuvînt introductiv

După apariția, în 1904, a *Albumului reprezentînd 284 broderii și țesături, după originale țărănești*[1], în 1909, tot la Sibiu, vede lumina tiparului o altă lucrare consacrată ornamenticii românești, *Album de crestături în lemn*[2] alcătuit de același Dimitrie Comșa[3], intelectual cu vederi largi, neobosit în cercetarea și scoaterea la lumină a unor creații de artă reprezentative pentru talentul și puterea creatoare a țăranului român.

Continuînd preocupările unor alți intelectuali transilvăneni progresiști, din secolul al XIX-lea, precum Gheorghe Barițiu, privind cunoașterea și conservarea valorilor artei populare românești, Dimitrie Comșa se situează, la începutul secolului nostru, printre primii care nu numai că atrag atenția asupra importanței deosebite a unor asemenea creații, ci le și cercetează, încercînd o prezentare sistematică, desigur în limitele cunoștințelor etnografice ale timpului, și, ceea ce este poate mai important, reușind să le facă cunoscute, prin intermediul tiparului, unui public mai larg.

După cum mărturisește, în introducerea la *Albumul de crestături în lemn*, D. Comșa s-a simțit încurajat să continue această activitate și datorită faptului că primul album tipărit, cel de broderii și țesături, s-a bucurat, la apariția lui, de aprecieri elogioase în presa vremii, datorate unor intelectuali de mare prestigiu, precum Nicolae Iorga.

Tot aici, autorul face un scurt istoric al realizării colecției de obiecte populare de lemn, precum și al împrejurărilor în care s-a publicat o parte din aceasta în album. Obiectele de lemn au fost strînse cu ocazia constituirii colecției de broderii și țesături; din aproape cele 1100 de piese colecționate, 243 au fost reproduse în album, acestea fiind selecționate după criteriul vechimii și cel artistic. Faptul merită să fie reținut, deoarece valabilitatea acestor criterii este confirmată și astăzi, la acestea adăugîndu-se, desigur, altele ignorate de D. Comșa.

Piesele au fost strînse din 17 foste comitate, cele mai multe din fostul comitat Sibiu, din diferitele părți ale Transilvaniei și cîteva localități din Banat. Și, aici, se face mențiunea că majoritatea au fost aduse din localități de munte, „mai puțin umblate", deci din locuri unde, intuia el, trebuia să se fi păstrat nealterate formele și ornamentele cele mai vechi, mai autentice.

Albumul, se menționează în continuare, cuprinde exemplare din aproape toate categoriile de obiecte colecționate: furci de tors (clasificate astfel: „simple", „cu coarne", „încrestate", „pictate", „încrestate și pictate"), reprezentînd aproape jumătate din numărul total al pieselor reproduse, „pristene" sau „prisnele" (fuse), bîte, linguri, „păpușare" (tipare pentru caș), „căpcele" (căuce), diverse alte obiecte ca fluiere, cutie pentru brici, mai de bătut haine, țeavă de pipă și detalii ale unor piese precum blidare, „fruntarul" morii, „cărăbița" și „clipotul" cimpoiului ș.a.

Prezentîndu-le după criteriul tipologic, autorul a avut în vedere sublinierea diversității lor morfologice și ornamentale, fapt ce merită, iarăși, a fi remarcat. Și, de asemenea, reproducerea, în tabele, a denumirilor „neaoș poporale", adică a celor folosite în localitatea de proveniență. În aceste tabele, rubricile care specifică locul de proveniență, denumirea obiectului sînt completate prin observații privind vechimea și uneori funcționalitatea sau ornamentica lui.

Autorul încearcă și cîteva considerații cu privire la meșteșugul prelucrării lemnului, considerații care sînt, desigur, rezultatul unor observații mai mult cu caracter empiric decît al unui studiu propriu-zis. El remarcă, astfel, că anumite esențe lemnoase precum fagul, arțarul, paltinul, jugastrul, bradul, stejarul sînt mai frecvent utilizate, alături de care apar, uneori, arinul, alunul, răchita.

Referindu-se apoi la tehnicile de ornamentare, face observația justă că acestea diferă de la o regiune sau zonă la alta. În acest sens, dă cîteva exemple de tehnici de ornamentare a furcilor, pe care le consideră mai deosebite: în comunele din vecinătatea localității Turnu-Roșu (Sibiu), lemnul se vopsește mai întîi în diferite culori și apoi se crestează; tot în apropierea Sibiului, la Avrig, lemnul curățat de coajă se afumă și apoi se crestează; la Poiana Sibiului, „vestită pentru furcile cu coarne", piesele se realizează dintr-o singură bucată de lemn, se pictează pe marginea motivelor decorative sculptate și, uneori, se împodobesc cu fîșii, plăci sau ținte de metal ori cu bucăți de oglinzi; în regiunea Bîrgăului și Branului, lemnul se crestează prin apăsare cu tăișul cuțitului, după care se freacă cu grăsime și praf de cărbune.

Astăzi, este binecunoscut faptul că prelucrarea lemnului la români este nu numai un meșteșug și o ocupație tradițională de masă, ci și o adevărată artă, constituind un capitol important al civilizației materiale și spirituale a poporului nostru.

Arta prelucrării lemnului este un domeniu omniprezent, fiind rezultatul unei experiențe milenare. Despre originile foarte îndepărtate, în timp, ale civilizației lemnului, pe teritoriul patriei noastre, vorbesc o serie de mărturii. Alexandru Tzigara-Samurcaș, istoricul de artă preocupat, la începutul secolului nostru, și de cercetarea creațiilor valoroase din domeniul artei populare românești, amintea pe Homer, care aduce mărturii despre arta încrestării cu motive geometrice a armelor la traci.

---

[1] reeditat de revista Transilvania sub titlul *Album de broderii și țesături românești*, Sibiu, 1976

[2] *Album de crestături în lemn înfățișînd 243 obiecte după originale țărănești*, întocmit de Dimitrie Comșa, Sibiu, 1909, Institutul artistic Jos. Drotleff

[3] v. Cuvîntul introductiv la ediția din 1976 a *Albumului de broderii și țesături românești*

Mărturii indirecte despre ornamentarea lemnului, material perisabil, le aduce ceramica neolitică descoperită pe teritoriul României, unde se întîlnesc ornamente ca rombul, zig-zag-ul, „dintele de lup“ ş.a. Frecvenţa mare a unor asemenea motive, pe obiectele de lemn, constituie o dovadă a vechimii acestui meşteşug, ca şi expresia unei anumite structuri stilistice.

Geneza şi specificul artei populare româneşti în lemn se află într-o relaţie directă cu istoria şi modul de viaţă al poporului. Bogăţia pădurilor noastre precum şi faptul că lemnul oferă atît posibilităţi constructive cît şi artistice, datorită chiar proprietăţilor sale — duritate, elasticitate, structura fibrelor, culoare etc. — explică utilizarea atît de frecventă a acestui material la noi. Arta prelucrării lemnului apare, de aceea, ca o artă profund realistă, ce răspunde unei duble necesităţi: utilul şi frumosul.

Tradiţia înaintaşilor noştri, între care se numără şi D. Comşa, în ce priveşte cercetarea şi conservarea valorilor de artă populară, în diferitele domenii de manifestare a creativităţii artistice (artele textile, ceramica, arta lemnului etc.) a fost preluată şi continuată între cele două războaie mondiale, dar mai ales după Eliberare şi în perioada de timp apropiată, cînd s-au întreprins cercetări sistematice şi s-au elaborat o serie de studii.

Studiile privitoare la arta lemnului[4] sînt fie rezultatul unor cercetări analitice asupra unor domenii in care s-au dezvoltat meşteşugul şi arta prelucrării acestui material (arhitectură, mobilier, unelte, obiecte de uz gospodăresc etc.) ca şi asupra unor aspecte particulare (ornamentica), unele dintre ele restrînse la o anumită regiune sau zonă a ţării, fie lucrări cu caracter de sinteză. În ansamblu, ele oferă o imagine complexă asupra acestui important domeniu de manifestare creatoare a poporului român, asupra caracteristicilor şi trăsăturilor sale definitorii, expresie a unui specific etnic inconfundabil.

Se remarcă, astfel, drept una din caracteristicile generale ale artei prelucrării lemnului (fapt menţionat şi de autorul acestui album) marea varietate de esenţe folosite, lucru care se datorează în primul rînd condiţiilor naturale. În acelaşi timp, se evidenţiază o mare varietate de tehnici şi procedee de lucru folosite de către meşterii populari, întotdeauna potrivite esenţei respective precum şi destinaţiei obiectului. Astfel, stejarul şi bradul se folosesc mai ales în construcţii, lemnul de fag pentru mobilier, pluta sau răchita în confecţionarea vaselor, lemnul de prun, de mesteacăn sau coaja de cireş, pentru instrumentele muzicale de suflat, frasinul, alunul şi paltinul pentru furcile de tors etc. Acest fapt a determinat apariţia unor zone şi centre specializate, unele existente şi astăzi, ca şi a unor categorii de meşteri specializaţi, ca de exemplu, văsarii din Vidra (Munţii Apuseni), dogarii şi butnarii din Vrancea, lădarii din Budureasa (Bihor) ş.a.

Literatura de specialitate stabileşte existenţa a două mari tipuri în ce priveşte tehnicile de prelucrare a lemnului: fără intervenţie în masa lemnoasă (încovoiere, împletire, înfăşurare) şi cu intervenţie în masa lemnoasă (cojire, incizie, excizie, crestare, cioplire, sculptare, perforare şi traforare, încrustare şi intarsie, aplicaţii metalice, pirogravare, colorare). Acestea din urmă erau denumite, adeseori, în mod generic, „crestături în lemn“, dar categoria obiectelor de acest gen depăşesc tehnica propriu-zisă. Chiar şi Dimitrie Comşa şi-a intitulat cartea *Album de crestături în lemn*, dar se poate lesne observa că piesele reproduse aici sînt realizate în tehnici diverse.

Foarte frecventa combinare a unor tehnici diferite, fapt remarcat de specialişti drept o altă caracteristică a artei lemnului la noi, face aproape imposibilă o clasificare a obiectelor numai în funcţie de tehnica utilizată. Îmbinarea tehnicilor şi a procedeelor de lucru, dictată atît de necesităţile constructive cît şi de intenţiile artistice, conferă, într-o mare măsură, un caracter deosebit acestor creaţii.

În ceea ce priveşte ornamentica pieselor se impun, prin frecvenţa şi marea lor răspîndire, ornamentele geometrice, caracteristice dealtfel şi celorlalte domenii de creaţie populară românească, aşa cum remarca Nicolae Iorga[5]: „Există o anumită unitate în toate aceste produse ale artei populare; aceasta constă tocmai în ornamentaţie, reducerea a tot ceea ce pretind să reprezinte aceste figuri schematice la construcţii lineare, la notaţii abstracte. Triunghiuri, romburi, linii oblice paralele, cruci servesc la redarea a tot ceea ce se prezintă privirii artistului naiv“. Motivele decorative geometrice sînt totodată şi cele mai vechi, provenind din fondul autohton geto-dacic.

De asemenea, foarte vechi şi cunoscînd o mare răspîndire este şi motivul solar[6], des întîlnit dealtfel şi în ornamentica altor popoare. Varietatea de forme în care apare acest motiv în arta românească a lemnului — cerc, roată, rozetă, ochi, vîrtej etc. — precum şi diversitatea îmbinărilor compoziţionale vorbesc despre fantezia şi talentul creatorilor noştri populari.

Alături de acestea, apar motivele florale, cele antropomorfe iar dintre cele zoomorfe, des întîlnite în decorarea pieselor de lemn, se numără şarpele (stilizat adesea sub forma funiei), capul de cal ş.a.

Se poate spune că nu există domeniu legat de viaţa şi munca ţăranului român în care să nu intervină arta lemnului: arhitectura (locuinţa dar şi construcţiile gospodăreşti anexe, instalaţiile de tehnică ţărănească), interiorul locuinţei cu mobilierul său, uneltele de muncă şi obiectele de uz gospodăresc, obiectele legate de diferitele ocupaţii tradiţionale — agricultura, creşterea vitelor, păstoritul — cele legate de industria casnică textilă, de obiceiurile tradiţionale, instrumentele muzicale populare etc.

Dezvoltată pe un fond stilistic unitar, arta lemnului românească impresionează, în acelaşi timp, prin marea diversitate zonală şi regională, ca şi prin varietatea morfologică şi ingeniozitatea rezolvărilor funcţionale şi artistice. Relaţia armonioasă dintre funcţionalitatea obiectelor, decorul şi forma, întotdeauna subordonată utilităţii, se impune, de asemenea, ca un fapt remarcabil.

Prin bogăţia şi valoarea creaţiilor sale, arta românească a lemnului se afirmă ca o strălucită contribuţie la tezaurul artistic universal, fiind o expresie grăitoare a vechimii, continuităţii şi inepuizabilelor resurse creatoare ale poporului nostru.

Paralel cu activitatea de cercetare şi studiu, în România se desfăşoară o remarcabilă acţiune de salvare şi conservare a acestor valori, de către specialişti, în cadrul instituţiilor muzeale. Este suficient, în acest sens, să amintim doar existenţa unor deosebit de valoroase colecţii muzeale, în al căror patrimoniu sînt cuprinse zeci de mii de piese reprezentative pentru arta lemnului: Muzeul satului şi de artă populară din Bucureşti, Muzeul Brukenthal şi Muzeul tehnicii populare din Sibiu, Muzeul etnografic al Transilvaniei din Cluj-Napoca, Muzeul din Cîmpulung Moldovenesc (unic în felul său, fiind chiar un „muzeu al lemnului)“, Muzeul viei şi viticulturii din Goleşti (Argeş), Muzeul arhitecturii vîlcene de la Bujoreni (Vîlcea) ş.a. Multe dintre acestea sînt muzee etnografice în aer liber şi faptul este explicabil avînd în vedere că profilul şi tematica acestora sînt axate fie pe prezentarea arhitecturii populare (inclusiv a interioarelor şi inventarului de obiecte şi unelte gospodăreşti) din diferite regiuni ale ţării, fie a unor ocupaţii tradiţionale sau instalaţii tehnice populare.

Străvechea tradiţie a artei lemnului este continuată în zilele noastre de o serie de creatori populari, a căror activitate este coordonată de Centrele judeţene de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă şi popularizată prin intermediul diverselor manifestări expoziţionale din ţară şi de peste hotare. Valorificarea unor asemenea creaţii se realizează, de asemenea, în cadrul reţelei UCECOM-ului.

Albumul de crestături în lemn realizat de Dimitrie Comşa apare astăzi, desigur, depăşit în unele privinţe. Unele dintre limitele lui (dintre care amintim doar restrîngerea ariei geografice numai la Transilvania şi unele localităţi din Banat, reducerea pieselor reproduse doar la cîteva categorii de obiecte) au fost semnalate, încă în 1922, de George Oprescu[7].

Încercarea de sistematizare a materialului pe categorii tipologice, reproducerea denumirilor populare autentice, precum şi criteriile de selecţie ale pieselor dovedesc însă preocupări ştiinţifice din partea autorului.

Valoarea documentar-istorică şi bibliofilă a *Albumului de crestături în lemn*, adevărată operă de pionierat, justifică, credem, reeditarea lui.

Rodica Fota

[4] v. Bibliografia

[5] Nicolae Iorga, *L'art populaire en Roumanie*, Paris, 1923
[6] Paul Petrescu, *Motive decorative celebre*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1971
[7] George Oprescu, *Arta ţărănească la români*, Bucureşti, 1922

Bibliografie

I. *Volume, studii despre arta populară românească, cuprinzînd capitole referitoare la arta lemnului*

* * * *Arta populară românească*, Editura Academiei, Bucureşti 1969

* * * *Ţara Bîrsei*, Editura Academiei, Bucureşti, vol. I 1972, vol. II 1974.

Bănăţeanu, Tancred, *Arta populară bucovineană*, Bucureşti, 1975, Centrul judeţean de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă Suceava.

Bănăţeanu, Tancred, *Arta populară din nordul Transilvaniei*, Bucureşti, 1969, Casa creaţiei populare a judeţului Maramureş.

Bodor, Gheorghe, *Muzeul etnografic al Moldovei*, Bucureşti, 1965.

Dunăre, Nicolae, *Arta populară din valea Jiului*, Bucureşti, 1963.

Florescu, Florea Bobu, Petrescu, Paul, Stahl, Paul, *Arta populară de pe valea Bistriţei*, Editura Academiei, Bucureşti, 1969.

Florescu, Florea Bobu, Stahl, Paul, Petrescu, Paul, *Arta populară din zonele Argeş şi Muscel*, Bucureşti, 1967.

Ionescu, Grigore, *Arhitectura populară românească*, Bucureşti, 1957.

Iorga, Nicolae, *L'art populaire en Roumanie*, Paris, 1923.

Irimie, Cornel, *Arta populară în Muzeul Brukenthal*, Bucureşti, 1964.

Lungu, Ion, Radu, Vasile, Bassa, Beniamin, Raica, Ion, Valea, Mircea, *Meşteşuguri şi meşteşugari din sud-vestul Transilvaniei*, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1970.

Oprescu, George, *Arta ţărănească la români*. Bucureşti, 1922

Oprescu, George, *L'art du paysan roumain*, Bucureşti, 1937.

Oprescu, George, *Probleme româneşti de artă ţărănească*, Bucureşti, 1940.

Oţetea, Georgeta, *Probleme decorative în arta populară din Mărginimea Sibiului*, în Studii şi cercetări de istoria artei, nr. 2, 1959.

Pamfile, Teodor, *Industria casnică la români*, Bucureşti, 1910.

Pascu, Ştefan, *Meşteşugurile în Transilvania*, Bucureşti, 1954.

Păcală, Victor, *Monografia comunei Răşinari*, Sibiu, 1915.

Petrescu, Paul, *Arhitectura ţărănească în lemn din România*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1974.

Petrescu, Paul, Irimie, Cornel, *Meşteşuguri artistice în România*, Bucureşti, 1967.

Petrescu, Paul, *Motive decorative celebre*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1971.

Stahl, Paul H., *Meşterii ţărani români şi creaţiile lor de artă*, Editura enciclopedică, Bucureşti 1969.

Stănculescu, Fl., Gheorghiu, A., Petrescu, Paul, Stahl, Paul, *Arhitectura populară românească, Regiunea Dobrogea*, Bucureşti, 1957.

Stănculescu, Fl., Gheorghiu, A., Petrescu, Paul, Stahl, Paul, *Arhitectura populară românească, Regiunea Hunedoara*, Bucureşti, 1956.

Stănculescu, Fl., Gheorghiu, A., Petrescu, Paul, Stahl, Paul, *Arhitectura populară românească, Regiunea Ploieşti*, Bucureşti, 1957.

Stoica, Georgeta, Văgii, Maria, *Arta populară din Cîmpia Munteniei*, Casa creaţiei populare a judeţului Ilfov, 1969.

Stoica, Georgeta, Secoşan, Elena, Vlăduţiu, Ion, Petrescu, Paul, *Arta populară din Vîlcea*, Rîmnicu Vîlcea, 1972, Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă, Centrul judeţean de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă Vîlcea.

Ştefănescu, I.D., *Arta veche a Maramureşului*, Bucureşti, 1968.

Vlăduţiu, Ion, *Etnografia românească*, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1973.

Vuia, Romulus, *Le village roumain de Transylvanie et du Banat*, Bucureşti, 1937.

Vuia, Romulus, *Ţara Haţegului şi regiunea Pădurenilor*, în Lucrările Institutului de geografie al Universităţii din Cluj, II, 1926.

Vulcănescu, Romulus, *Coloana cerului*, Editura Academiei, Bucureşti, 1972.

Zderciuc, Boris, Petrescu, Paul, Bănăţeanu, Tancred, *Arta populară din România*, Bucureşti, 1964.

Zderciuc, Boris, *Tilişca, un sat din Mărginimea Sibiului*, Bucureşti, 1963.

II. *Volume, studii, articole privind arta lemnului la români*

Aldea -Sarai, Gh., *Deux sculpteurs populaires roumains*, în *Revue roumaine d'histoire de l'art*, tom 3, 1966.

Aldea, Gheorghe, *Sur la peinture et la sculpture populaires en Roumanie*, în *Revue roumaine d'histoire de l'art*.

Alexandru, Tiberiu, *Despre meşterii „fluieraşi" din Hodac*, în *Studii şi cercetări de etnografie şi artă populară*, Bucureşti, 1966.

Bănăţeanu, Tancred, *Arta populară în satele specializate din sudul raionului Beiuş, regiunea Oradea*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1954, nr. 1—2.

Bănăţeanu, Tancred, *Lăzi populare româneşti. Meşteşugul şi arta lădarilor*, în *Cibinium*, 1967/68, Sibiu.

Berner, Helmuth, *Holzschnitzereien — ein Privileg der Maramurescher*, în *Volk und Kultur*, XXIV, 1972, nr. 6.

Bour, O., *Preuteasa — un centru de prelucrare complexă a lemnului*, în *Comunicări Sesiunea Muzeelor*, Bucureşti, 1966.

Brudiu, Mihalache, *Aspecte ale evoluţiei uneltelor agricole în gospodăria ţărănească din sudul Moldovei*, în *Terra nostra*, nr. 1, 1969.

Butură, Valeriu, *Rişculiţa — un sat de spătari din Ţara Zărandului*, Cluj, 1948.

Capesius, Roswith, *Bemalte Holzkreuze aus dem Bihorer Land*, în *Revue roumaine d'histoire de l'art*, tom 6, 1969.

Cazacu, P., Juncu, Şt., *Un important centru de prelucrarea lemnului, Boghicea, raionul Roman*, în *Comunicări Sesiunea Muzeelor*, Bucureşti, 1966.

Chelcea, I., *Les „rudari" de Muscel*, Bucureşti, 1943.

Chelcea, Ion, *Meşteri anonimi din Moldova în arta prelucrării lemnului*, în *Magazin*, 1960, nr. 118.

Chelcea, Ion, *Meşteşugul rotăritului în unele sate de pe valea Dunării (între cursul inferior al Oltului şi Mostiştei)*, în *Cibinium*, 1969—1973, Sibiu.

Dănciulescu, V., *Arta străveche a cioplitorilor în lemn*, în *Magazin*, 1966, nr. 451.

Dima, Al., *Împodobirea porţilor, interioarelor, caselor. Opinii despre frumos*, Bucureşti, 1945.

Dinuţă, Gheorghe, *Ocupaţiile poporului român oglindite în colecţia de unelte şi obiecte a Muzeului Satului*, în *Studii şi cercetări Muzeul Satului*, 1970.

Dunăre, Nicolae, *Sate din Zărand specializate în meşteşuguri ţărăneşti*, în *Contribuţii la cunoaşterea regiunii Hunedoara*, Muzeul regional Hunedoara, Deva, 1965.

Florescu, Florea Bobu, *Confecţionarea fluierelor cu aplicaţii de alamă*, în *Revista de etnografie şi folclor*, 1958, nr. 3.

Florescu, Florea Bobu, *Ornamentica populară românească în lemn*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1956, nr. 1—2.

Florescu, Ion Al., *Civilizaţia lemnului*, Bucureşti, Editura Ceres, 1976.

Focşa, Gheorghe, *Elemente decorative în arhitectura populară din sudul regiunii Craiova*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1955, nr. 3—4 şi 1956, nr. 1—2.

Focşa, Gheorghe, *Elemente decorative în arhitectura populară din zona etnografică a Jiului de Sus*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1957, nr. 3—4.

Formagiu, Hedwiga, Pauncev, Milcana, Stanciu, Smărăndiţa, *Băiţa, un centru de lădari necunoscut*, în *Marmaţia*, I, Baia Mare, 1969.

Formagiu, Hedwiga, Stanciu, Smărăndiţa, *Ornamentica porţilor de şură din zona Codru*, în *Revista muzeelor*, 1968, nr. 6.

Geza, Vida, *În apărarea artei populare în lemn*, în *Revista muzeelor*, 1967, nr. 6.

Gheorghiu, Adrian, Petrescu, Paul, *Ornamentaţia în arhitectura populară din bazinul superior al Argeşului*, în *Arhitectura R.P.R.*, 1955, nr. 1.

Godea, Ioan, *Contribuţii la cunoaşterea mobilierului ţărănesc din vestul Transilvaniei*, în *Revista muzeelor*, 1971, nr. 4.

Godea, Ioan, *Meşteşugul lădăritului în satele de pe valea Ieuzului (judeţul Arad)*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei pe anii 1971—1973*.

Godea, Ioan, *Meşteşugul lăzilor de zestre în Ţara Crişurilor*, în *Contribuţii la cunoaşterea etnografiei din Ţara Crişurilor*, Oradea, Comitetul pentru cultură şi artă al judeţului Bihor, Muzeul Ţării Crişurilor, 1971.

Huţanu, Dumitru, *Crestături în lemn din Vrancea*, în *Sesiunea de comunicări ştiinţifice a muzeelor de etnografie şi de artă populară*, Bucureşti, 1972..

Iordache, G., Niţu, N., Papilian, M., *Cîteva observaţii asupra crucerilului în lemn din Oltenia*, în *Historica*, 1970, nr. 1.

Iorga, Nicolae, *Sculptura românească în lemn*, în *Memoriile Secţiunii Istorice*, seria III, tom XVIII, 1936.

Irimie Cornel, *Arta crestăturilor în lemn la Mărginenii Sibiului*, în *Transilvania*, 1972, nr. 2.

Irimie, Cornel, Dumitrescu, Florentina, Paleolog, Andrei, *Arta lemnului la români*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1975.

Irimie, Cornel, *Civilizaţia lemnului*, în *Contemporanul*, 7 aprilie 1972, nr. 15.

Irimie, Cornel, *Das Hirtenwesen der Rumänien. Forschungen in der Mărginimea Sibiului bei Hermannstadt/Sibiu*, München, 1965.

Irimie, Cornel, Dancu, Dumitru, *Stîlpii din Loman*, în *Contemporanul*, 20 nov. 1964.

Irimie, Cornel, Frunzetti, Ion, *Unelte, obiecte de uz casnic şi instalaţii de uz casnic*, în *Arta populară din Valea Jiului (Regiunea Hunedoara)*, Bucureşti, 1963.

Irimie, Cornel, Wiener, Raymonde, *Zeitgenossische Holzschützereien der Volkskunst*, în *Kunst in der Rumänischen Volksrepublik*, 1964, nr. 24.

Kós, Karoly, *Centrul de dulgheri Bedeciu*, în *Activitatea muzeelor*, Cluj, 1956.

Kós, Karoly, *Colecţia de furci de tors a Muzeului etnografic al Transilvaniei*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei pe anii 1968—1970*.

Kós, Karoly, *Elemente de arhitectură şi decorative de pe valea Caşinului*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1954, nr. 3—4.

Kós, Karoly, *Mobile cioplite din zona Lăpuş*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei pe anii 1962—1964*.

Maier, Radu Octavian, *Contribuţii etnografice asupra prelucrării lemnului în Munţii Apuseni*, în *Apulum*, VII, 1969.

Maier, Radu Octavian, *Rişculiţa — un sat specializat în produsul spetelor de ţesut*, în *Revista de etnografie şi folclor*, 1968, nr. 13.

Moga, Marius, *Decorul în arhitectura populară românească bănăţeană*, Timişoara, 1971.

Mozes, Tereza, *Împletitul — îndeletnicire casnică specializată în Valea Erului*, în *Contribuţii la cunoaşterea etnografiei din Ţara Crişurilor*, Oradea, Comitetul pentru cultură şi artă al judeţului Bihor, Muzeul Ţării Crişurilor, Oradea, 1971, nr. 10

Nistor, Francisc, Braga, Mircea, Sainelic, Alexandru, *Sculptura şi arhitectura populară din zona etnografică Maramureş. Ornamentaţii de lemn*, Baia Mare, 1969.

Pascu, Nicolae, *Contribuţii la studiul pirogravurii cu ştanţa la români*, în *Revista muzeelor*, 1966, nr. 2.

Pascu, Nicolae, *Pirogravura din Vrancea la Muzeul Satului*, în *Muzeul Satului, Anuar*, 1966, nr. 1.

Pascu, Nicolae, *Pirogravura la români*, în *Revista muzeelor*, 1965, nr. 6.

Pauncev, Milcana, *Contribuţii la tipologia furcilor de tors din sud—estul european*, în *Sesiunea de comunicări ştiinţifice a muzeelor etnografice şi de artă populară*, Bucureşti, 1972.

Pauncev, Milcana, *Despre mobilier*, în *Mobilier şi feronerie populară*, Bucureşti, 1971.

Pauncev, Milcana, Formagiu, Hedwiga, *Mobilierul popular din părţile Hunedoarei*, în *Mobila*, 1968, nr. 1—2.

Petrescu, Paul, *Aşezări, arhitectură, porţi în nordul Transilvaniei*, în *Arta populară din nordul Transilvaniei*, Bucureşti, 1969.

Petrescul, Paul, *Decorul mobilierului ţărănesc*, în *Arta plastică*, 1967, nr. 7.

Petrescu, Paul, *Romanian Peasant Furniture. Typological Classification*, în *Revue roumaine d'histoire de l'art*, tom 5, 1968.

Popa, I., *Industria casnică a lemnului din Munţii Apuseni*, Cluj, 1932.

Prut, Constantin, *Arta lemnului*, în *Contemporanul*, 30 oct. 1972, nr. 43.

Scarlat, Maria, *Centre specializate în confecţionarea mobilierului de pe valea Topologului — judeţul Argeş*, în *Studii şi cercetări Muzeul Satului*, 1970.

Semendeaev, Victoria, Ostap, Melania, *Despre meşteşugul butnăritului în zona Iaşului*, în *Sesiunea de comunicări a muzeelor*, Bucureşti, 1966.

Stahl, H. P., *Porţile ţărăneşti la români*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1960, nr. 2.

Stoica, Georgeta, *Centre specializate în confecţionarea mobilierului din Oltenia*, în *Studii şi cercetări de istoria artei*, 1968, nr. 2.

Stoica, Georgeta, Ungureanu, Nicolae, *Creaţia populară în lemn la români*, în *Revista muzeelor şi monumentelor*, seria Muzee, 1974, nr. 3.

Sainelic, Sabin, *Motive ornamentale pe furci şi bîte. Zonele etnografice Lăpuş şi Maramureş*, în *Marmaţia*, I, Muzeul judeţean Baia Mare, 1969.

Tişa, Aurelia, *Contribuţii la studiul meşteşugurilor în lemn de la Budureasa (regiunea Crişana)*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei pe anii 1962—1964*.

Tişa, Aurelia, *Vase de lemn în colecţia Muzeului etnografic al Transilvaniei*, în *Anuarul Muzeului etnografic al Transilvaniei pe anii 1971—1973*.

Udrişte, Elena, *Crestături în lemn din Gorj*, Comitetul de cultură şi educaţie socialistă al judeţului Gorj, 1972.

Vicol, A., *Un constructor muscelean de fluiere*, în *Revista de etnografie şi folclor*, 1964, nr. 3.

Zderciuc, Boris, Stoica, Georgeta, *Arta crestăturilor în lemn la români*, în *Anuarul Muzeului Satului*, Bucureşti, 1967.

Zderciuc, Boris, Stoica, Georgeta, *Crestături în lemn în arta populară românească*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1967.

Nr. crt.	LOCUL DE PROVENIENȚĂ				DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
	denumirile vechi		denumirile noi			
	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)		

A. FURCI DE TORS

Nr. crt.	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)	DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
1	Sibiu	Veștem	Sibiu	Veștem	Furcă încristită	Foarte veche
2	Sibiu	Sibiel	Sibiu	Sibiel	Furcă încriștită	Foarte veche
3	Sibiu	Cărpiniș	Alba	Cărpiniș	Furcă închistrită	Făcută de Simion Filimon
4	Sibiu	Cărpiniș	Alba	Cărpiniș	Furcă închistrită	Făcută de Simion Filimon
5	Sibiu	Săliște	Sibiu	Săliște	Furcă încriștită	Foarte veche
6	Tîrnava Mare	Ungra	Brașov	Ungra	Furcă încristită	—
7	Tîrnava Mare	Ungra	Brașov	Ungra	Furcă încristită	Foarte veche
8	Sibiu	Săcădate	Sibiu	Săcădate	Furcă încristită	Furcile de la nr. 8–14 au fost afumate și apoi încrestate
9	Sibiu	Avrig	Sibiu	Avrig	Furcă scrisă (crestată)	—
10	Sibiu	Avrig	Sibiu	Avrig	Furcă scrisă (crestată)	De vreo 40 ani
11	Sibiu	Bradu	Sibiu	Bradu	Furcă scrisă (crestată)	—
12	Făgăraș	Porumbacul inferior	Sibiu	Porumbacu de Jos	Furcă chindisită	—
13	Sibiu	Nucet	Sibiu	Nucet	Furcă încrestată	Foarte veche
14	Alba inferioară	Tăuți	Alba	Tăuți	Furcă încrestată	—
15	Sibiu	Sebeșul inferior	Sibiu	Sebeșu de Jos	Furcă scrisă	—
16	Făgăraș	Predeal	Brașov	Predeal	Furcă împistrită	Foarte veche
17	Făgăraș	Poarta-Bran	Brașov	Bran	Furcă închistrită	—
18	Făgăraș	Șimon-Bran	Brașov	Șimon	Furcă închistrită	—
19	Făgăraș	Zernești	Brașov	Zărnești	Furcă închistrită	—
20	Brașov	Măgheruș	Mureș	Măgheruș	Furcă închistrită (împistrită)	—
21	Bistrița-Năsăud	Borgo-Prund	Bistrița-Năsăud	Prundul Bîrgăului	Furcă împistrită	—
22	Murăș-Turda	Idicel	Mureș	Idicel	Furcă împistrită	—
23	Bistrița-Năsăud	Borgo-Suseni	Bistrița-Năsăud	Susenii Bîrgăului	Furcă împistrită	—
24	Hunedoara	Bouțar inferior	Caraș-Severin	Bouțari	Furcă împuiată (cu roți)	Foarte veche
25	Hunedoara	Zăicani	Hunedoara	Zăicani	Furcă împuiată (încrestată, cu roți)	—
26	Triscaune	Covasna	Covasna	Covasna	Furcă încristată	Foarte veche
27	Triscaune	Ozun	Covasna	Ozun	Furcă închistrită	—
28	Murăș-Turda	Sîngiorgiul de pădure	Mureș	Sîngiorgiu de Pădure	Furcă cu zurgălăi (încrestată)	—
29	Caraș-Severin	Herendești	Timiș	Herendești	Furcă crestată (încrestată)	Foarte veche
30	Timiș	Ususău	Arad	Ususău	Furcă împestrită	De vreo 70 ani
31	Timiș	Chelmac	Arad	Chelmac	Furcă împestrită	Din anul 1813
32	Torontal	Cebza	Timiș	Cebza	Furcă de tors	Foarte veche. Astfel se numesc aici furcile de orice categorie
33	Alba inferioară	Tecsești	Alba	Tecsești	Furcă mizdrită (încristită)	—
34	Alba inferioară	Cetea	Alba	Cetea	Furcă mizdrită (încristită)	Foarte veche
35	Alba inferioară	Cetea	Alba	Cetea	Furcă mizdrită (încristită)	—
36	Alba inferioară	Feneș	Alba	Feneș	Furcă zugrăvită sau împistrițată	—
37	Turda-Arieș	Vidra superioară	Alba	Avram Iancu	Furcă împestrită	—
38	Turda-Arieș	Vidra superioară	Alba	Avram Iancu	Furcă împestrită	Foarte veche
39	Turda-Arieș	Neagra superioară	Arad	Neagra	Furcă cu flori	—
40	Turda-Arieș	Ponorel	Alba	Ponorel	Furcă împestrită	De 80 ani
41	Alba inferioară	Valea-Dosului	Alba	Izvoru Ampoiului	Furcă zugrăvită	Foarte veche
42	Turda-Arieș	Săcătura	Alba	Vadu Moților	Furcă împestrită	—
43	Turda-Arieș	Certegea	Alba	Certege	Furcă împestrită	Foarte veche
44	Turda-Arieș	Certegea	Alba	Certege	Furcă împestrită	—
45	Alba inferioară	Sohodol	Alba	Sohodol	Furcă împestrită	—
46	Hunedoara	Luncani	Hunedoara	Luncani	Furcă împuiată cu sîmcel	Sîmcel e tăișul de încrestat
47	Hunedoara	Valea-Sîngiorgiu	Hunedoara	Valea Sîngiorgiului	Furcă împuiată	Străveche
48a	Hunedoara	Livezeni	Hunedoara	Livezeni	Furcă înformată (cu forme, împuiată)	Străveche
48b	Hunedoara	Livezeni	Hunedoara	Livezeni	Furcă înformată (cu forme, împuiată)	Partea de sus a furcii de la 48 a
49	Hunedoara	Streiu-Sîngiorgiu	Hunedoara	Streisîngiorgiu	Furcă împuiată	Foarte veche
50	Hunedoara	Cudjir	Alba	Cugir	Furcă încriștită (încrestată)	—
51	Hunedoara	Petroșeni	Hunedoara	Petroșani	Furcă înformată (cu forme)	Străveche
52	Hunedoara	Ohaba-de-sub piatră	Hunedoara	Ohaba de Sub Piatră	Furcă împuiată (cu pui)	De peste 100 ani
53	Hunedoara	Streiu-Ohaba	Hunedoara	Ohaba-Streiului	Furcă împuiată (cu pui)	Foarte veche. Partea de sus
54 a	Hunedoara	Uricani	Hunedoara	Uricani	Furcă înformată (cu forme, încrestată)	Foarte veche. Partea de sus
54b	Hunedoara	Uricani	Hunedoara	Uricani	Furcă înformată (cu forme, încrestată)	Foarte veche. Partea de sus

Nr. crt.	LOCUL DE PROVENIENȚĂ				DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
	Denumirile vechi		Denumirile noi			
	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)		
55	Hunedoara	Ludești	Hunedoara	Ludeștii de Jos Ludeștii de Sus	Furcă înflorată	Străveche
56	Hunedoara	Federi	Hunedoara	Pui	Furcă împuiată (înflorată)	—
57	Hunedoara	Uricani	Hunedoara	Uricani	Furcă informată (cu forme, încrestată)	Din anul 1811
58	Tîrnava mare	Ferihaz	Mureș	Albești	Furcă încristată	De peste 100 ani
59	Hunedoara	Covragiu	Hunedoara	Covragiu	Furcă sîmcelată sau împuiată cu sîmcel	Foarte veche
60	Hunedoara	Merișor-Jiu	Hunedoara	Merișor	Furcă informată (cu forme)	Foarte veche
61	Hunedoara	Fizești	Hunedoara	Fizești	Furcă împuiată (informată)	Foarte veche
62	Hunedoara	Petrila	Hunedoara	Petrila	Furcă împuiată (informată)	—
63	Hunedoara	Covragiu	Hunedoara	Covragiu	Furcă sîmcelată sau împuiată cu sîmcel	Foarte veche
64	Hunedoara	Bățălar	Hunedoara	Bățălar	Furcă împuițată	—
65	Alba inferioară	Stremți	Alba	Stremț	Furcă mizdrită (încristită)	Foarte veche
66	Hunedoara	Luncani	Hunedoara	Luncani	Furcă împuiată cu sîmcel	Străveche
67	Hunedoara	Luncani	Hunedoara	Luncani	Furcă împuiată cu sîmcel	Străveche
68	Hunedoara	Orăștioara inferioară	Hunedoara	Orăștioara de Jos	Furcă înflorată	Foarte veche
69	Hunedoara	Orăștioara superioară	Hunedoara	Orăștioara de Sus	Furcă înflorată	Foarte veche
70	Hunedoara	Merișor-Jiu	Hunedoara	Merișor	Furcă informată (cu forme)	Partea de sus

B. FURCI DE TORS, CU COARNE

71	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	Din anul 1790
72	Sibiu	Galeș	Sibiu	Galeș	Furcă încriștită	—
73	Sibiu	Deal	Alba	Deal	Furcă închistrită	—
74	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
75	Sibiu	Dobra-Jinii	Hunedoara	Dobra	Furcă închistrită	Străveche
76	Sibiu	Rășinari	Sibiu	Rășinari	Furcă crestată (scrisă)	Foarte veche
77	Sibiu	Strugari	Alba	Strungari	Furcă sîmcelită (încrestată)	Foarte veche
78	Sibiu	Boița	Sibiu	Boița	Furcă împestrițată sau împistrată	Colorată
79	Sibiu	Porcești	Sibiu	Turnu Roșu	Furcă scrisă	Colorată
80	Sibiu	Tălmăcel	Sibiu	Tălmăcel	Furcă scrisă	Colorată
81	Sibiu	Tilișca	Sibiu	Tilișca	Furcă încriștită	Din anul 1802
82	Sibiu	Rodu	Sibiu	Rod	Furcă împistrată	Foarte veche
83	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	Străveche
84	Sibiu	Apoldul-superior	Sibiu	Apoldul de Sus	Furcă încristită	Din anul 1883
85	Sibiu	Rodu	Sibiu	Rod	Furcă împistrită	—
86	Sibiu	Șugag	Alba	Șugag	Furcă încristită	—
87	Sibiu	Șugag	Alba	Șugag	Furcă încristită	—
88	Sibiu	Gura Rîului	Sibiu	Gura Rîului	Furcă încriștită	Străveche
89	Sibiu	Căpîlna	Alba	Căpîlna	Furcă încrestită	—
90	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
91	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
92	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	Foarte veche
93	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Furcă sîmcelită (încrestată)	—
94	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	Foarte veche
95	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	—
96	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	—
97	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Furcă închistrită	—
98	Sibiu	Pianul-superior	Alba	Pianul de Sus	Furcă sîmcelită	—
99	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
100	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
101	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	Foarte veche
102	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Furcă sîmcelită (încrestată)	—
103	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	Din anul 1800
104	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
105	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	Din anul 1805
106	Sibiu	Dobra-Jinii	Hunedoara	Dobra	Furcă închistrită	—
107	Caraș-Severin	Var	Caraș-Severin	Var	Furcă cu flori	Din anul 1796
108	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—
109	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	—

Nr. crt.	LOCUL DE PROVENIENȚĂ				DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
	denumirile vechi		denumirile noi			
	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)		
110	Sibiu	Tilișca	Sibiu	Tilișca	Furcă încriștită	Foarte veche
111	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Furcă simcelită (încrestată)	Străveche
112	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Furcă încriștită	Foarte veche
113	Sibiu	Sebeșel	Alba	Sebeșel	Furcă încriștită	—

C. CRUCIULIȚE ȘI PRISTENE (PRISNELE)

114	Hunedoara	Luncani	Hunedoara	Luncani	Cruciuliță la pungă, împuiată cu simcel	Străveche
115	Hunedoara	Luncani	Hunedoara	Luncani	Cruciuliță la pungă, împuiată cu simcel	Străveche
116	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Zurgălău (cruciuliță) simcelit	Străveche
117	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Zurgălău (cruciuliță) simcelit	Străveche
118	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Zurgălău (cruciuliță) simcelit	Străveche
119	Sibiu	Purcăreți	Alba	Purcăreți	Zurgălău (cruciuliță) la jeșcău, simcelit	Străvechi. Jeșcău e punga pentru tutun
120	Sibiu	Strugari	Alba	Strungani	Zurgălău (cruciuliță) la pungă, simcelit	Foarte vechi
121	Sibiu	Aciliu	Sibiu	Aciliu	Pristen încriștit	—
122	Sibiu	Sibiel	Sibiu	Sibiel	Pristen încriștit	Foarte vechi
123	Sibiu	Săliște	Sibiu	Săliște	Pristen încriștit	—
124	Sibiu	Săliște	Sibiu	Săliște	Pristen încriștit	—
125	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	—
126	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	De vreo 50 ani
127	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	Străvechi
128	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	Foarte vechi
129	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	—
130	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Pristen încriștit	—
131	Sibiu	Rodu	Sibiu	Rod	Pristen împistrit	—
132	Sibiu	Rodu	Sibiu	Rod	Pristen împistrit	—
133	Sibiu	Galeș	Sibiu	Galeș	Pristen încriștit	—
134	Sibiu	Dobra-Jinii	Hunedoara	Dobra	Pristen încriștit	Străvechi
135	Sibiu	Dobra-Jinii	Hunedoara	Dobra	Pristen încriștit	Străvechi
136	Sibiu	Loman	Alba	Loman	Pristin simcelit	—
137	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Pristen închistrit	Foarte vechi
138	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Pristen închistrit	Foarte vechi
139	Sibiu	Jina	Sibiu	Jina	Pristen închistrit	Foarte vechi
140	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Pristin simcelit (încrestat)	Foarte vechi
141	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Pristin simcelit (încrestat)	—
142	Sibiu	Răchita	Alba	Răchita	Pristin simcelit (încrestat)	—
143	Sibiu	Sebeșel	Alba	Sebeșel	Pristin simcelit (încrestat)	Străvechi
144	Tîrnava-mare	Bogata-olteană	Brașov	Bogata Olteană	Pristen încristit	—
145	Tîrnava-mare	Bogata-olteană	Brașov	Bogata Olteană	Pristen încristit	Foarte vechi
146	Odorheiul-săcuiesc	Racoșul superior	Covasna	Racoșul de Sus	Pristen încristit	Străvechi
147	Tîrnava-mare	Ungra	Brașov	Ungra	Pristen încristit	Foarte vechi
148	Tîrnava-mare	Ungra	Brașov	Ungra	Pristen încristit	Foarte vechi
149	Solnoc-Dobâca	Fizeș-Sînpetru	Sălaj	Sînpetru Almașului	Pristen încristit	Foarte vechi
150	Tîrnava-mare	Jibert	Brașov	Jibert	Pristen crestat	—
151	Tîrnava-mare	Mateiaș	Brașov	Mateiaș	Pristăn încristit	Foarte vechi
152	Tîrnava-mare	Mateiaș	Brașov	Mateiaș	Pristăn încristit	Străvechi
153	Tîrnava-mare	Mateiaș	Brașov	Mateiaș	Pristăn încristit	Străvechi
154	Tîrnava-mare	Mateiaș	Brașov	Mateiaș	Pristăn încristit	—
155	Hunedoara	Zlasthi	Hunedoara	înglobat orașului Hunedoara	Răsuc împistrițat	Foarte vechi
156	Odorheiul-săcuesc	Draos	Brașov	Drăușeni	Pristăn încristit	—
157	Tîrnava-mică	Bachnea	Mureș	Bahnea	Prisnel încristit	Foarte vechi
158	Tîrnava-mică	Curciu	Sibiu	Curciu	Prisnel încristit	Străvechi
159	Cojocna	Bărei	Cluj	Bărăi	Prisnel pistruit	—
160	Bistrița-Năsăud	Borgo-Prund	Bistrița-Năsăud	Prundul Bîrgăului	Pristen împistrit	Foarte vechi
161	Odorheiul-săcuesc	Varghiaș	Covasna	Vîrghiș	Pristen încristit	Foarte vechi

Nr. crt.	LOCUL DE PROVENIENȚĂ				DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
	Denumirile vechi		Denumirile noi			
	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)		

D. BÎTE ȘI MĂCIUCI

162	Turda-Arieș	Săcătura	Alba	Vadu Moților	Bîtă împestrită	—
163	Tîrnava-mică	Dîrlos	Sibiu	Dîrlos	Măciucă încristită	Foarte veche
164	Hunedoara	Sibișelul-vechi	Hunedoara	Sibișel	Boată înformată	Străveche
165	Sibiu	Cacova	Sibiu	Fintînele	Bîtă încriștită	—
166	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Bîtă încriștită	—
167	Hunedoara	Streiu-Ohaba	Hunedoara	Ohaba-Streiului	Boată împuiată	—
168	Sibiu	Ludoș	Sibiu	Ludoș	Bîtă învărgată	Străveche
169	Solnoc-Dobâca	Măgoaja	Cluj	Măgoaja	Botă	Furcă de tors = „Cujăică“
170	Făgăraș	Breaza	Brașov	Breaza	Bîtă cu flori	—
171	Brașov	Preșmăr	Brașov	Prejmer	Măciucă închistrită	Foarte veche
172	Hunedoara	Binținț	Hunedoara	Aurel Vlaicu	Bîtă cu pene	—
173	Triscaune	Brețcu	Covasna	Brețcu	Măciucă împistrită	Din anul 1894.
174	Tîrnava mare	Mateiaș	Brașov	Mateiaș	Măciucă încristită	Foarte veche
175	Sibiu	Miercurea	Sibiu	Miercurea	Bîtă încriștită	—
176	Cojocna	Jucul-superior	Cluj	Jucu de Sus	Bîtă împistrită	Originalul în muzeul etnografic din Cluj. Foarte veche și ferecată cu cositor
177	Hunedoara	Boia-Bîrzii	Hunedoara	Boia Bîrzii	Bîtă cositorită	Originalul în „Muzeul Asociațiunii“ din Sibiu
178	Hunedoara	Chitid	Hunedoara	Chitid	Boată împuițată	—
179	Brașov	Cărpiniș	Brașov	Cărpiniș	Măciucă închistrită	Foarte veche
180	Brașov	Purcăreni	Brașov	Purcăreni	Cîrje închistrită	Foarte veche
181	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Bîtă încriștită	—
182	Alba inferioară	Gusu	Sibiu	Gusu	Bîtă încriștită	Foarte veche, cu măciucă de os
183	Hunedoara	Streiu-Sîngiorgiu	Hunedoara	Streisîngeorgiu	Bît împuiat	Foarte vechi
184	Hunedoara	Livezeni	Hunedoara	Livezeni	Boată înformată (cu forme, împuiată)	Străveche. Făcută de Petru Lăscău
185	Cojocna	Cojocna	Cluj	localitate subordonată orașului Cluj-Napoca	Botă împestrițată	Originalul în muzeul etnografic din Cluj
186	Murăș-Turda	Sovata	Mureș	Sovata	Botă încrestată	Foarte veche. Originalul în muzeul etnografic din Cluj
187	Turda-Arieș	Ceagz	Cluj	Pietroasa	Bîtă încrestată	Foarte veche. Originalul în muzeul etnografic din Cluj
188	Sibiu	Cristian	Sibiu	Cristian	Bîtă cu măciucă, încristită	Foarte veche
189	Triscaune	Covasna	Covasna	Covasna	Măciucă încristită	Foarte veche, cu măciucă de cositor
190	Sibiu	Orlat	Sibiu	Orlat	Bîtă încriștită	Foarte veche

E. LINGURI

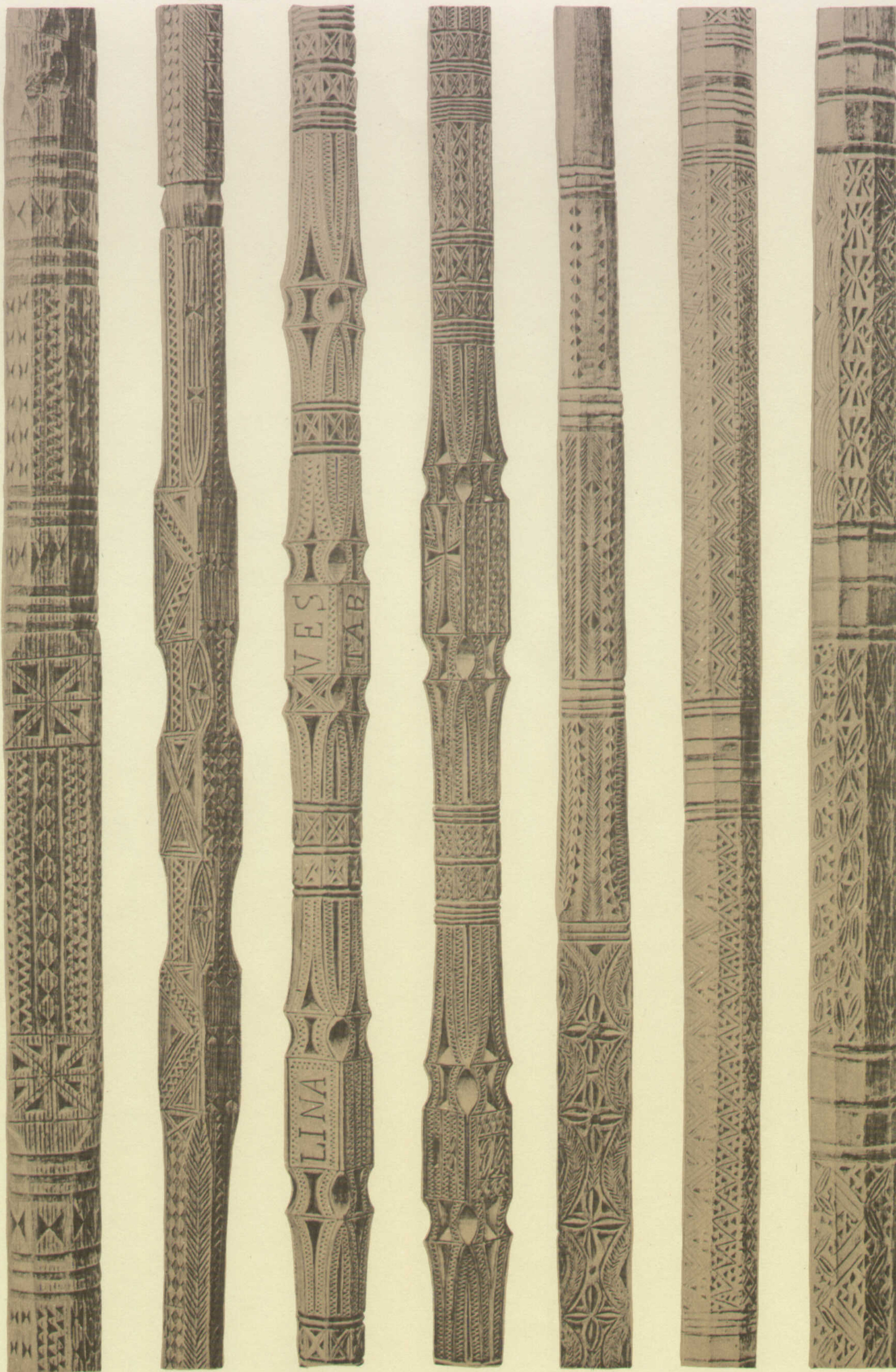
191	Caraș-Severin	Măidan	Caraș-Severin	Brădișorul de Jos	Lingură cu flori	De 160 ani
192	Sibiu	Rășinari	Sibiu	Rășinari	Lingură crestată (scrisă)	—
193	Sibiu	Șugag	Alba	Șugag	Linguriță închistrită	—
194	Făgăraș	Zernești	Brașov	Zărnești	Lingură închistrită	—
195	Brașov	Satu lung	Cluj	localitate subordonată orașului Cluj-Napoca	Lingură încrestată	—
196	Hunedoara	Totești	Hunedoara	Totești	Lingură șerpuită	—
197	Brașov	Cărpiniș	Brașov	Cărpiniș	Lingură mare închistrită	—

F. CĂPCELE ȘI ALTE VASE

198	Alba-inferioară	Galați	Alba	Galați	Căuc împistrițat	—
199	Hunedoara	Orăștioara-superioară	Hunedoara	Orăștioara de Sus	Căpcel înflorat	—
200	Hunedoara	Merișor-Jiu	Hunedoara	Merișor	Căpceană (tepcel) înformată (cu forme)	—
201	Hunedoara	Ludești	Hunedoara	Ludeștii de Jos Ludeștii de Sus	Căpcel crestat	—
202	Hunedoara	Petroșeni	Hunedoara	Petroșani	Căpcel informat (cu forme)	—
203	Turda-Arieș	Ponorel	Alba	Ponore	Căpceană împestrită	Foarte veche
204	Hunedoara	Merișor-Jiu	Hunedoara	Merișor	Căpceană (tepcel) înformată (cu forme)	—
205	Hunedoara	Cudjir	Alba	Cugir	Căpcel încriștat (încrestat)	Din anul 1890
206	Hunedoara	Blăjeni-Grosuri	Hunedoara	Blăjeni	Căpcel împenat (cu pene)	—
207	Hunedoara	Blăjeni-Grosuri	Hunedoara	Blăjeni	Căpcel împenat (cu pene)	—

Nr. crt.	LOCUL DE PROVENIENȚĂ				DENUMIREA OBIECTULUI	OBSERVAȚII
	Denumirile vechi		Denumirile noi			
	comitatul	comuna	județul	comuna (satul)		
208	Hunedoara	Blăjeni-Sat	Hunedoara	Blăjeni	Piperniță împenată	—
209	Hunedoara	Bulzești-inferior	Alba	Bulzeștii de Jos	Berbință împestrițată	—
210	Alba-inferioară	Bucerdea-vinoasă	Alba	Bucerdea Vinoasă	Olicică de lemn	—
211	Hunedoara	Dupăpeatră-Sat	Hunedoara	După-Piatră	Căpcel împenat	—
212	Turda-Arieș	Lupșa	Alba	Lupșa	Turturușe împestrițată (încrestată)	Din anul 1830. De păstrat galbenii
213	Odorheiul-săcuesc	Racoșul-superior	Covasna	Racoșul de Sus	Sărăriță încrestată	—
			G. DIVERSE			
214	Tîrnava-mare	Dăișoara	Brașov	Dăișoara	Codoriște de bici împestrită	—
215	Sibiu	Gura Rîului	Sibiu	Gura Rîului	Codoriște de bici încriștită	Foarte veche
216	Cojocna	Apahida	Cluj	Apahida	Codoriște de bici împistrită sau pistrită	Originalul în muzeul etnografic din Cluj
217	Alba-inferoară	Ocna-Sibiului	Sibiu	Ocna Sibiului	Flueră chindisită. La capătul de sus ferecată în cositor	Foarte veche
218	Sibiu	Poiana	Sibiu	Poiana	Flueră legată	Foarte veche
219	Sibiu	Avrig	Sibiu	Avrig	Undiță de cusut, scrisă, crestată	—
220	Sibiu	Sebeșul superior	Sibiu	Sebeșul de Sus	Undiță de cusut, scrisă	—
221	Sibiu	Săcădate	Sibiu	Săcădate	Undiță de cusut, încristită	—
222	Tîrnava-mare	Merchiașa	Brașov	Mercheașa	Zimți încrestați	—
223	Bistrița-Năsăud	Borgo-Prund	Bistrița-Năsăud	Prundul-Bîrgăului	Zimți, împistriți	Vopsit cu roșu închis
224	Hunedoara	Uricari	Hunedoara	Uricari	Fus pentru depănat, înformat (cu forme), împuiat	Servește pt. a depăna strămătură în diverse culori
225	Cojocna	Calata-mare	Cluj	Călata	Cutie de păstrat briciu, crestată	—
226	Tîrnava-mare	Criș	Mureș	Criș	Mai de bătut haine, încristit	Originalul în muzeul etnografic din Cluj
227	Murăș-Turda	Rîpa-superioară	Mureș	Vătava	Țeavă de pipă chistrită, împistrită	—
228	Hunedoara	Roșcani	Hunedoara	Roșcani	Teacă de cuțit, împistrițată (împistrită)	Ferecată cu cositor
229a	Hunedoara	Almaș-Săliște	Hunedoara	Almaș-Săliște	Cărăbița cimpoiului, încrestată și ferecată	Foarte veche. Originalul în „Muzeul Asociațiunii" din Sibiu
229b	Hunedoara	Almaș-Săliște	Hunedoara	Almaș-Săliște	Clipotul cimpoiului, încrestat	—
230	Tîrnava-mare	Merchiașa	Brașov	Mercheașa	Blidar încrestat	Din anul 1772
231	Sibiu	Vale	Sibiu	Vale	Poartă încriștită	Din anul 1823. Făcută de Iacob Barb
232	Sibiu	Tilișca	Sibiu	Tilișca	Poartă mică, încriștită	Din anul 1800. Făcută de țăranul Iacob Buciungă
233a	Sibiu	Tilișca	Sibiu	Tilișca	Fruntarul morii, cu piscoae, încriștit	Din anul 1842
233b	Sibiu	Tilișca	Sibiu	Tilișca	Fruntarul morii, cu piscoae, încriștit	Din anul 1842

Notă: Acest tabel reproduce pe cel din albumul original, la care s-au adăugat denumirile noi ale localităților.

Furci de tors.

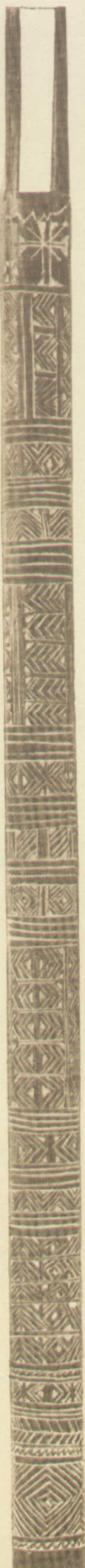
Album de crestături în lemn.

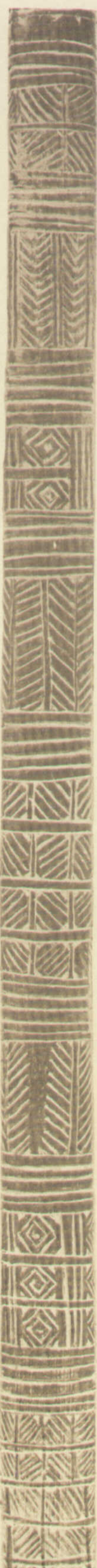
8

9

10

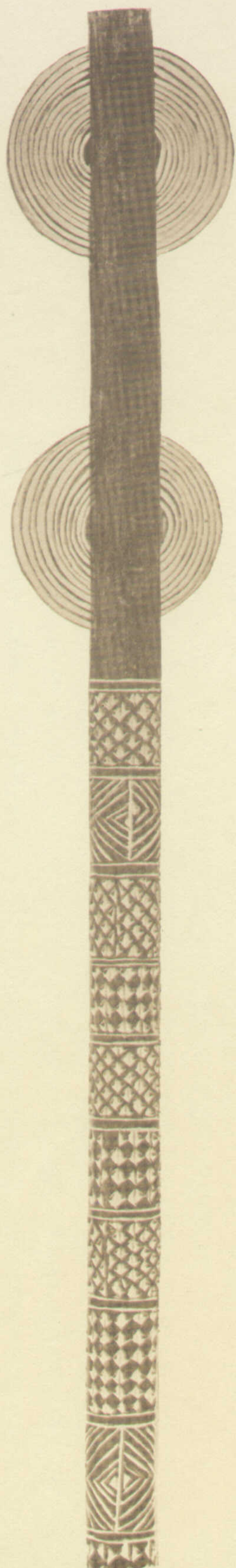
11

12

13

14

Album de crestături în lemn.

15

16

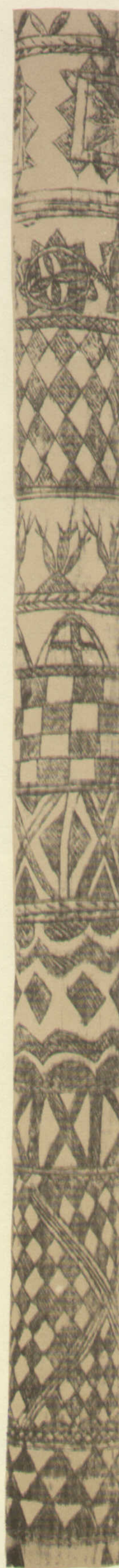

17

18

19

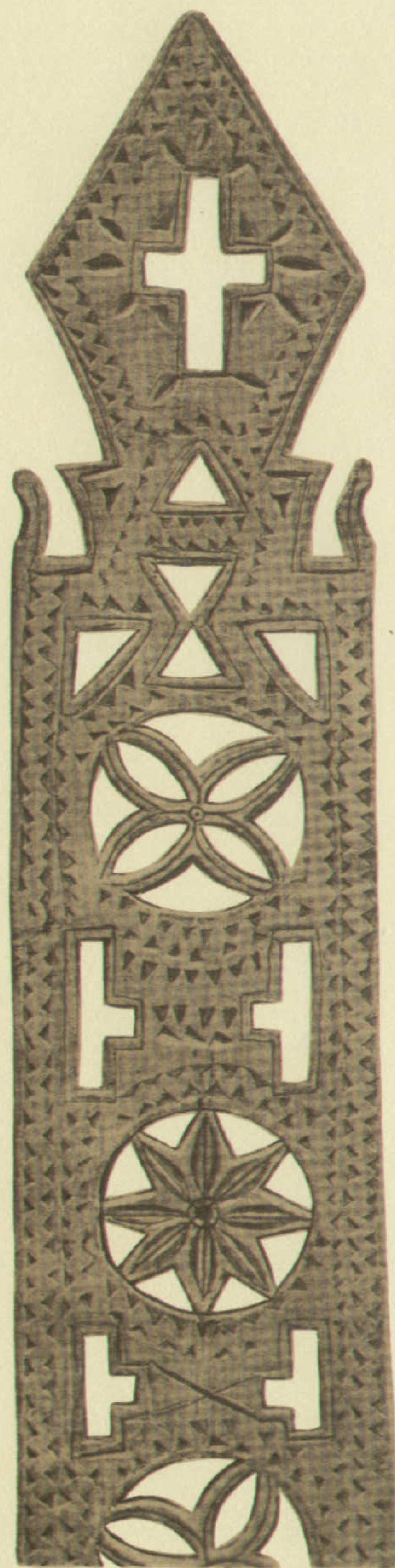

20

21

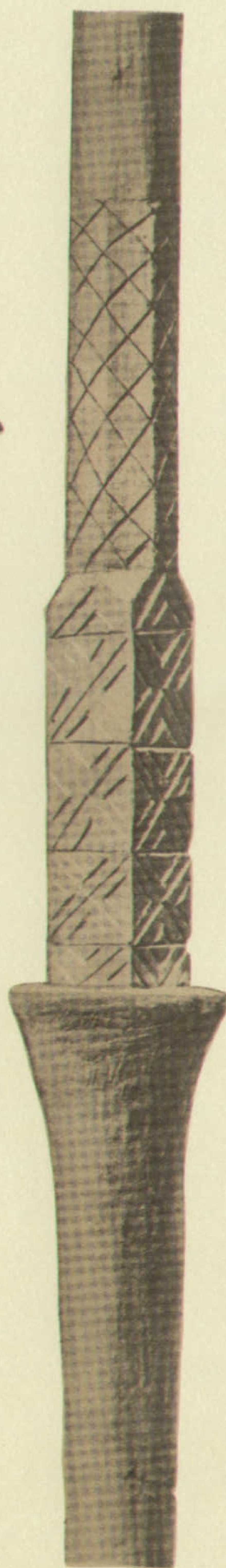

22

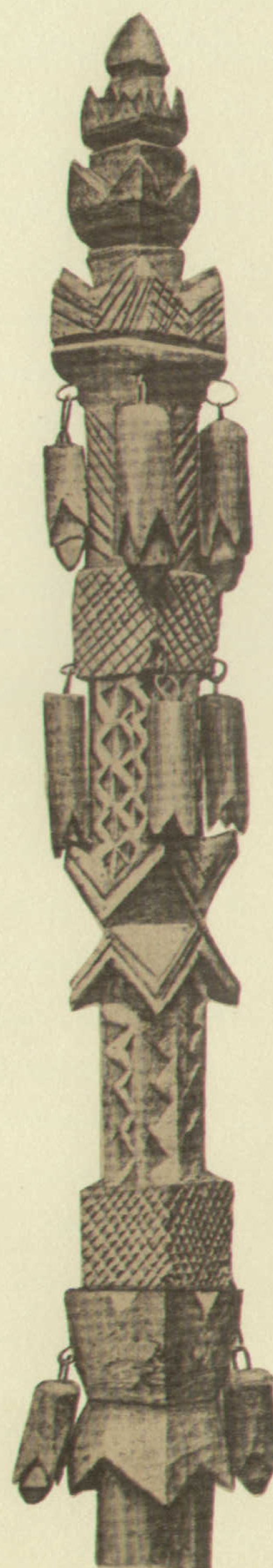

23

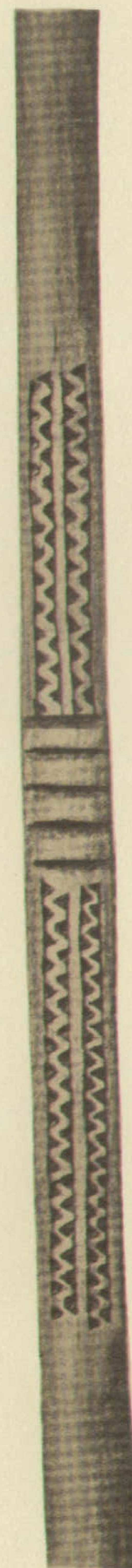

24

25

26

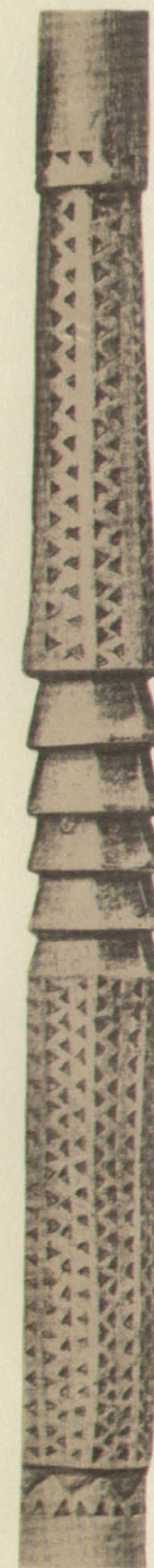

27

28

29

30

31

32

Album de crestături în lemn.

33

34

35

36

Furci de tors.

Album de crestături în lemn.

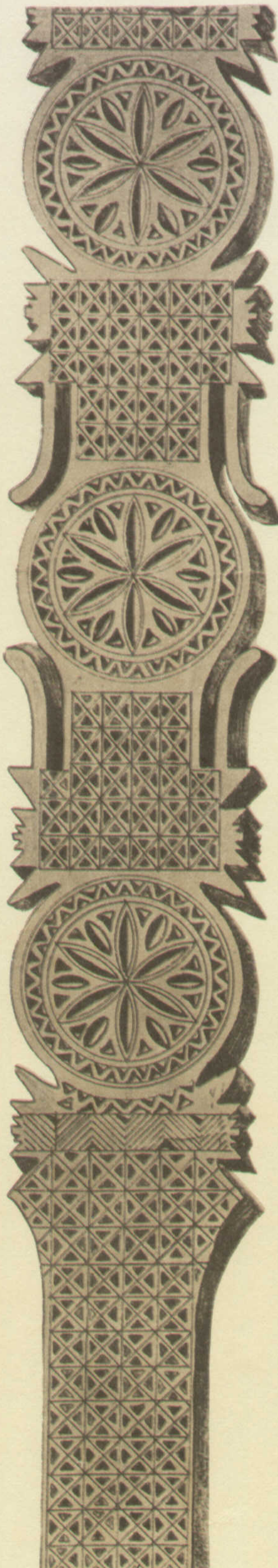

Furci de tors.

Album de crestături în lemn.

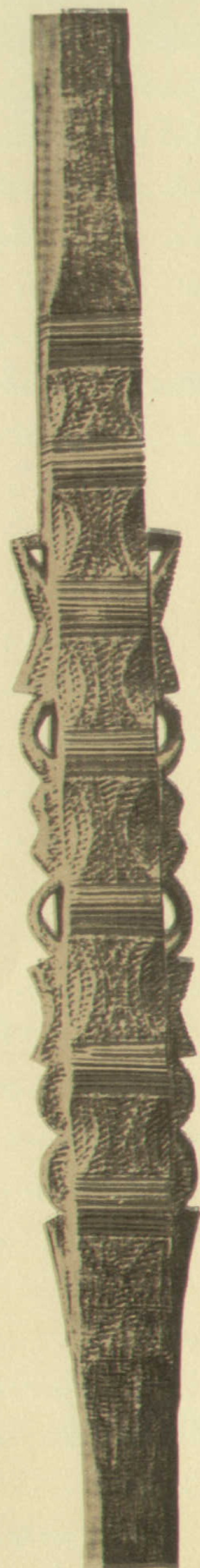

42

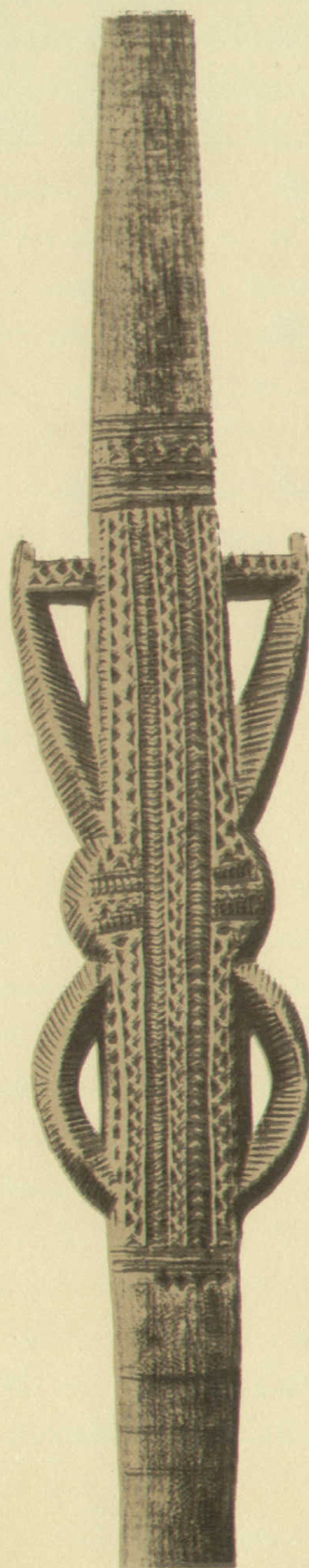

43

44

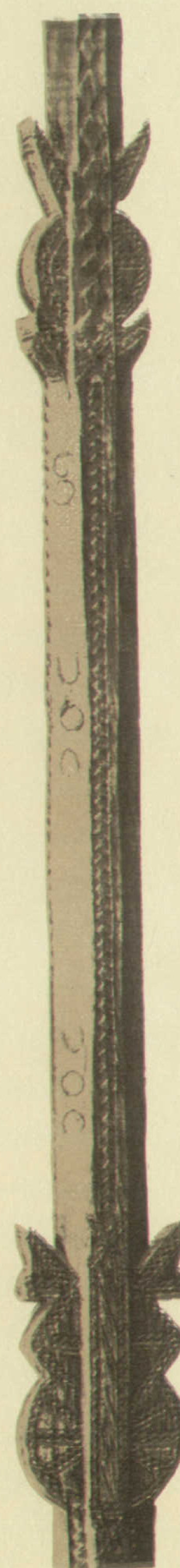

45

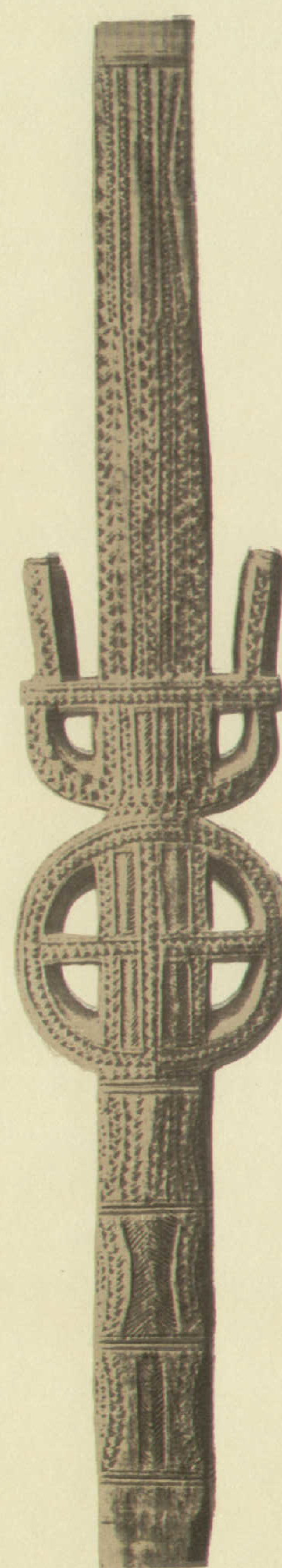
Furci de tors.

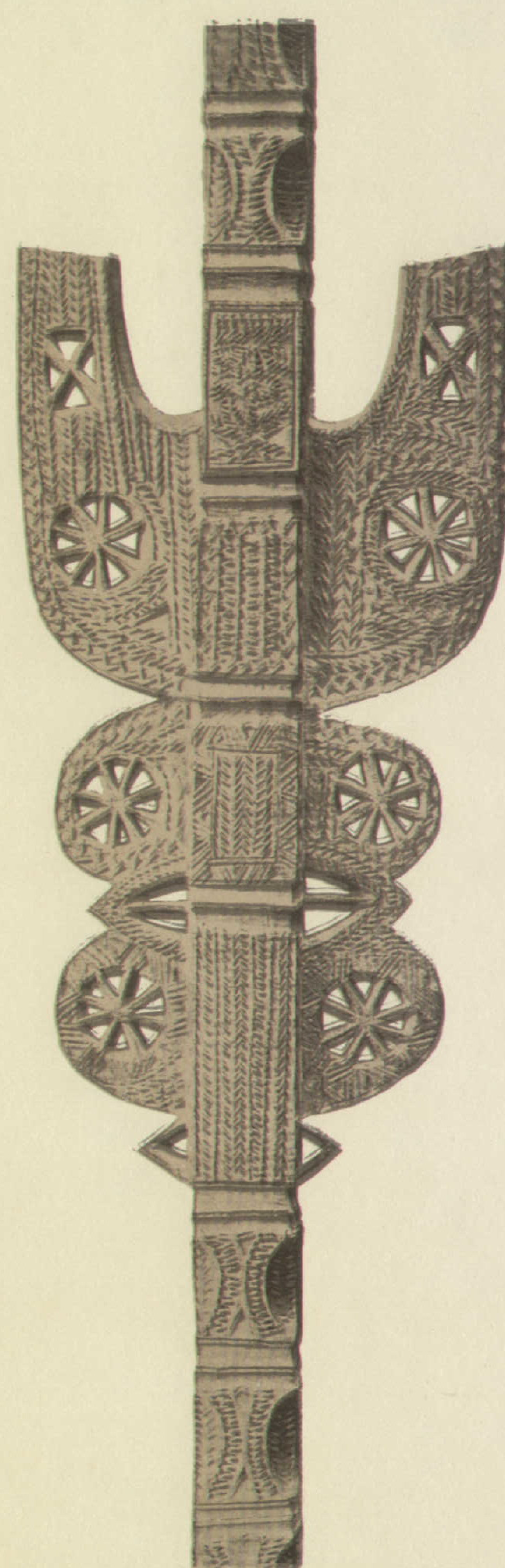

46

47

48 a

48 b

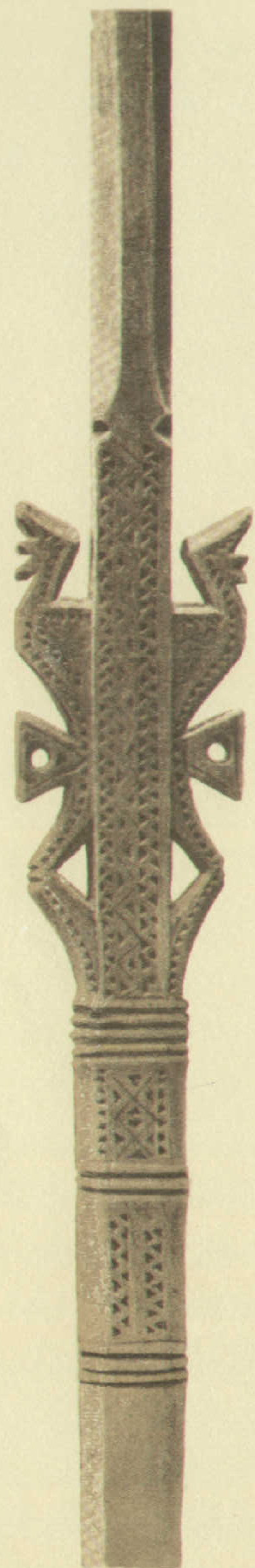

49

50

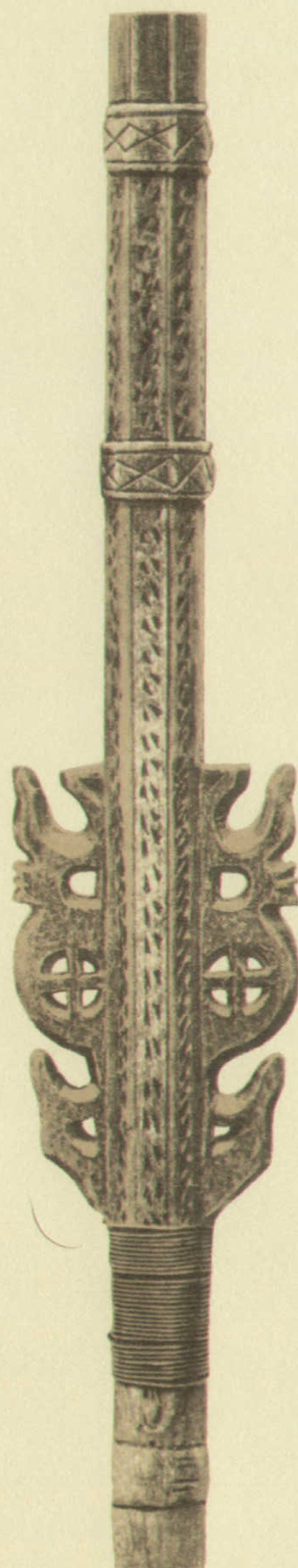
Furci de tors.

...ANIA SIBIU

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ SIBIU

51

52

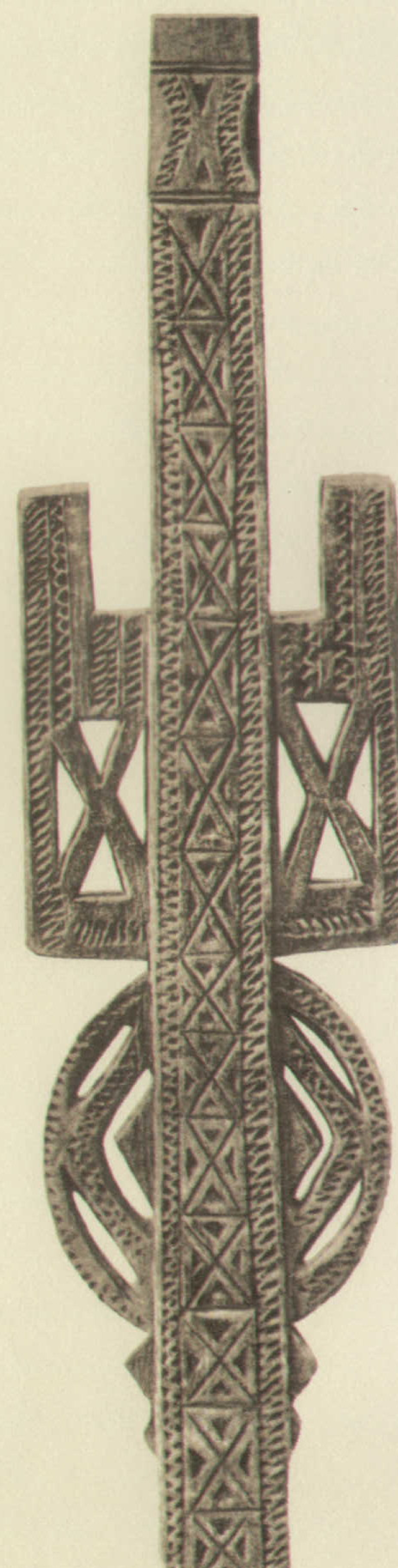
53

54 a

54 b

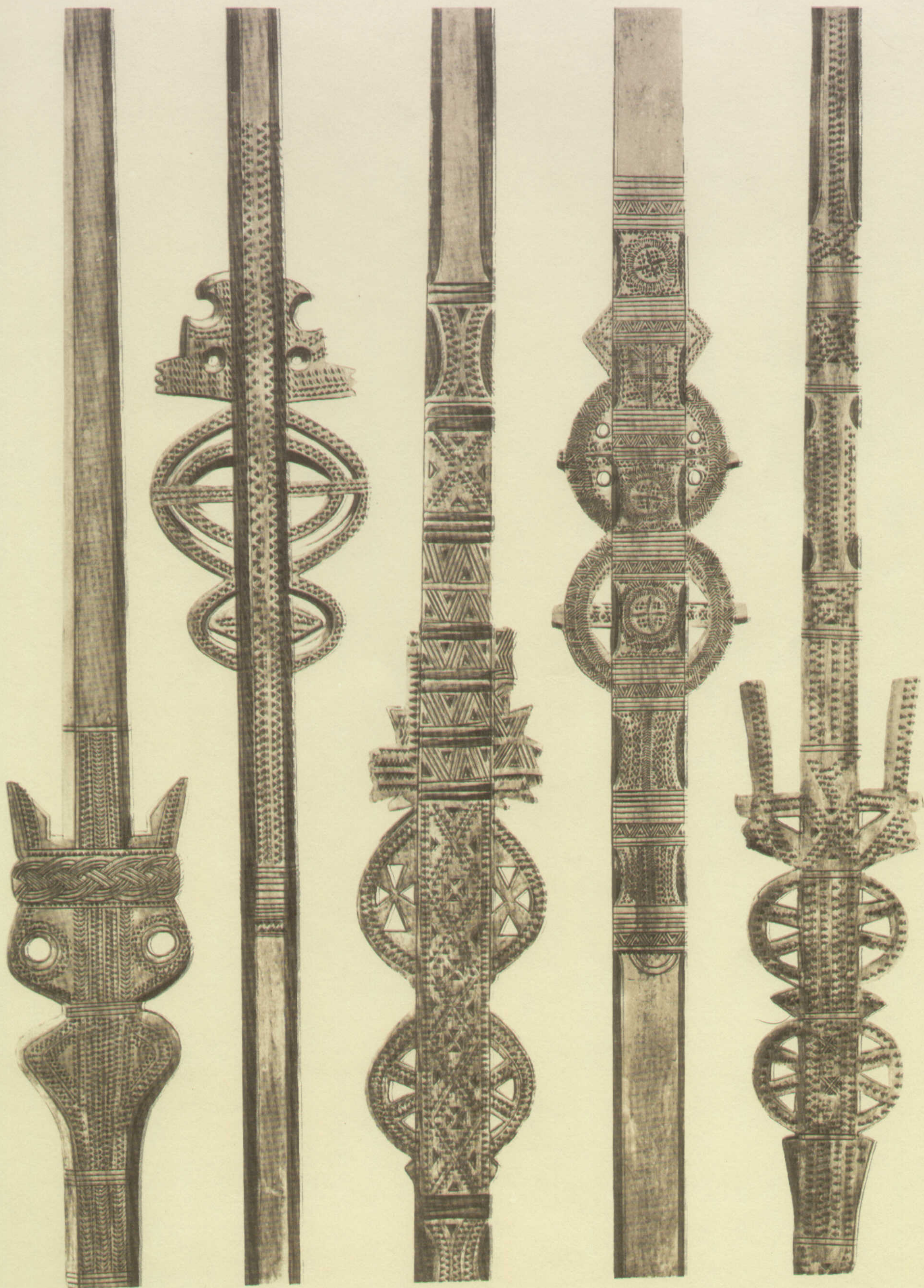
55

Furci de tors.

ANIA SIBIU

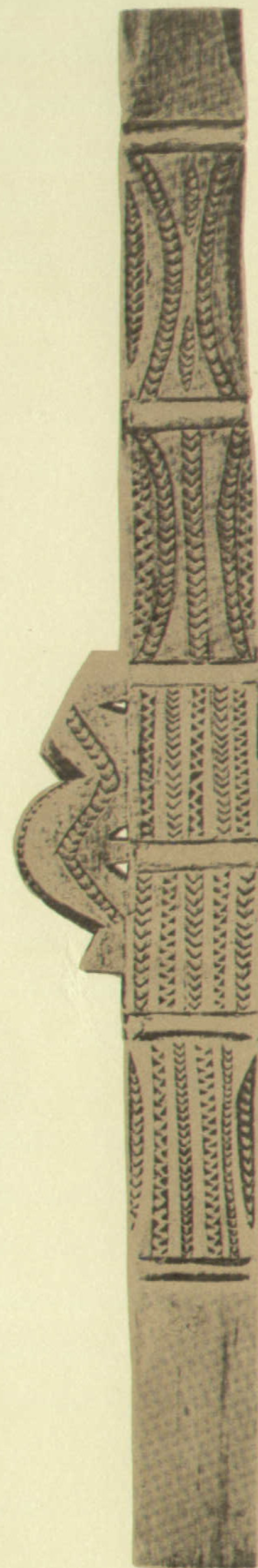
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICA SIBIU

Album de crestături în lemn.

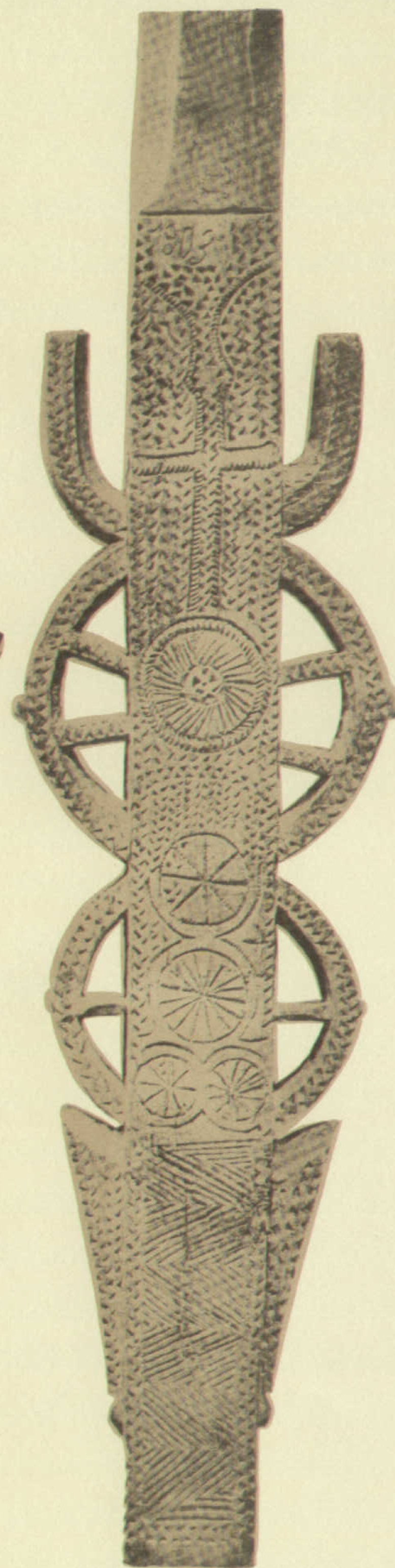

56 57 58 59 60

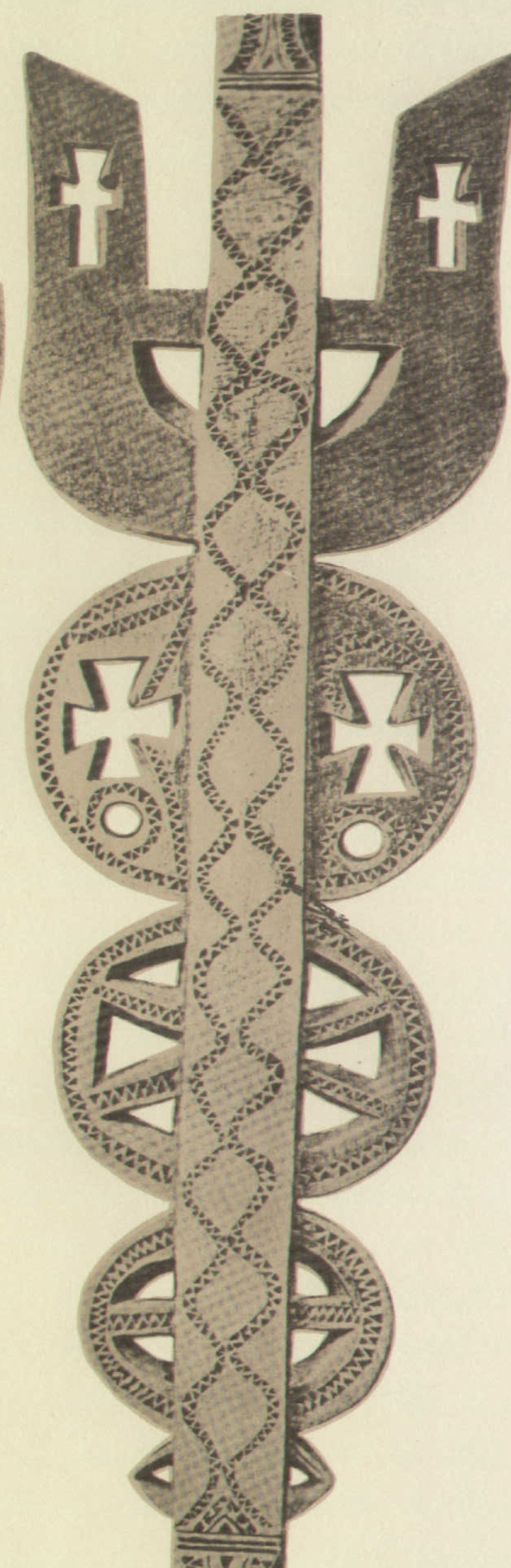
Furci de tors.

61

62

63

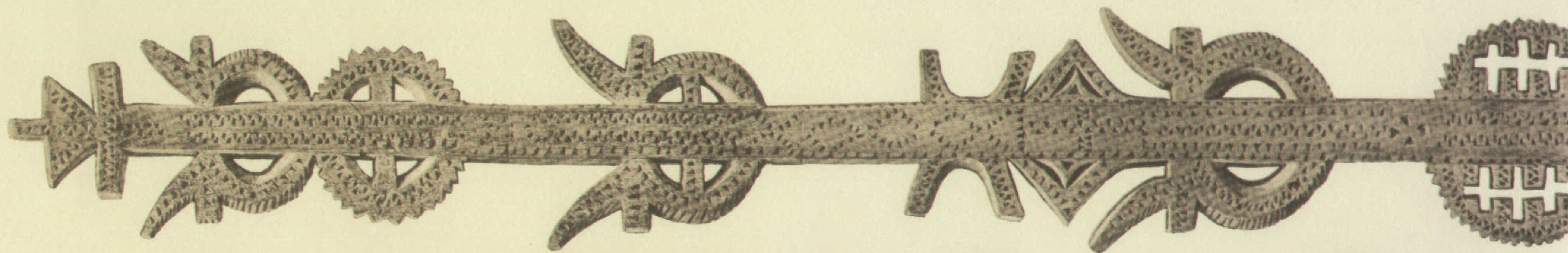

64

65

Furci de tors.

ANIA SIBIU

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICA SIBIU

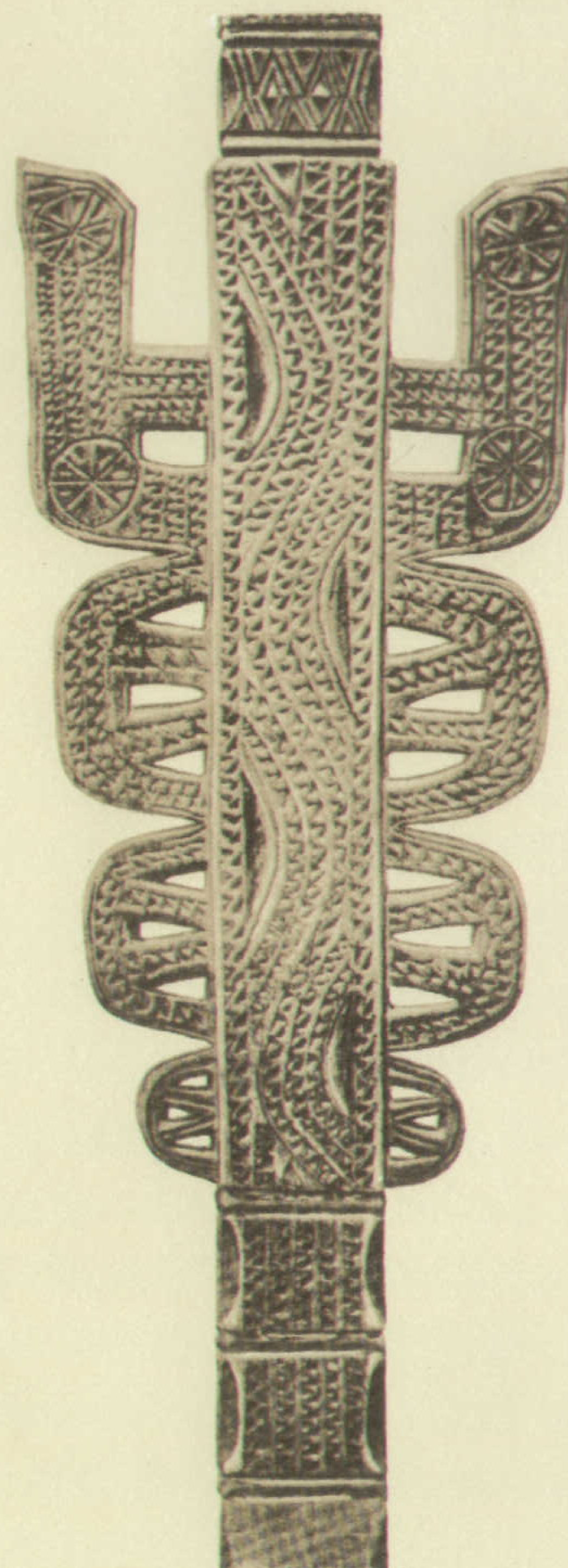
70

66

67

68

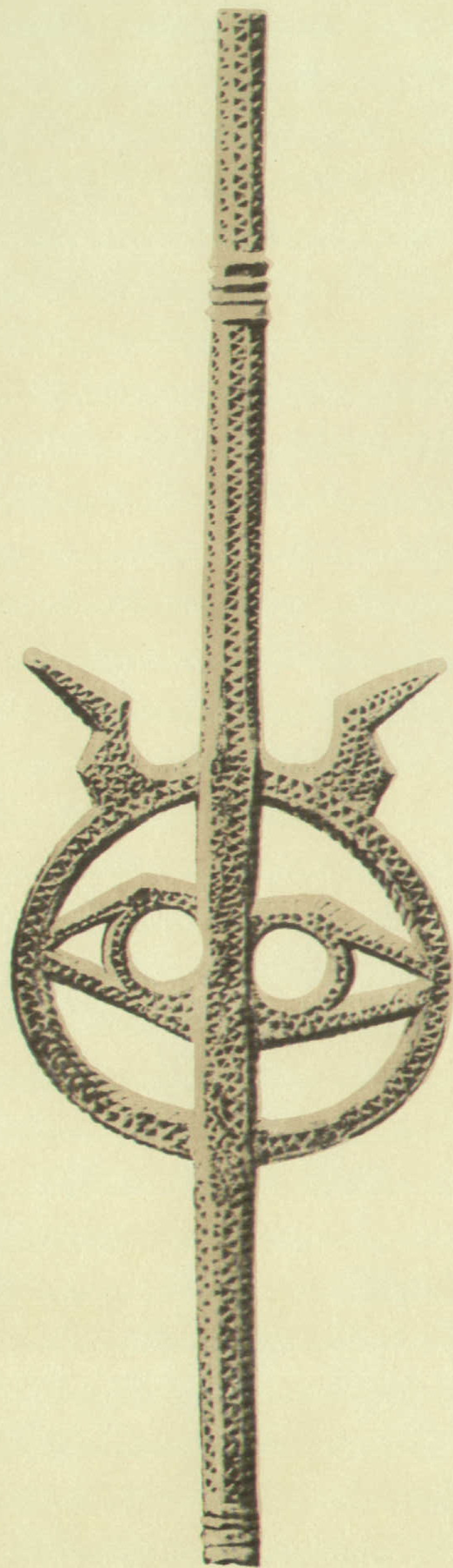

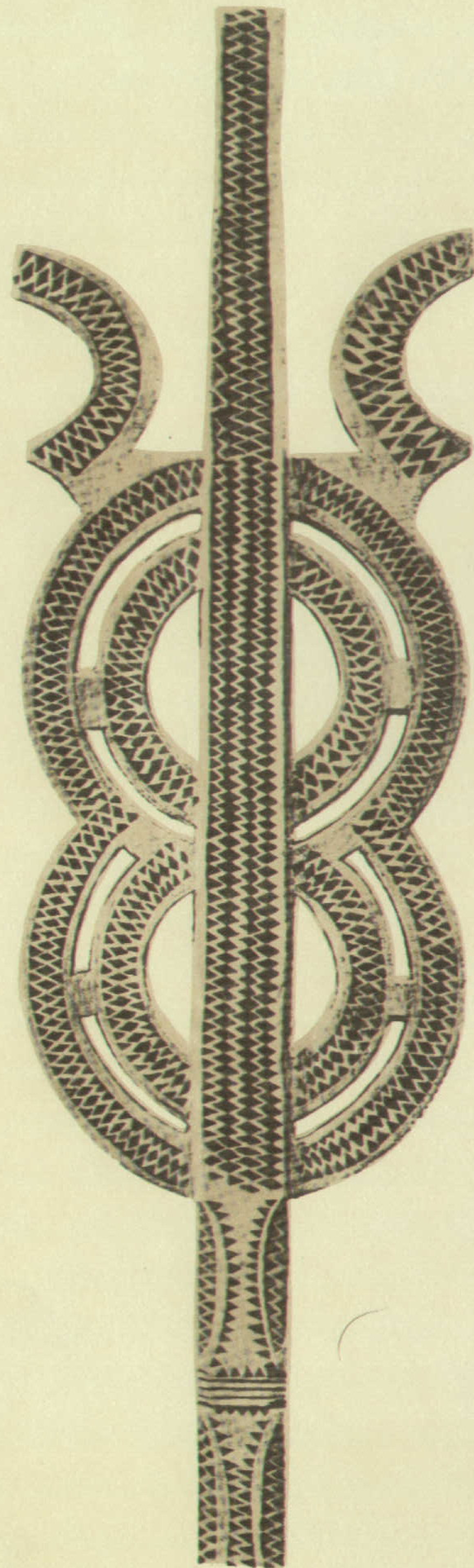
69

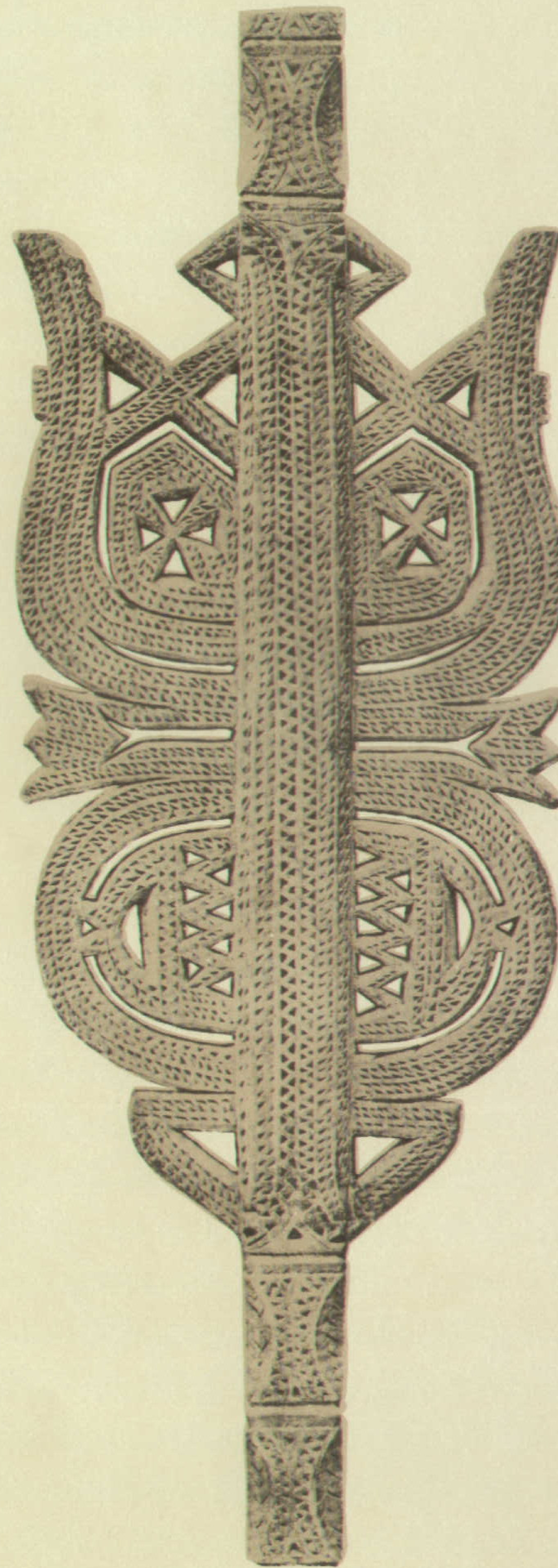
Furci de tors.

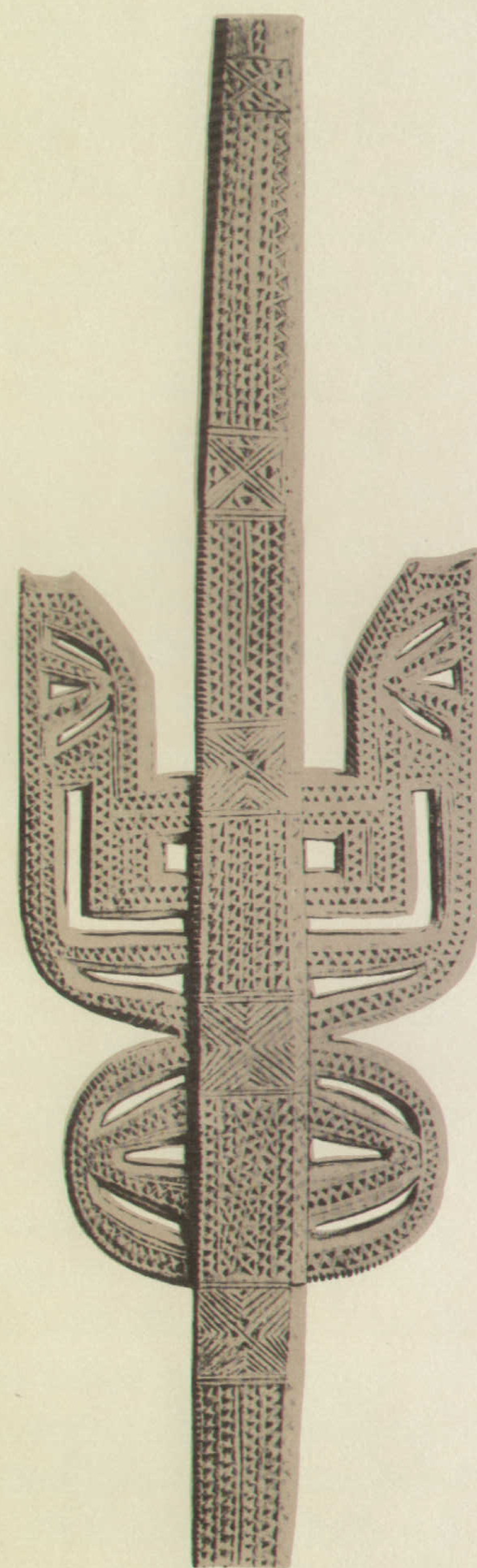
VANIA SIBIU

ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ SIBIU

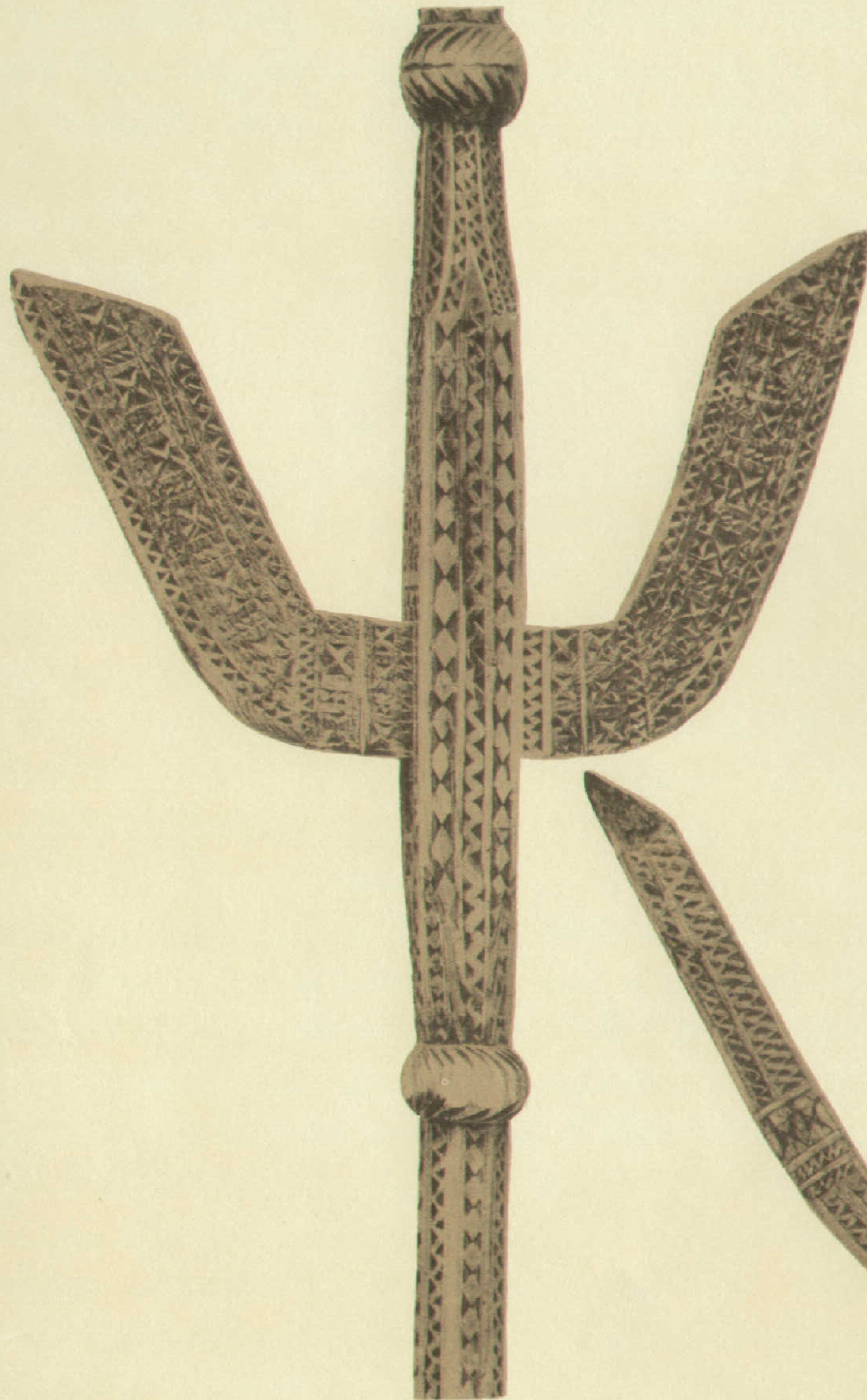

71

72

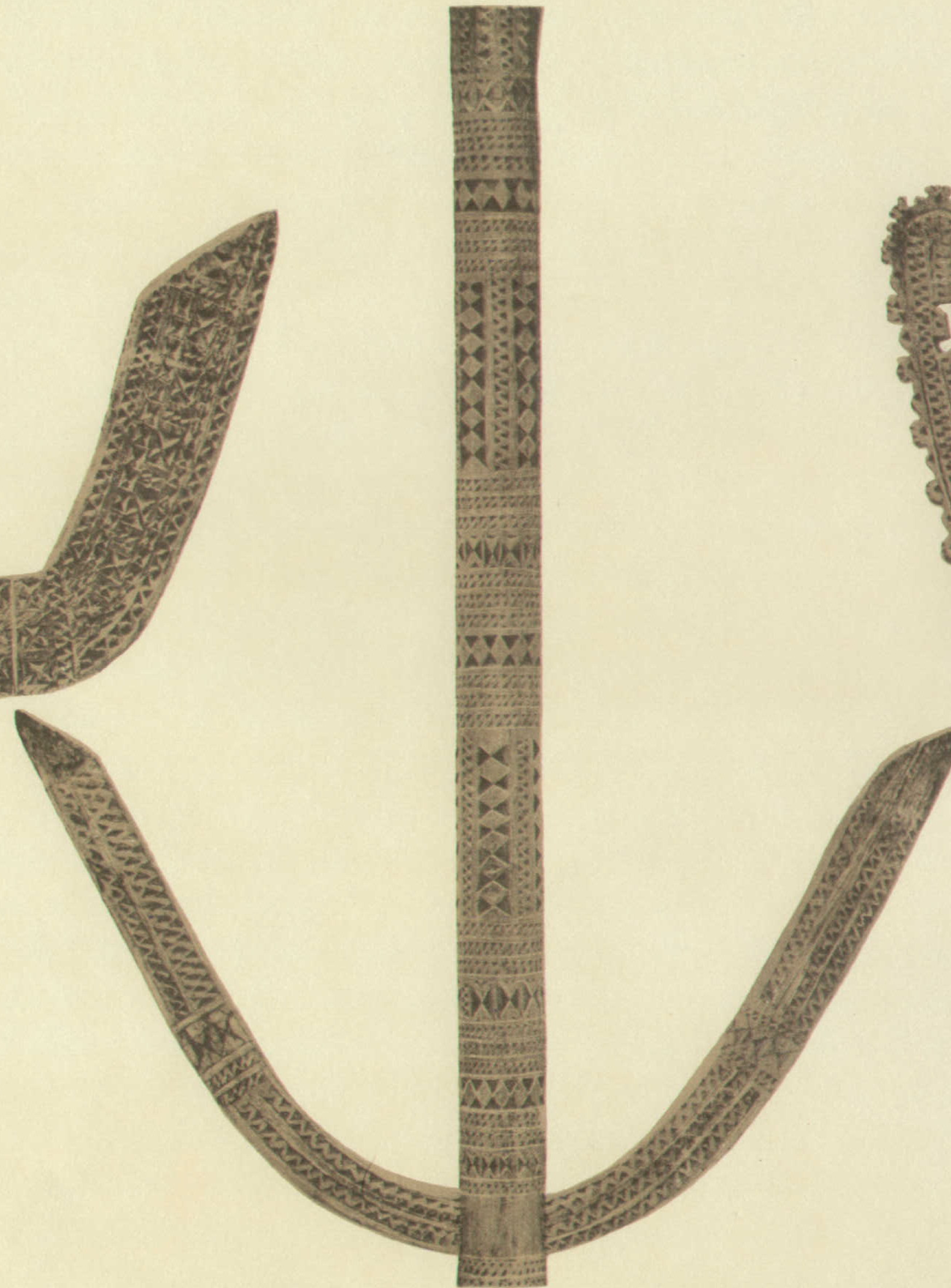

73

74

Furci de tors, cu coarne.

75

76

77

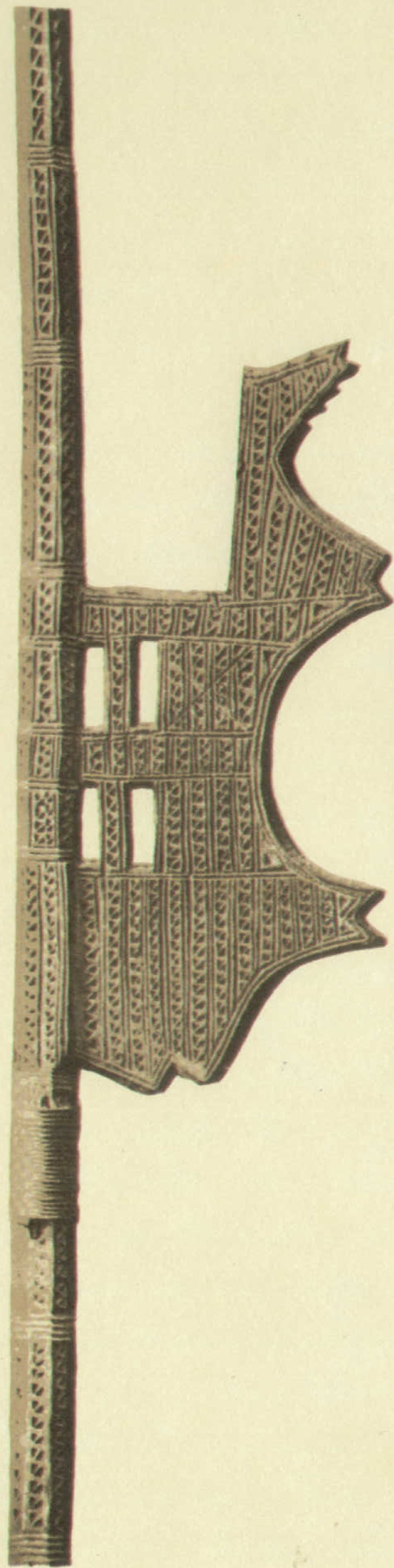
Furci de tors, cu coarne.

Album de crestături în lemn.

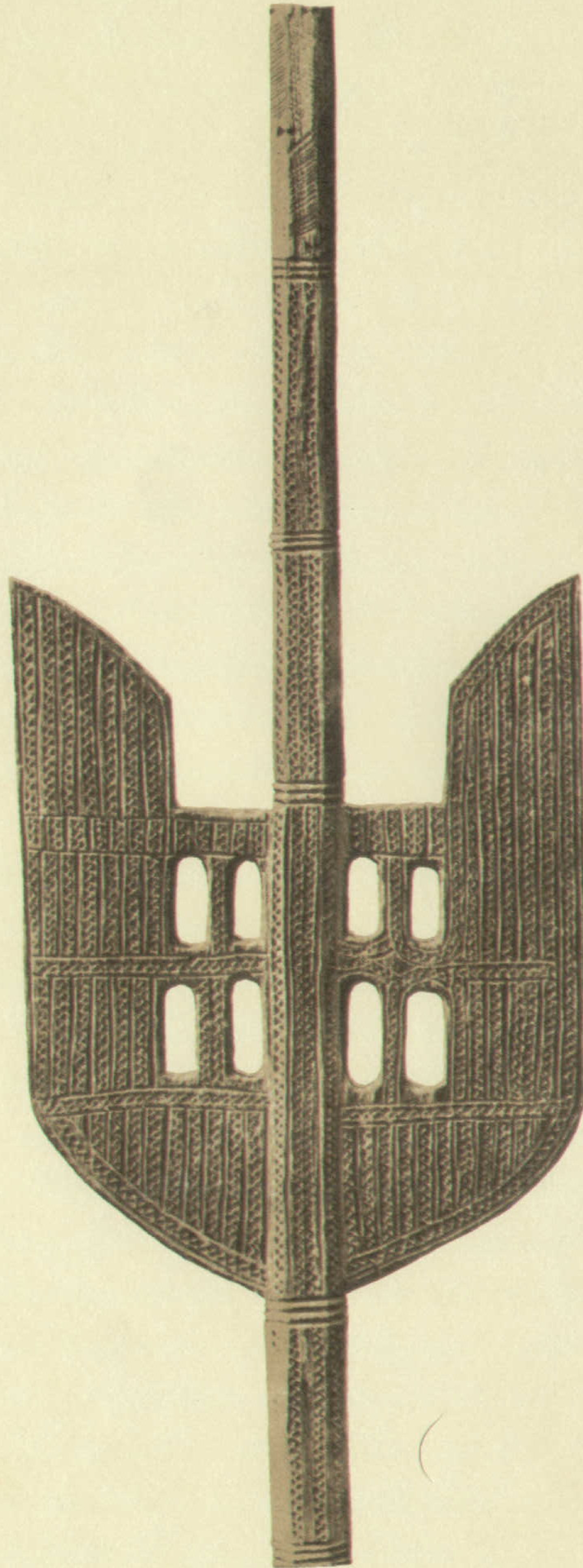

78 79 80

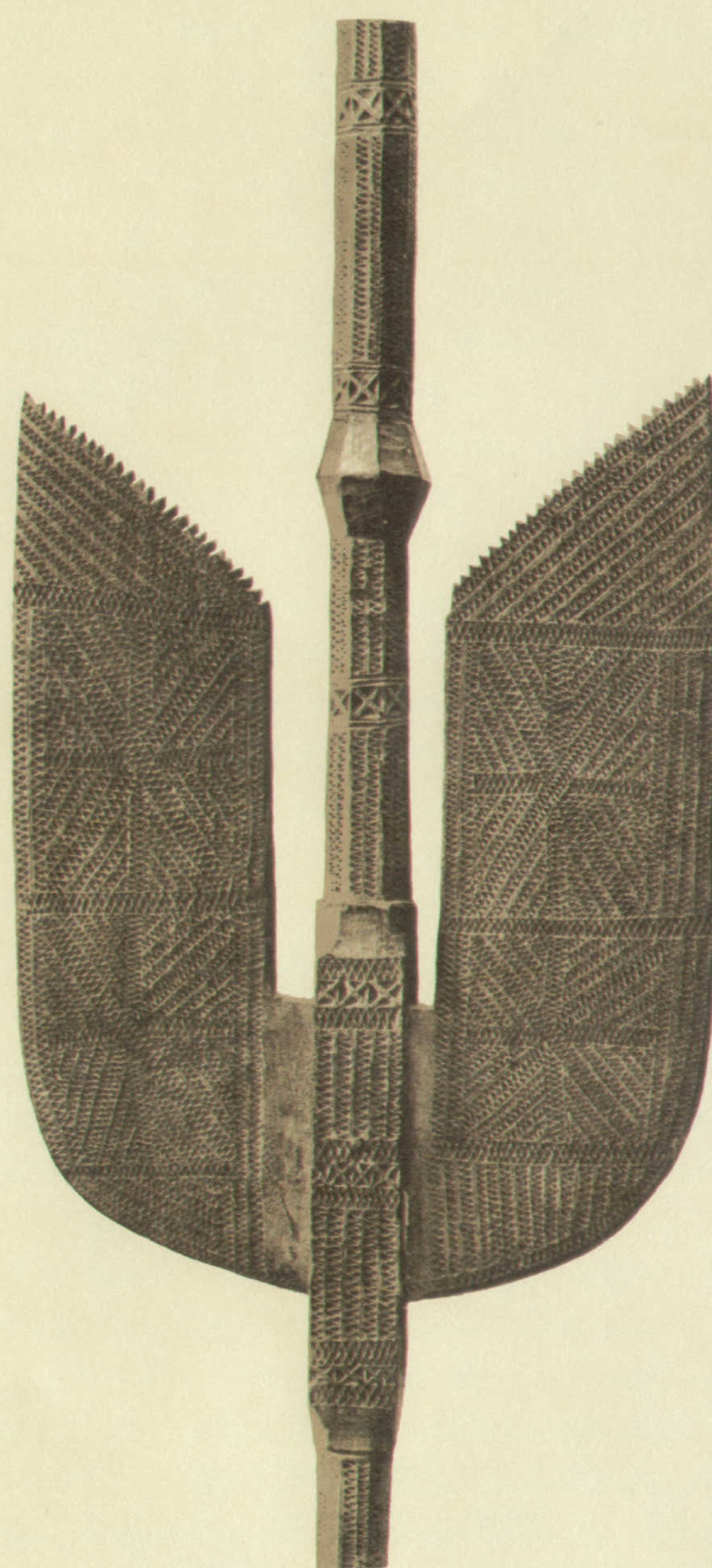
Furci de tors cu coarne

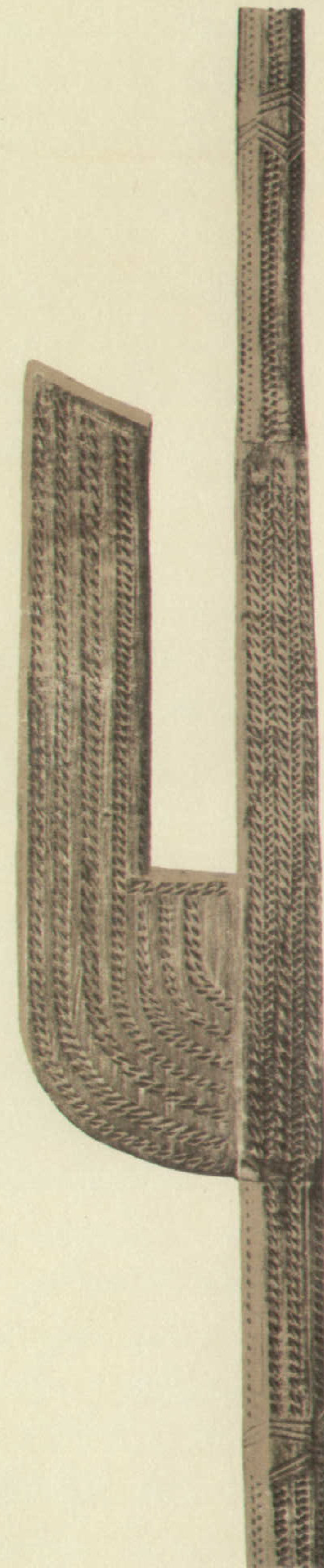
81

82

83

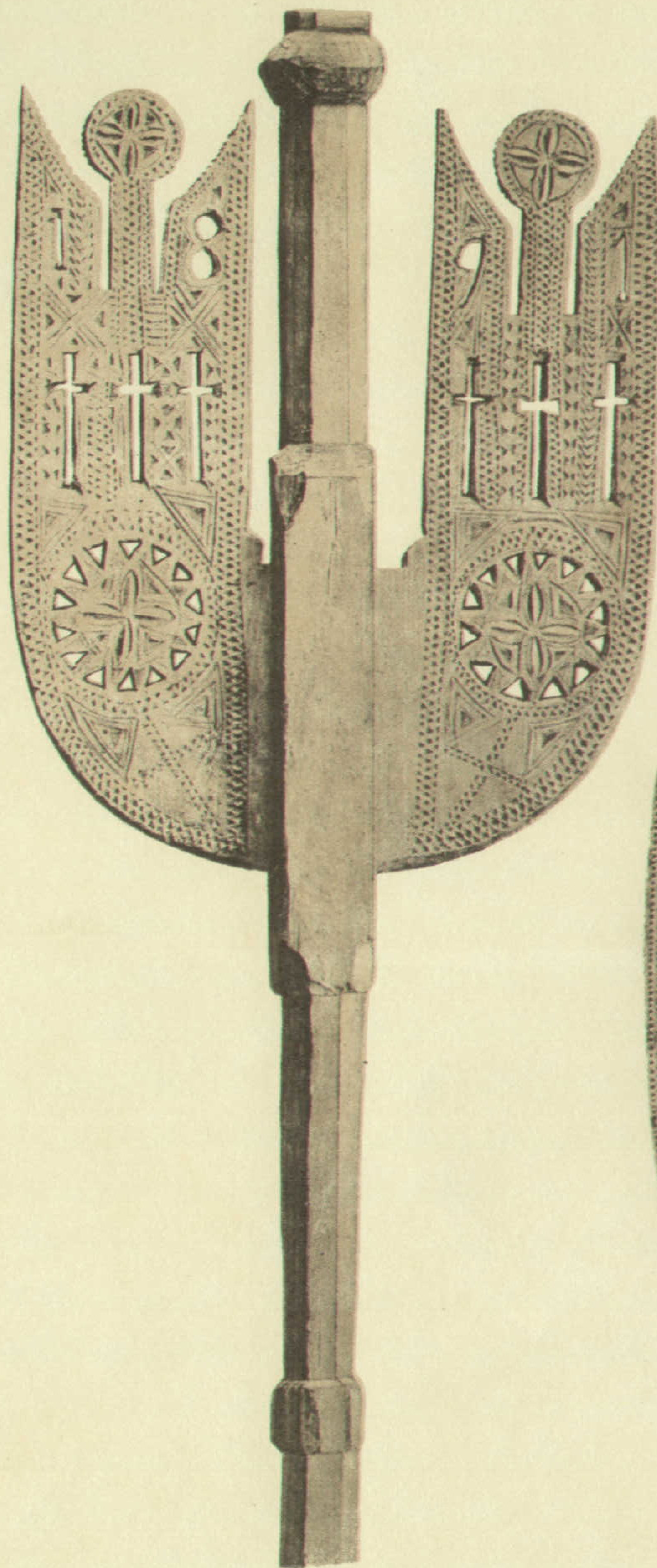

84

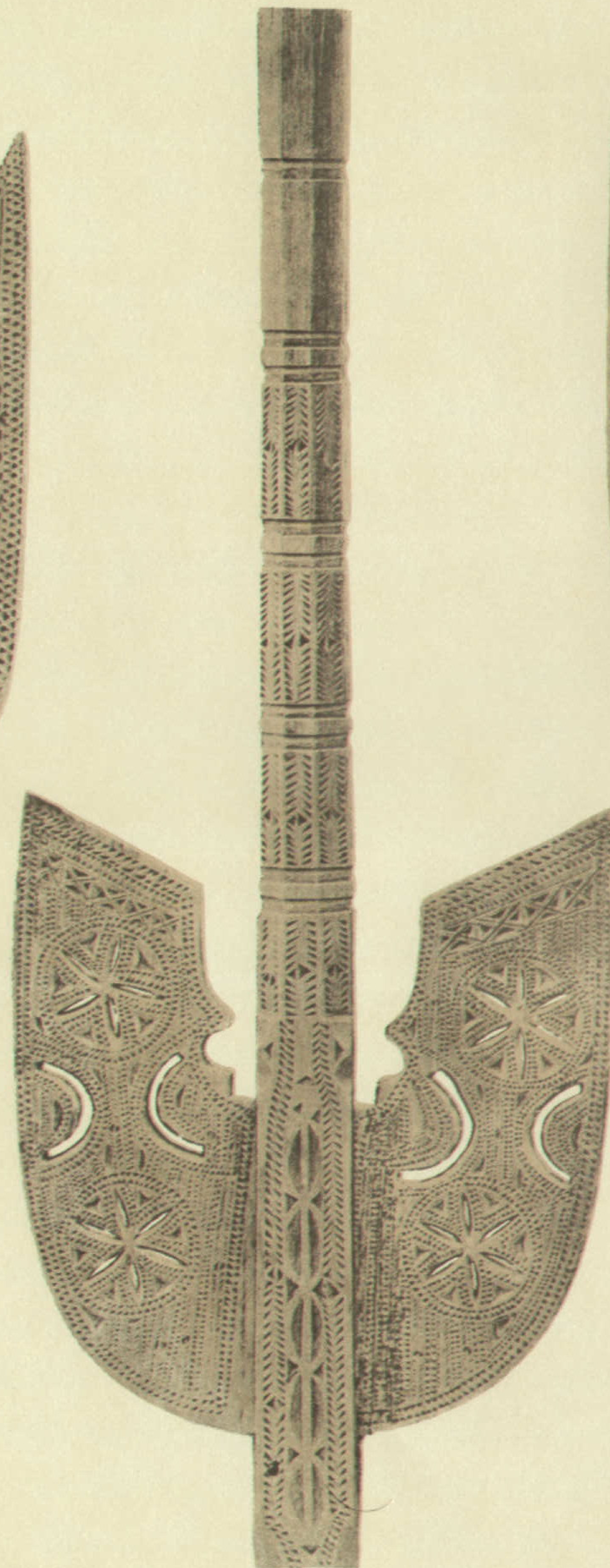
Furci de tors, cu coarne.

LVANIA SIBIU

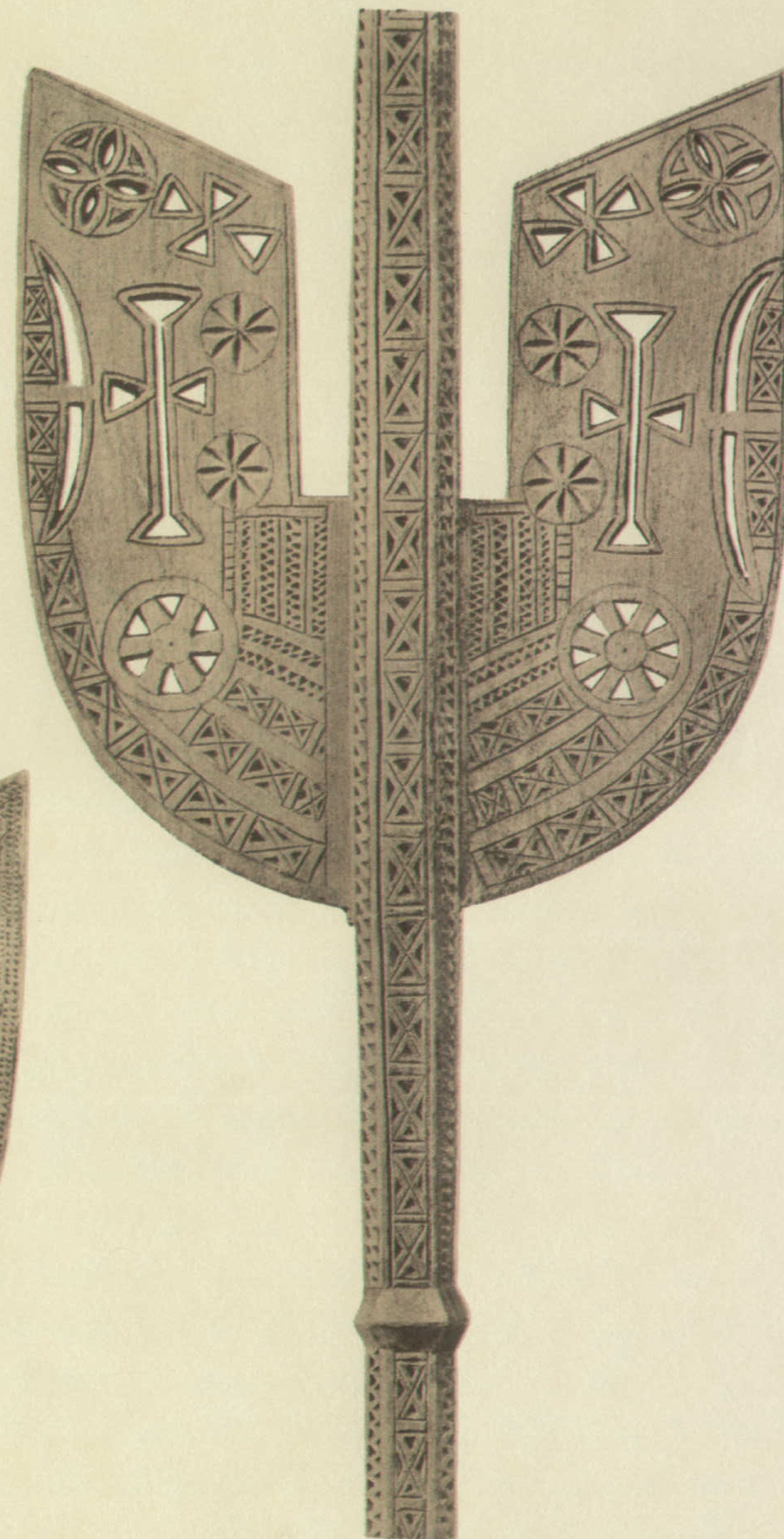
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ SIBIU

85

86

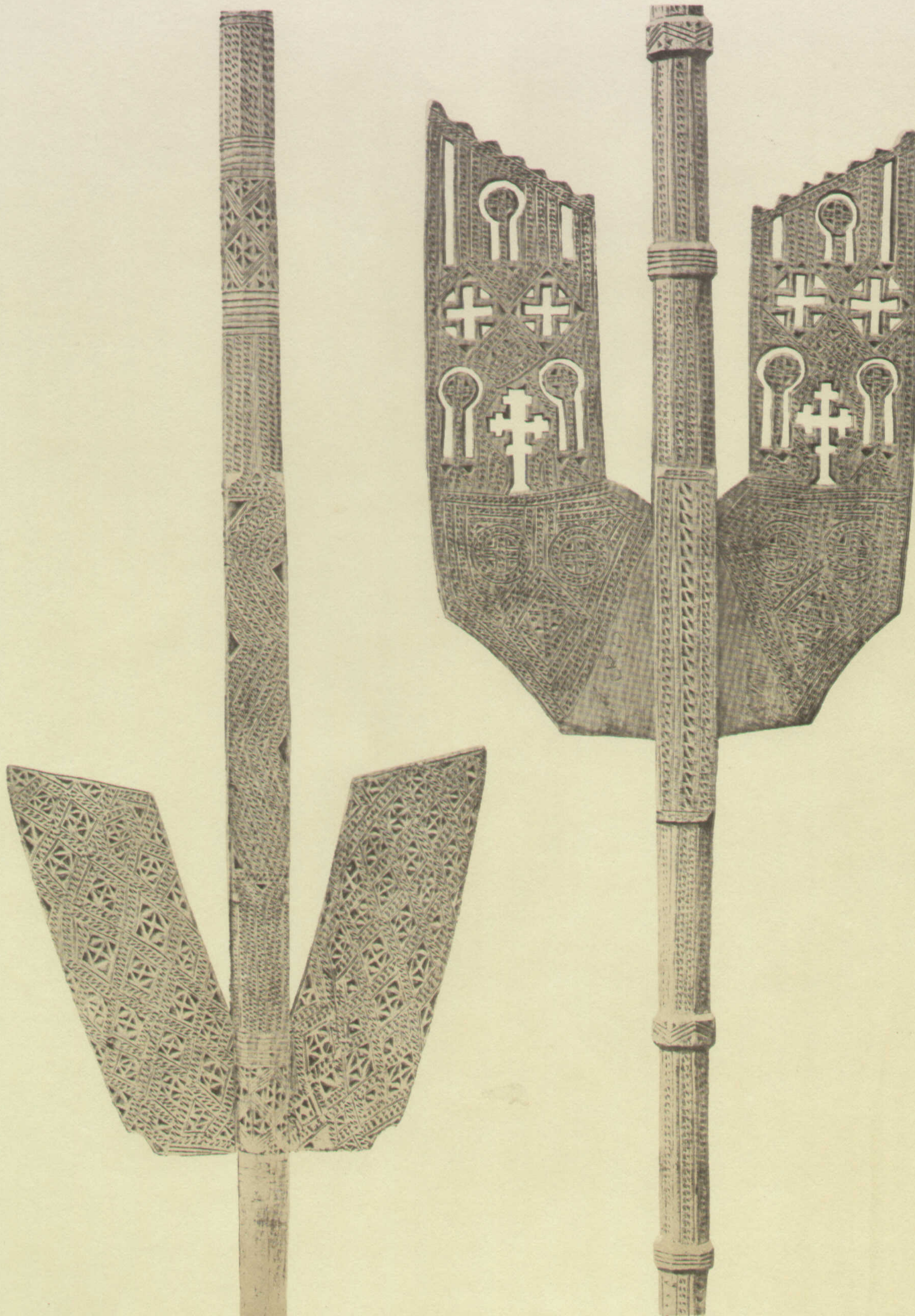
87

Furci de tors, cu coarne.

...LVANIA SIBIU

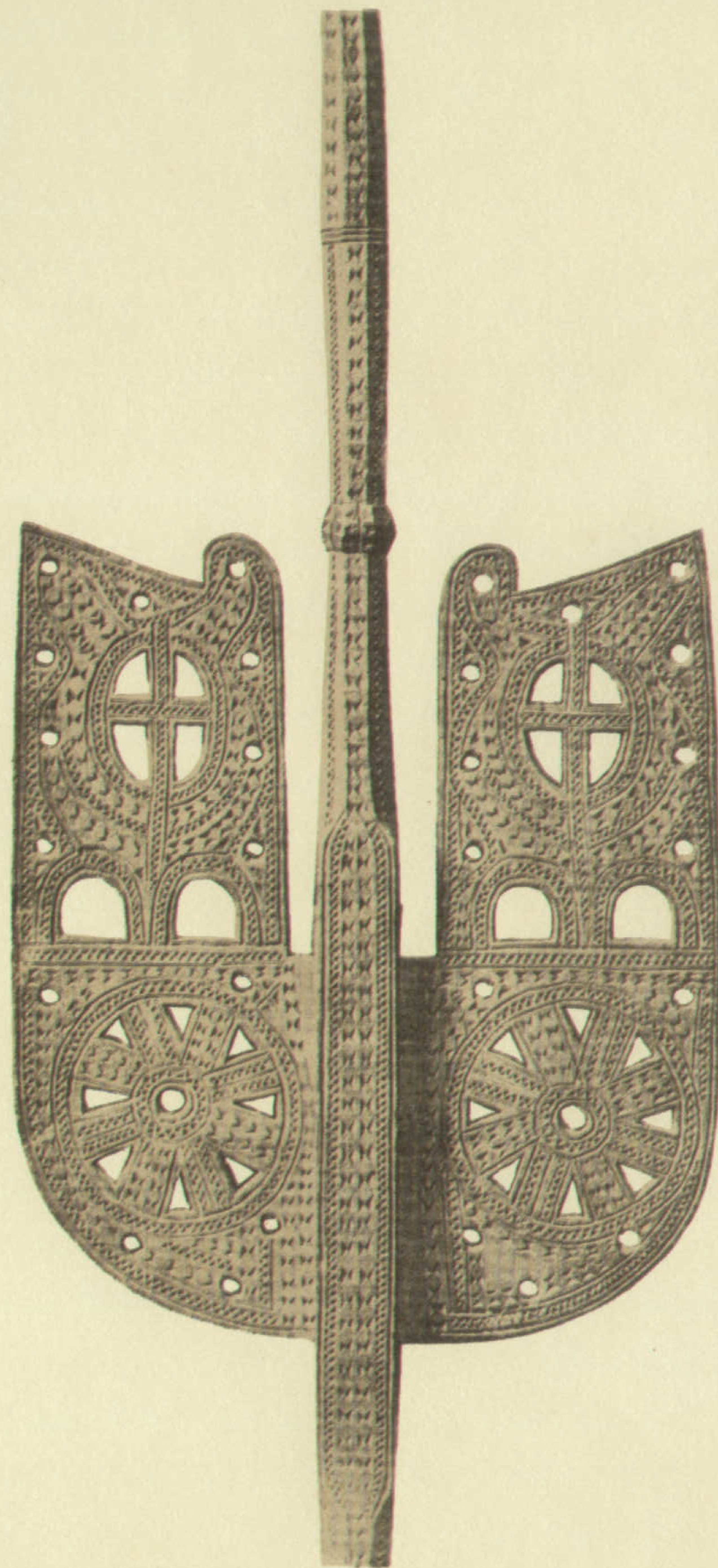
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICA SIBIU

Album de crestături în lemn.

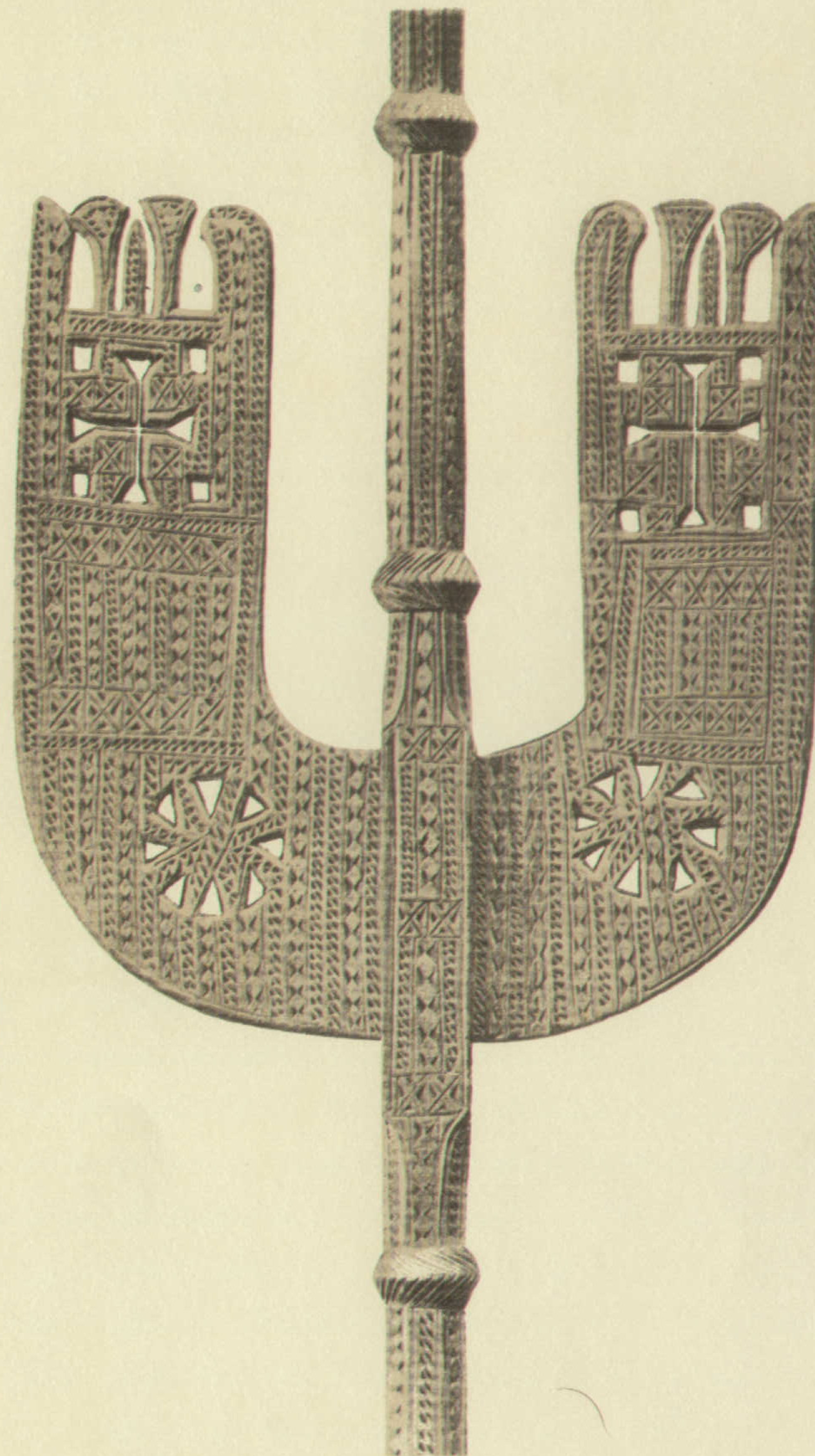

88 89

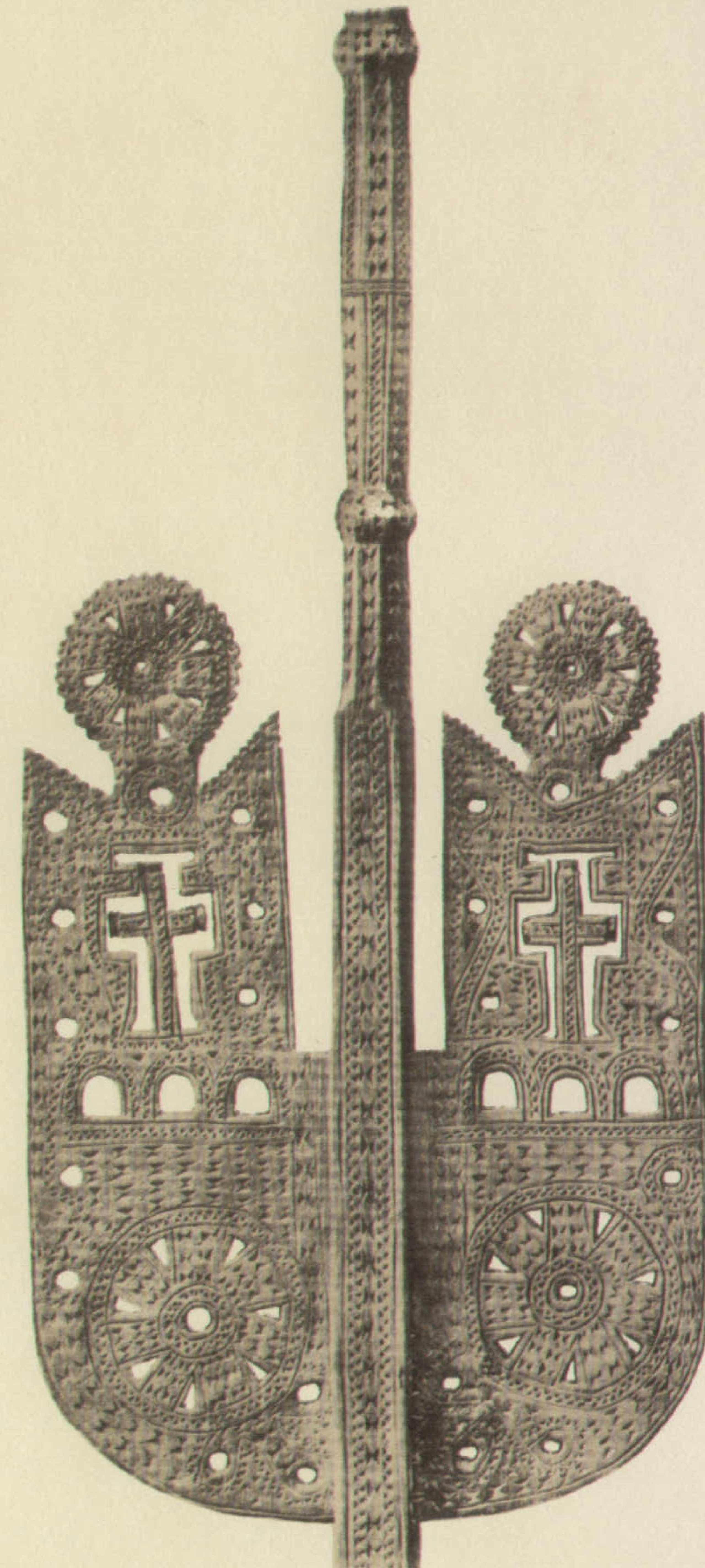
Furci de tors, cu coarne.

90

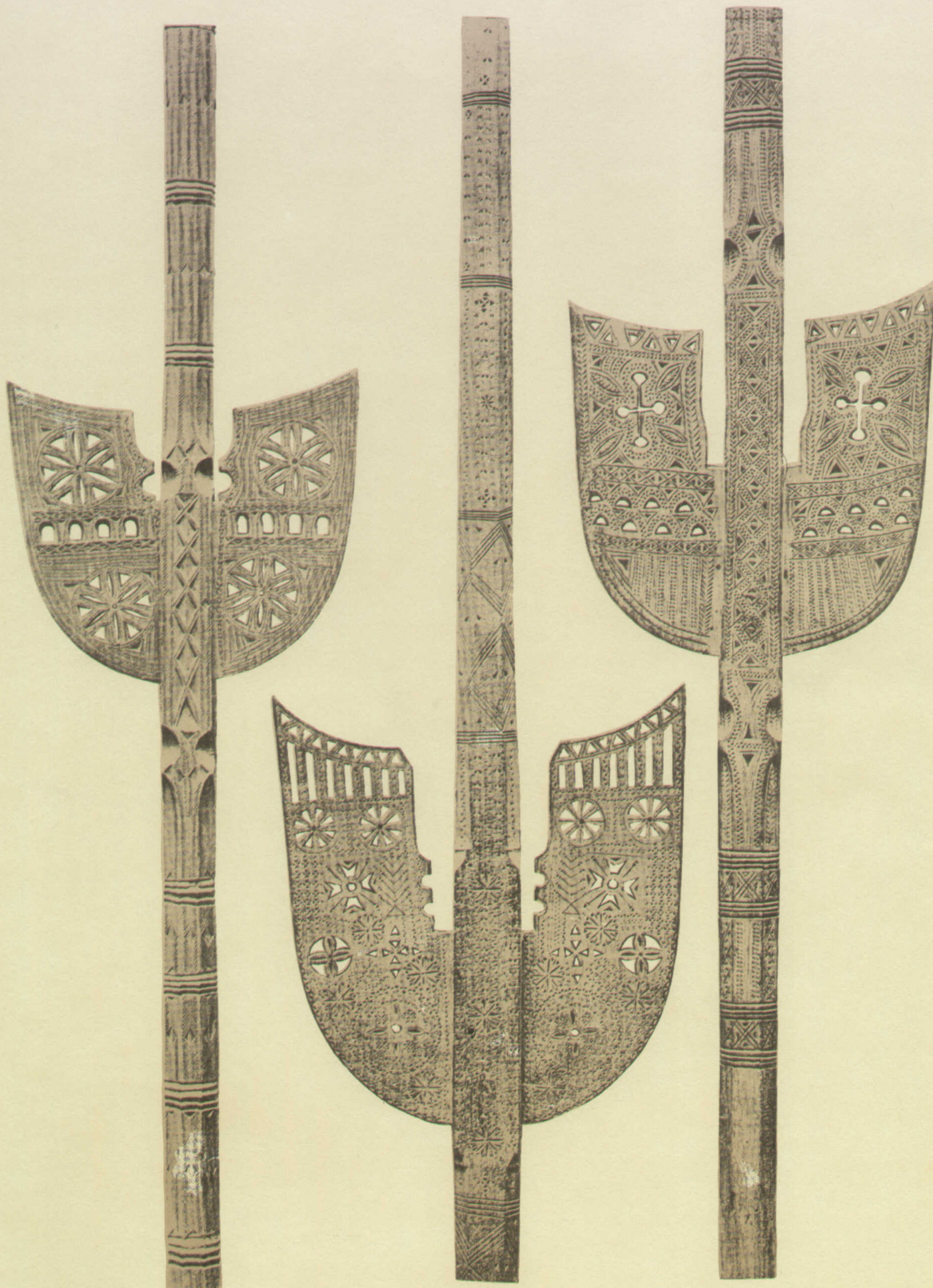
91

92

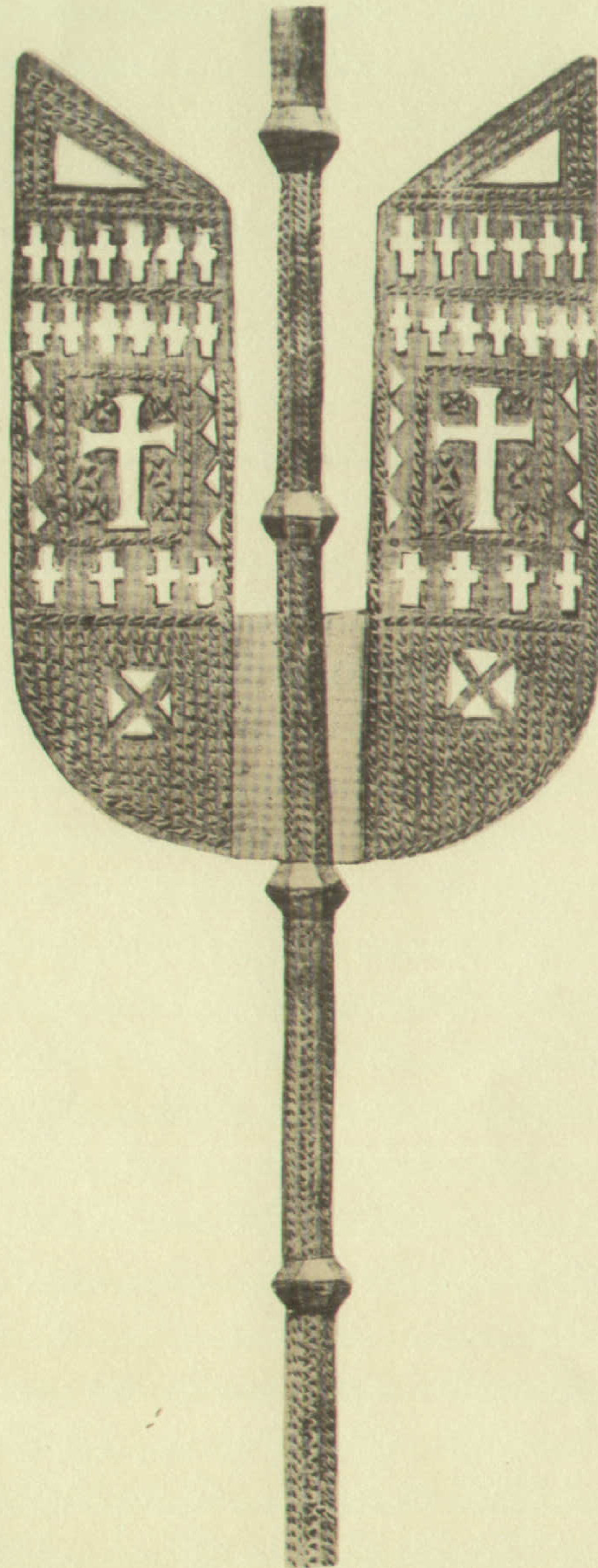
Furci de tors, cu coarne.

Album de crestături în lemn.

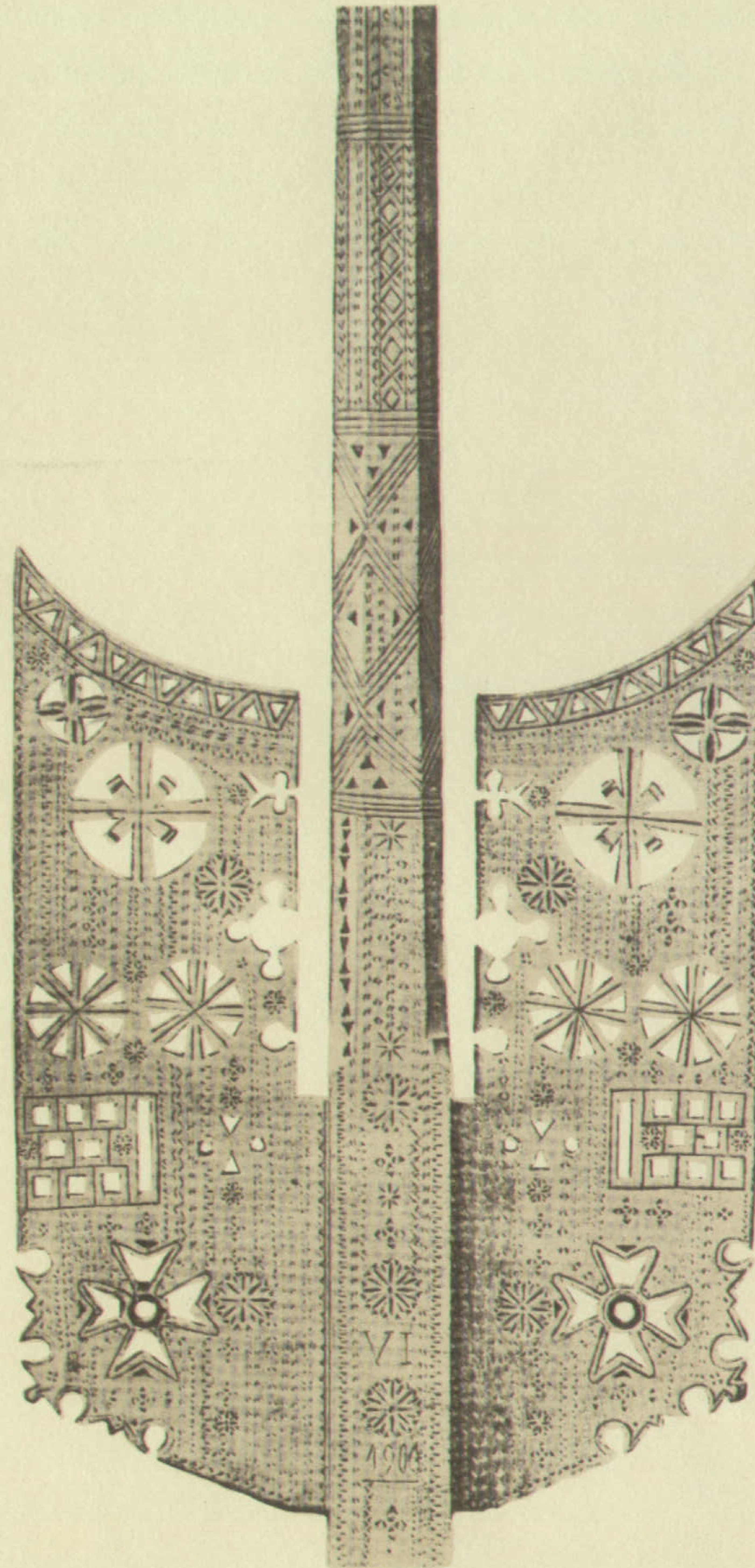

93 94 95

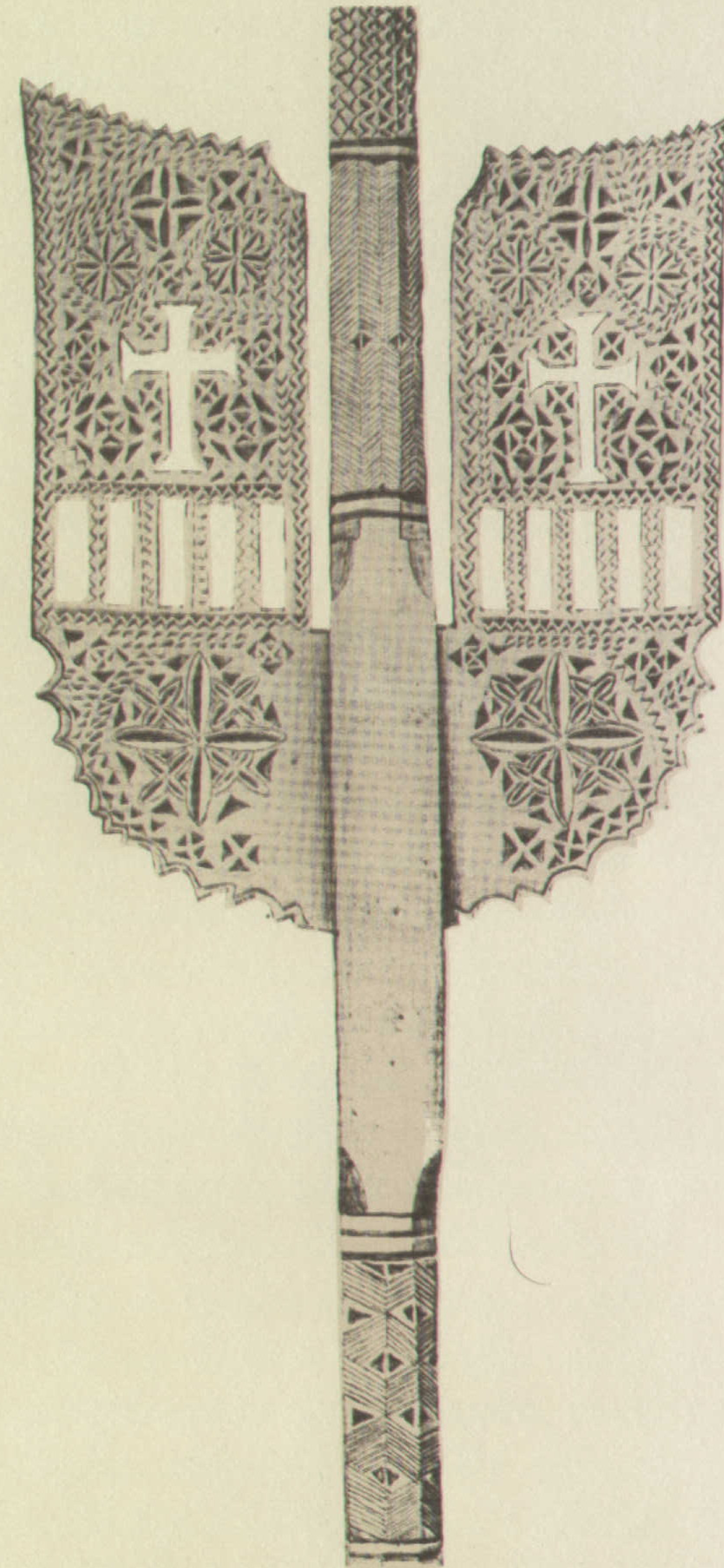
Furci de tors, cu coarne.

96

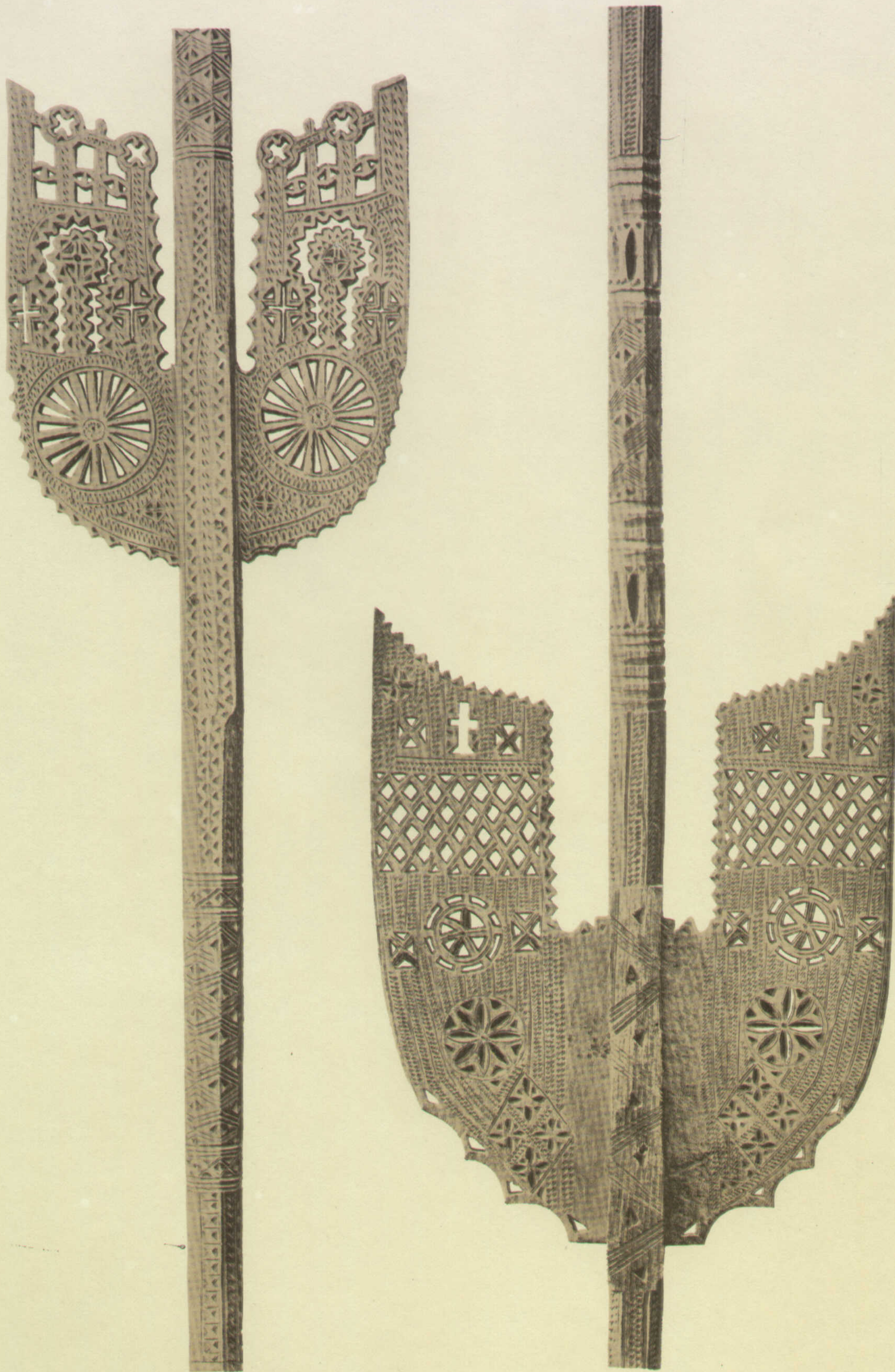
97

98

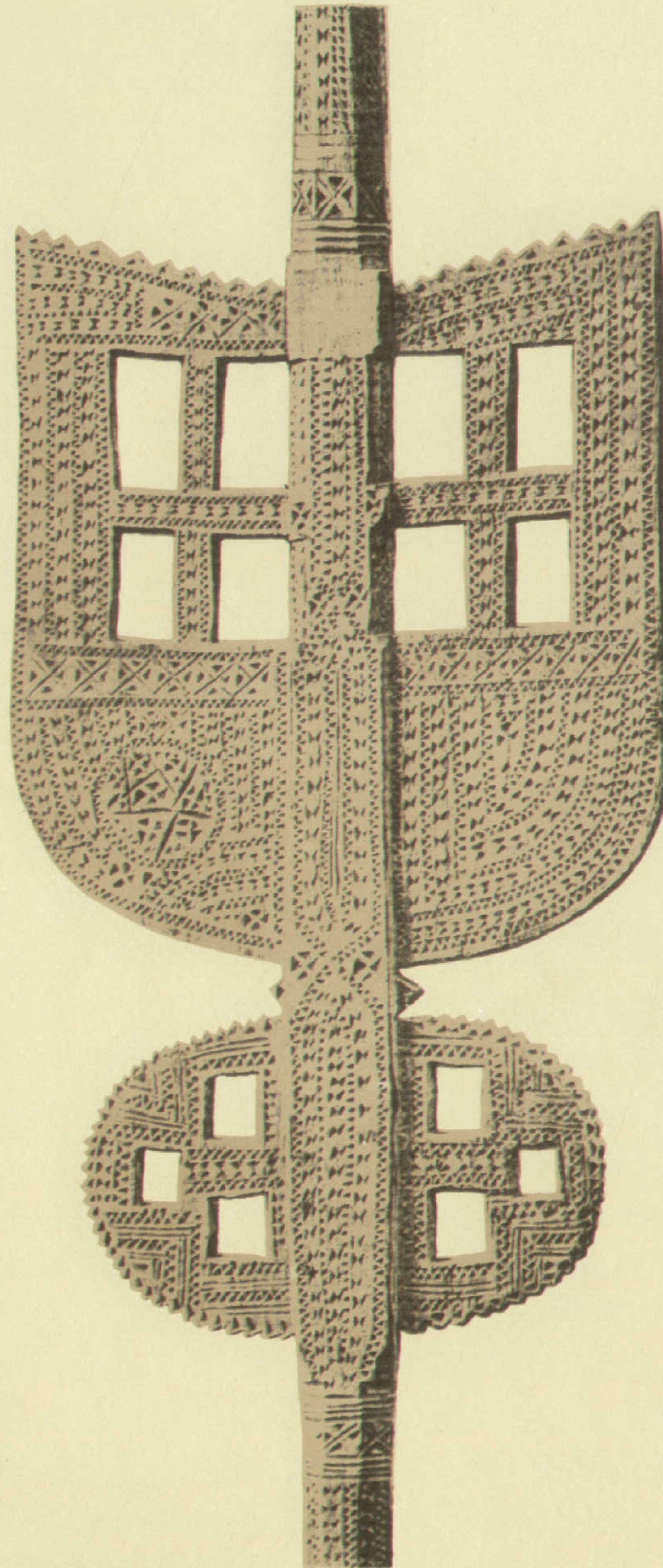
Furci de tors, cu coarne.

Album de crestături în lemn.

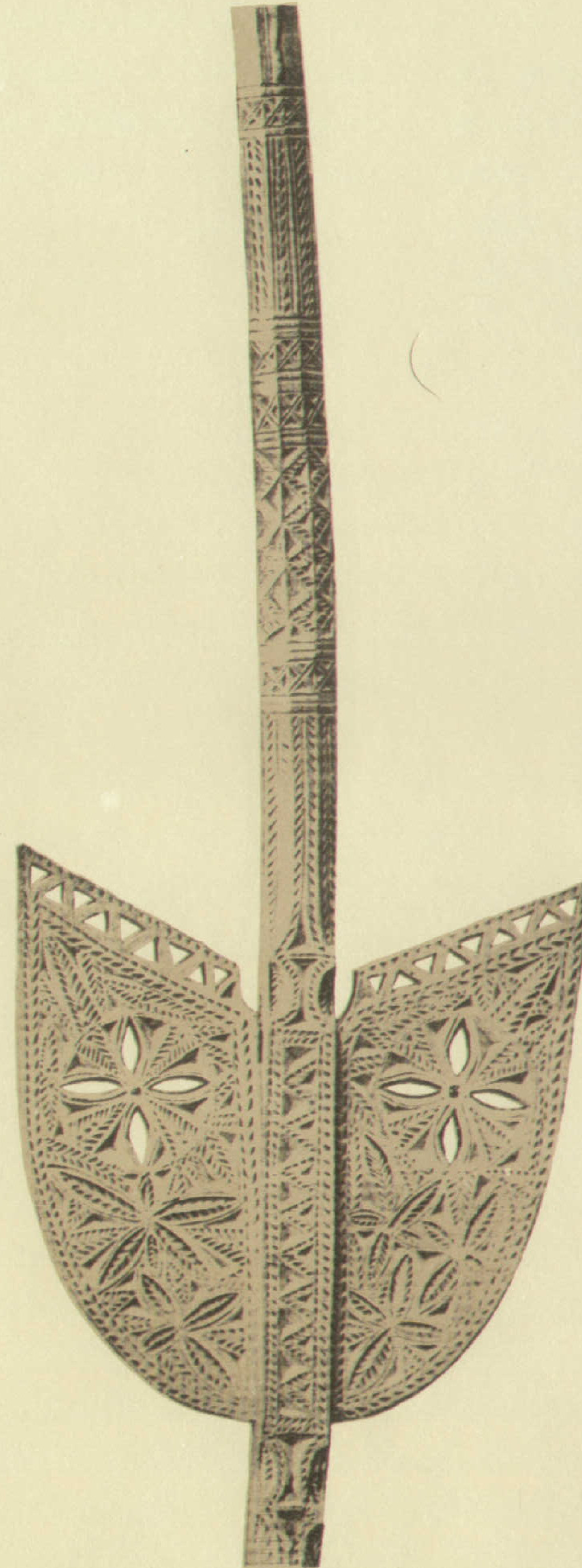

99 100

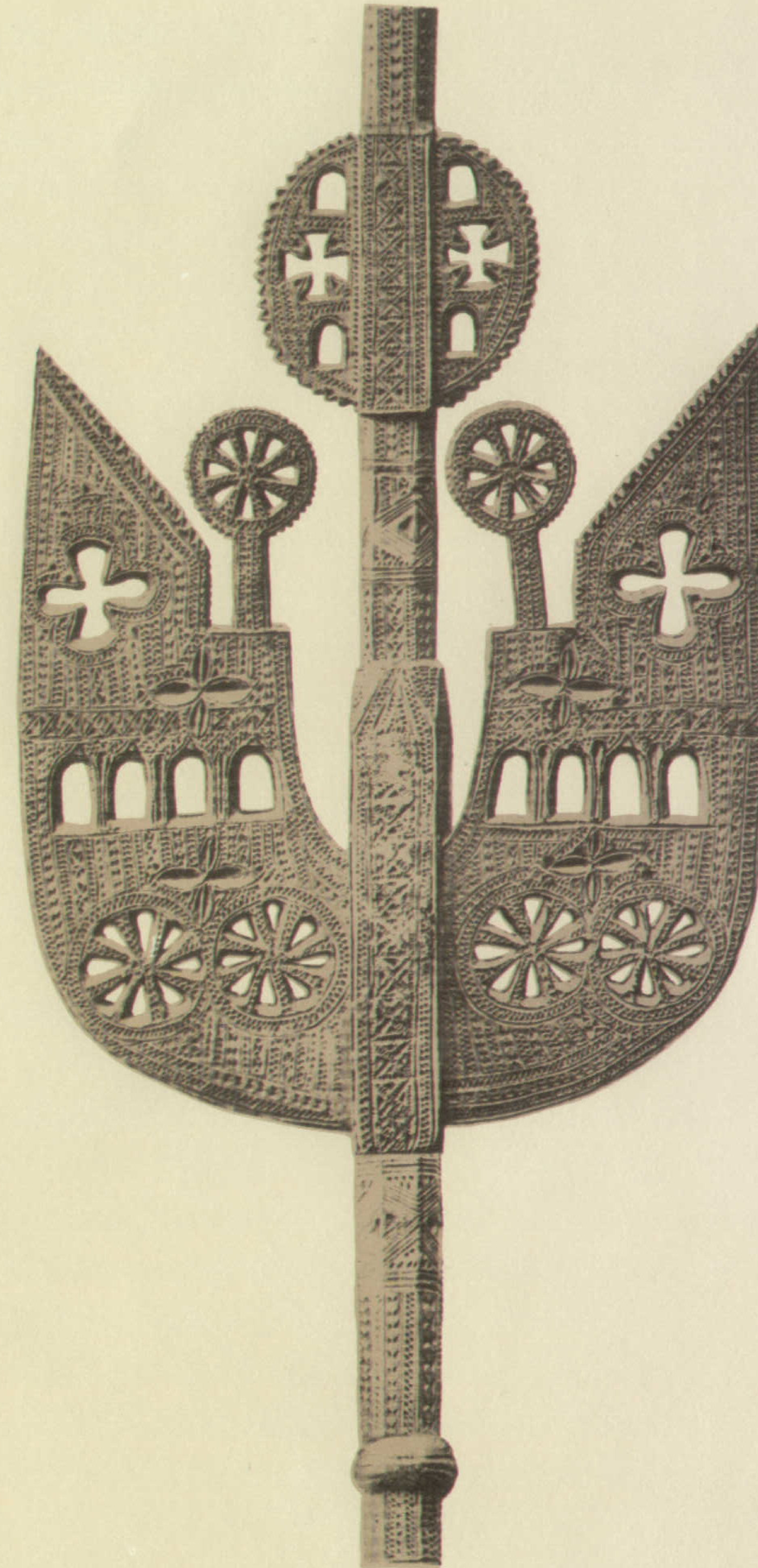
Furci de tors, cu coarne.

101

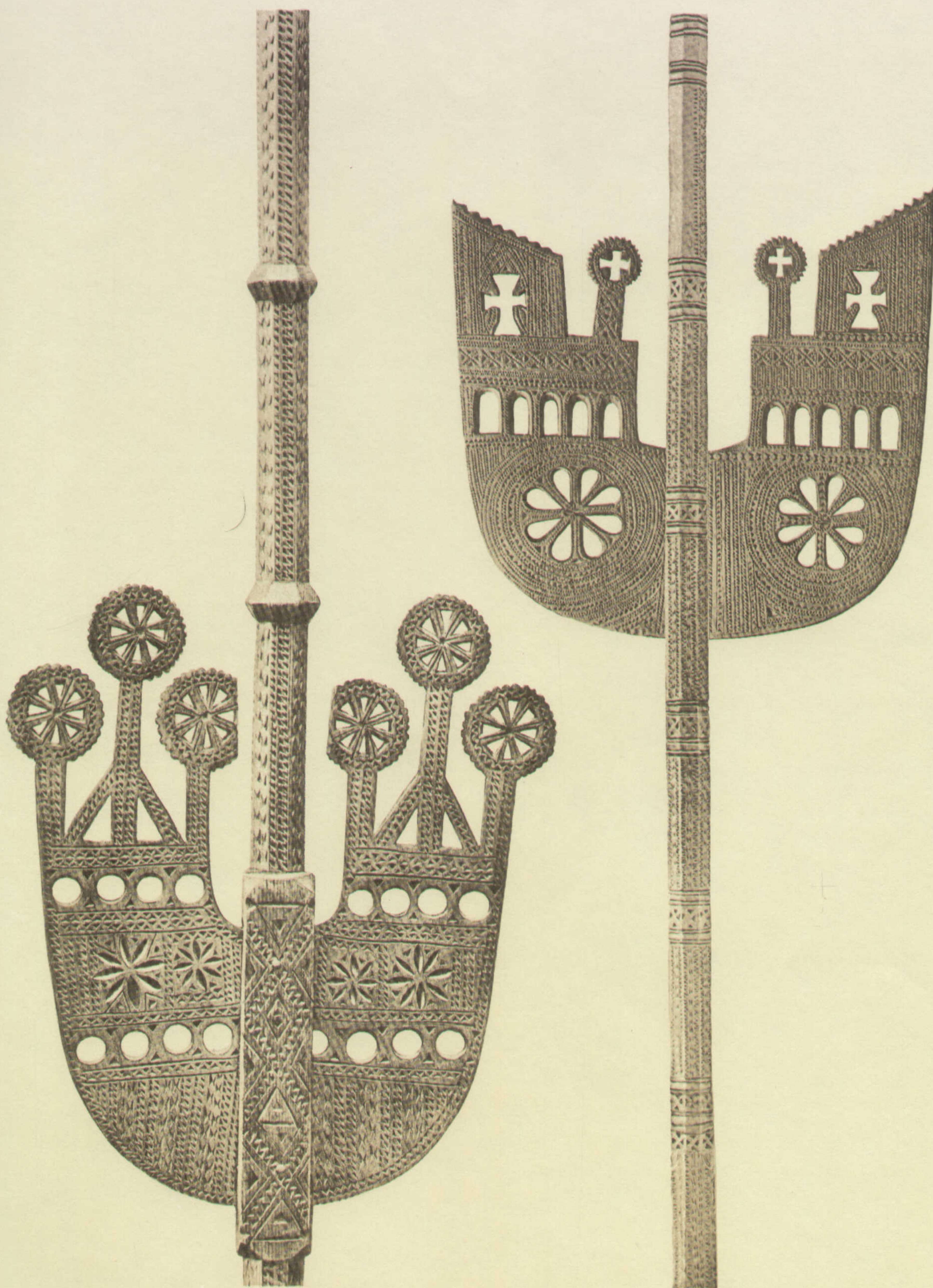
102

103

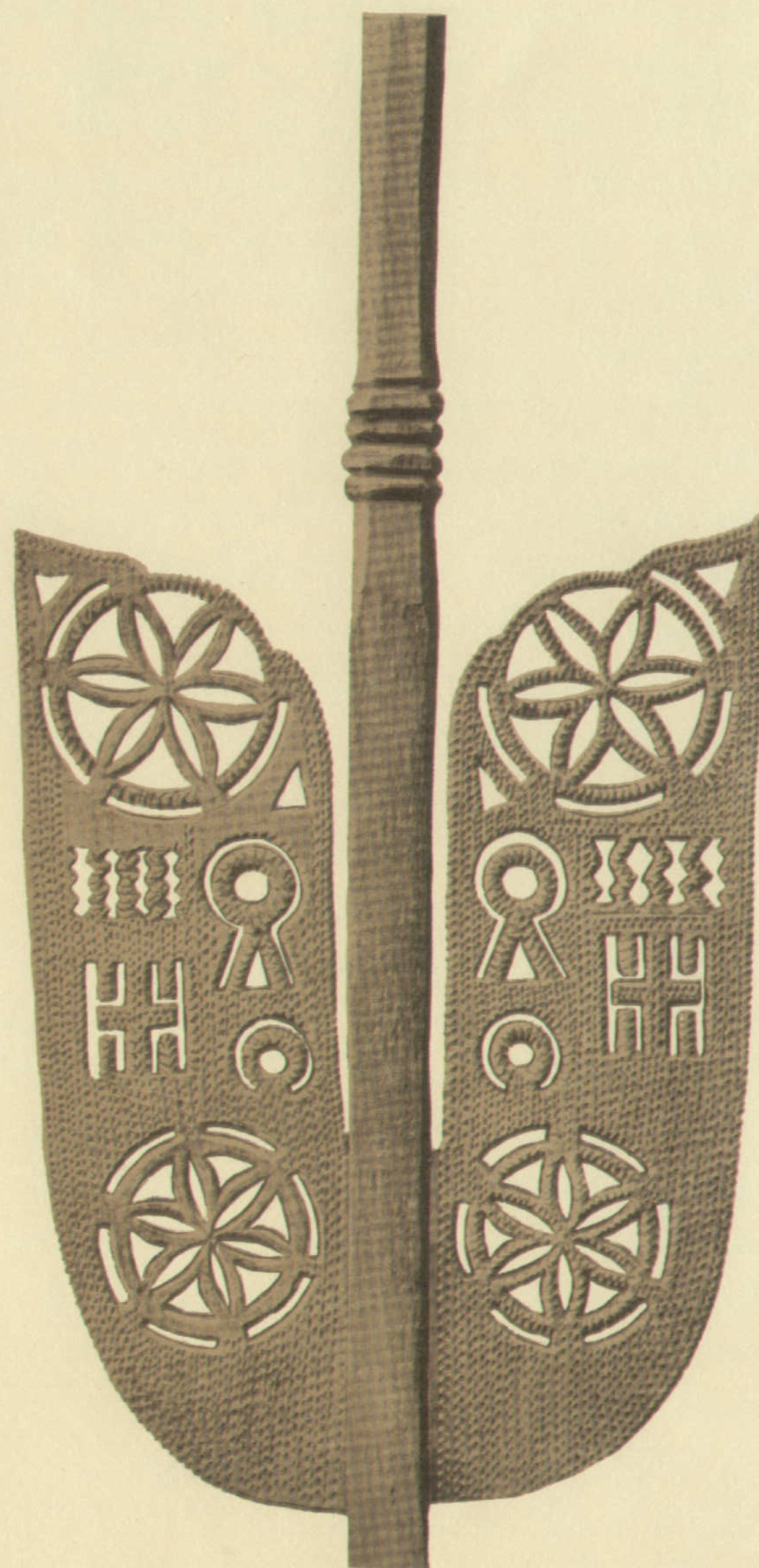
Furci de tors, cu coarne.

Album de crestături în lemn.

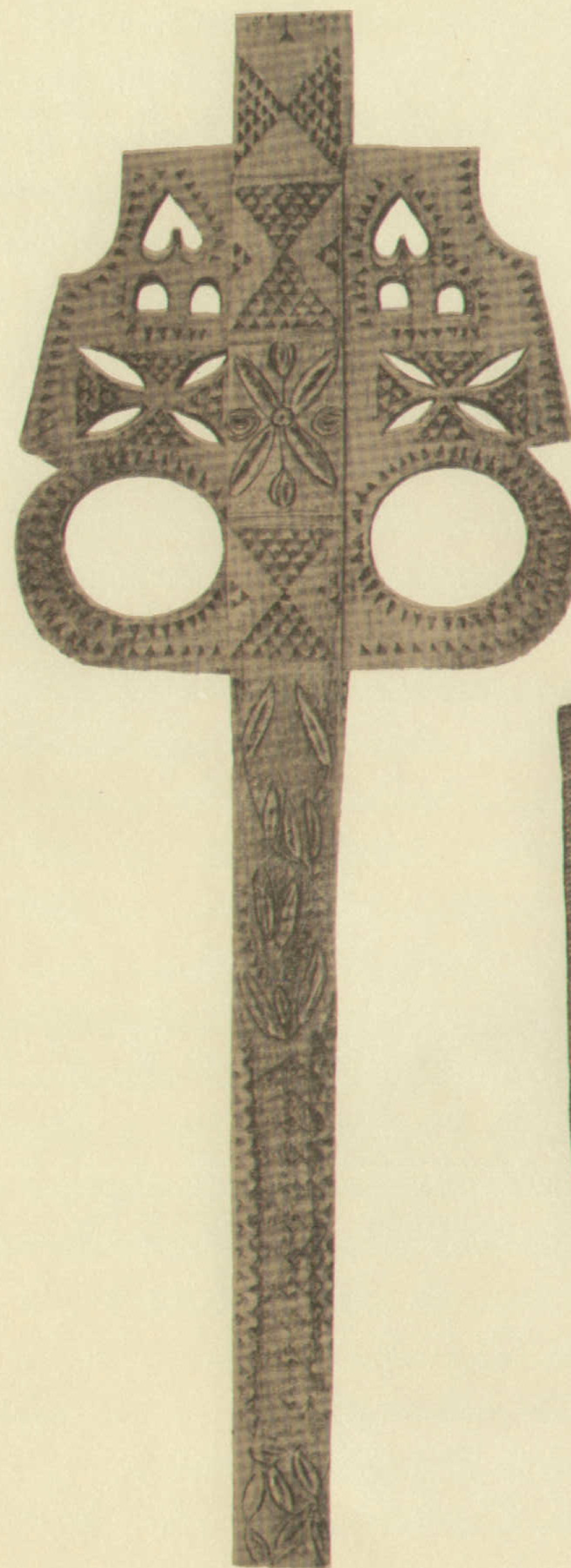

104 105

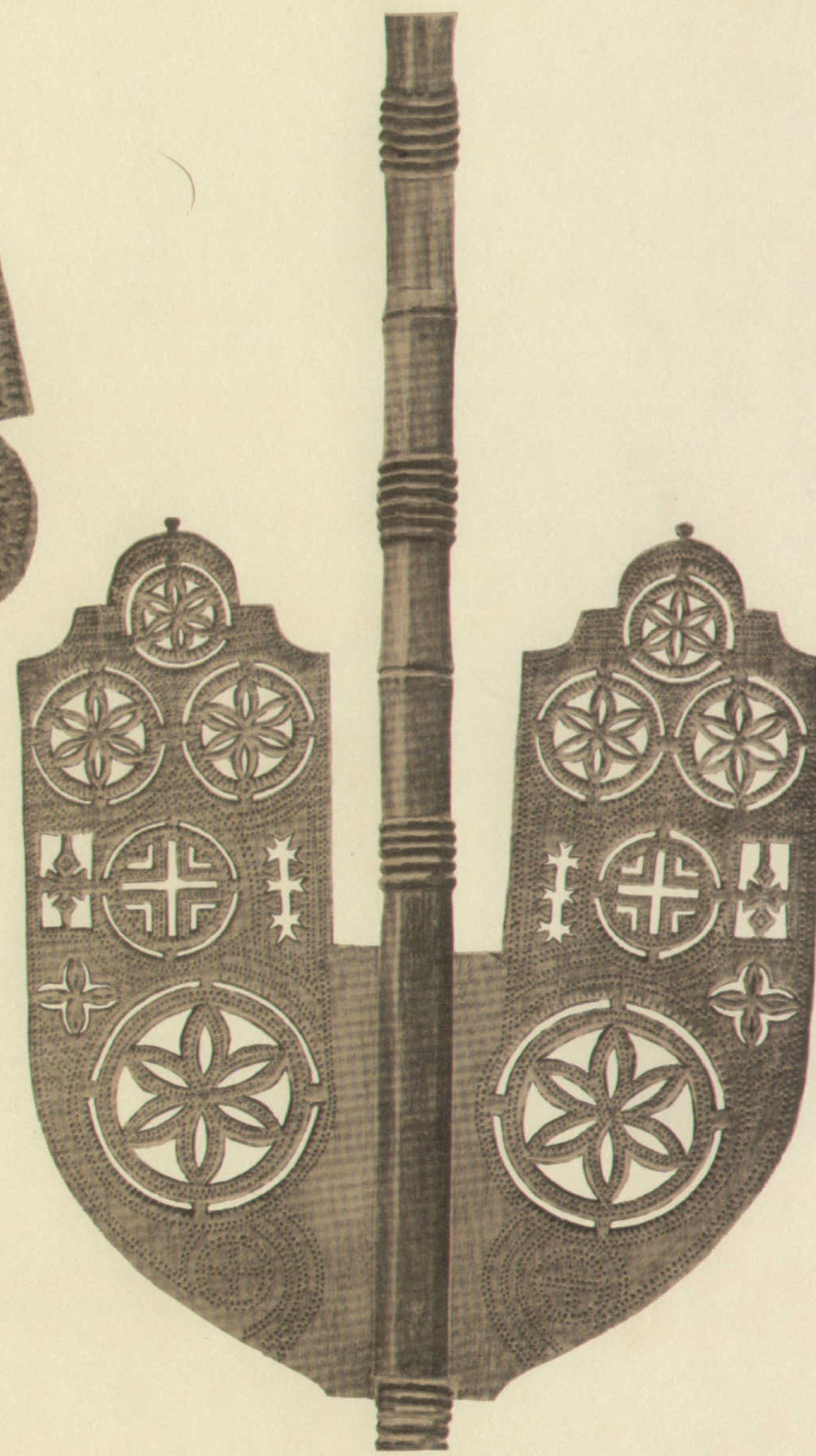
Furci de tors, cu coarne.

106

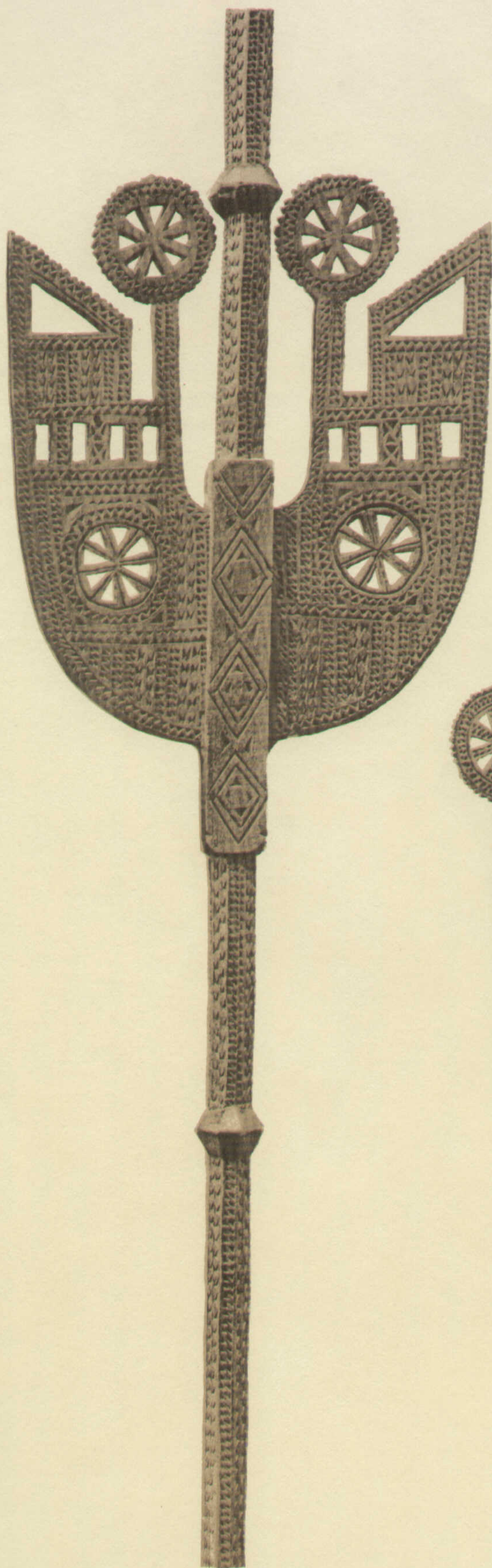
107

108

Furci de tors, cu coarne.

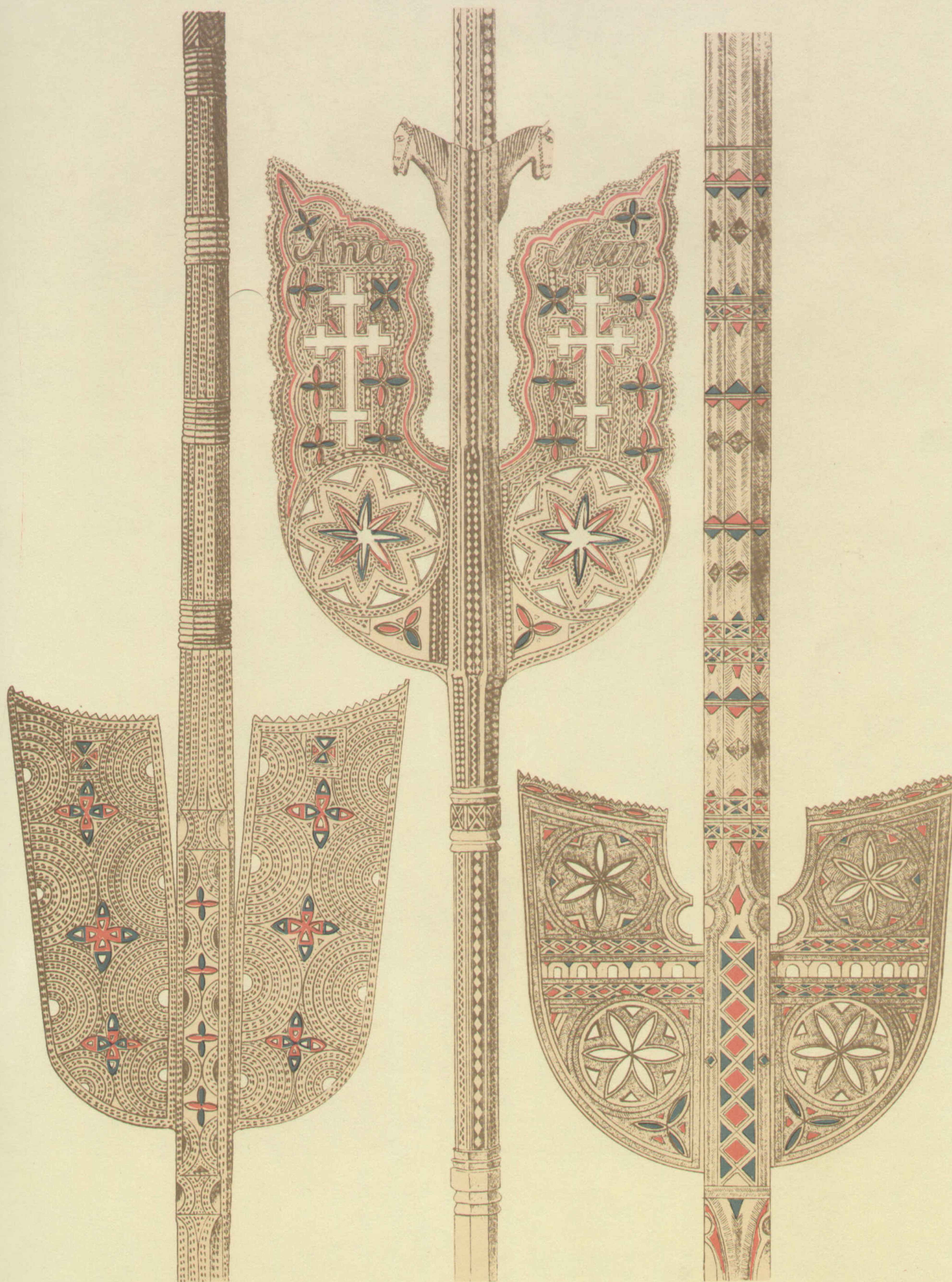
Album de crestături în lemn.

109

110

Album de crestături în lemn.

111 112 113

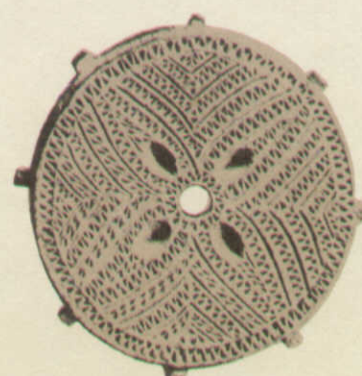
Furci de tors, cu coarne

Album de crestături în lemn.

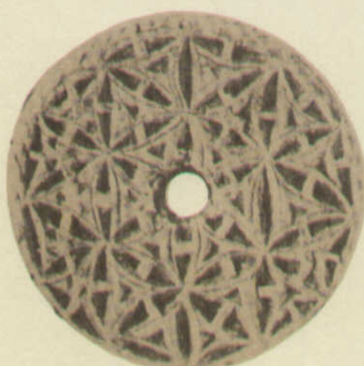

114

120

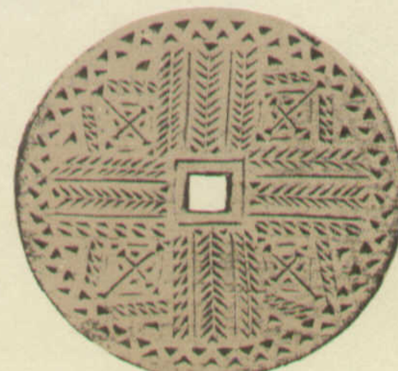

126

132

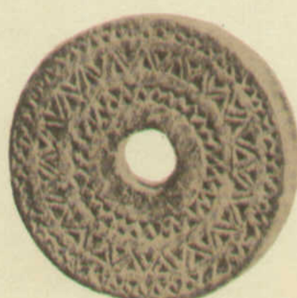

115

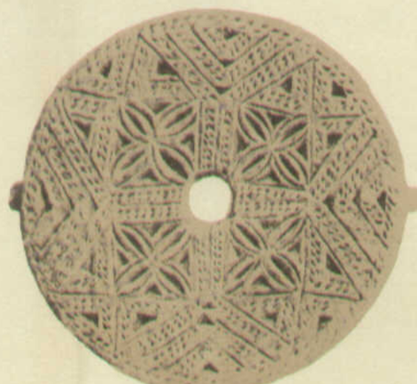

121

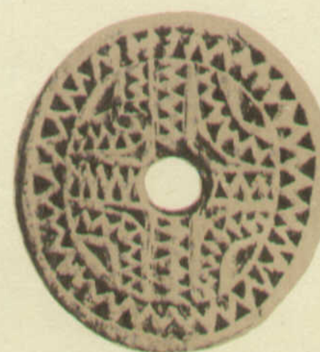

127

133

116

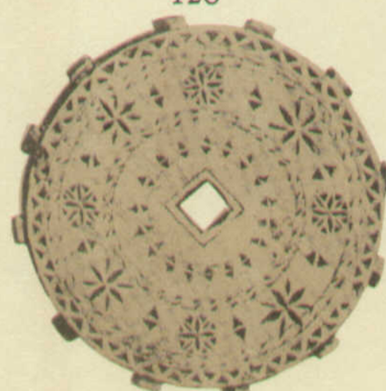

122

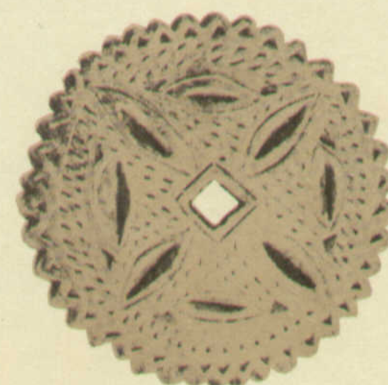

128

134

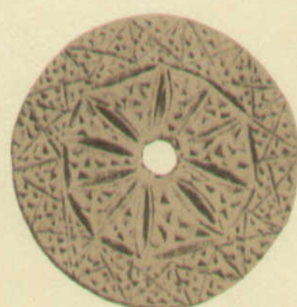

117

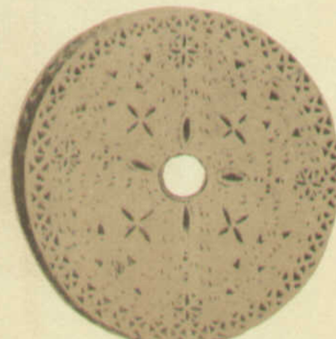

123

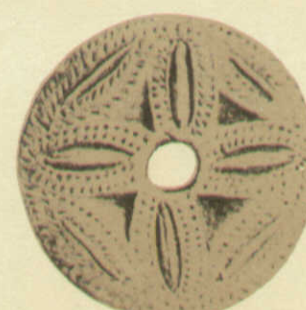

129

135

118

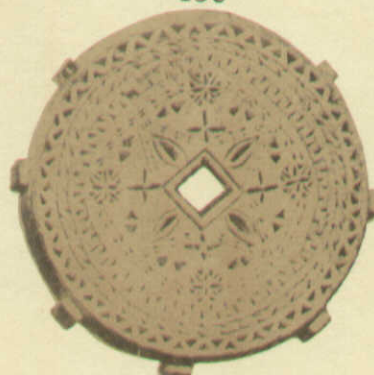

124

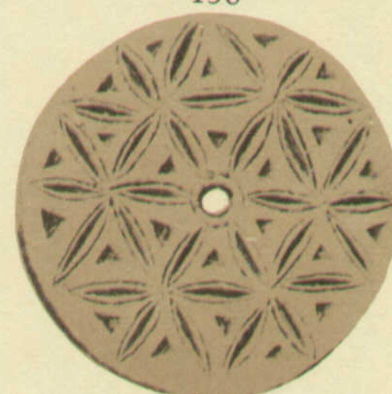

130

136

119

125

131

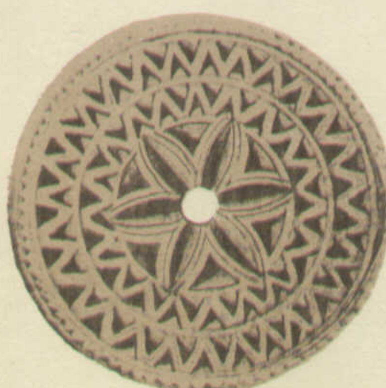

137

Cruciuliţe şi pristene (prisnele).

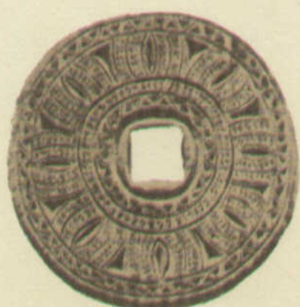
Album de crestături în lemn.

138

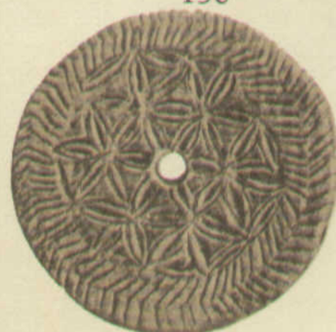

144

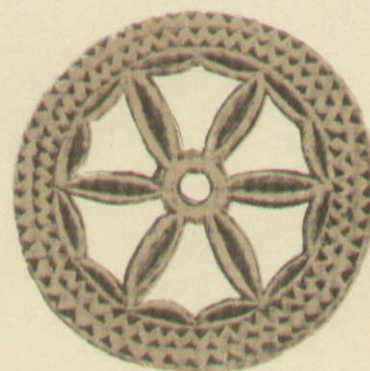

150

156

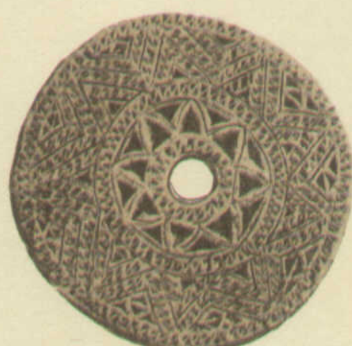

139

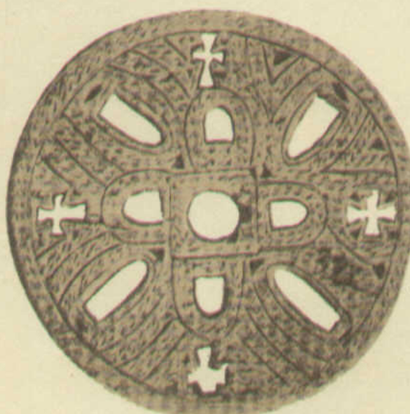

145

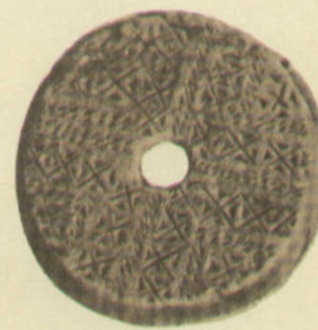

151

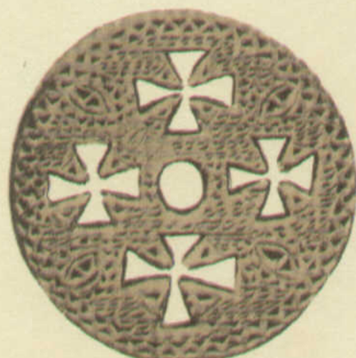

157

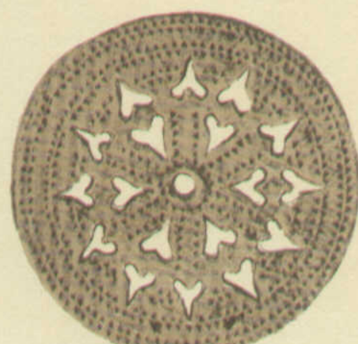

140

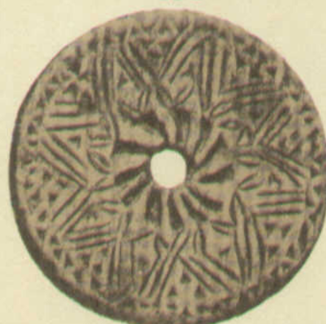

146

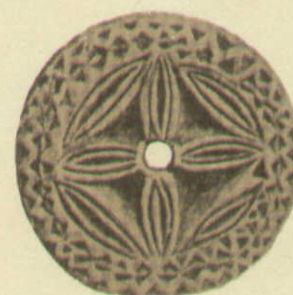

152

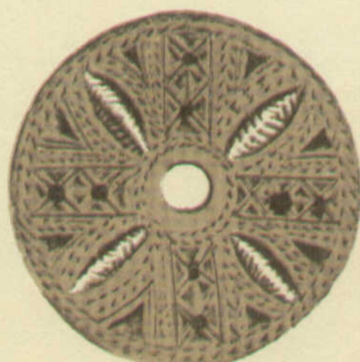

158

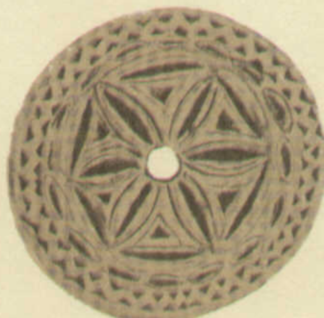

141

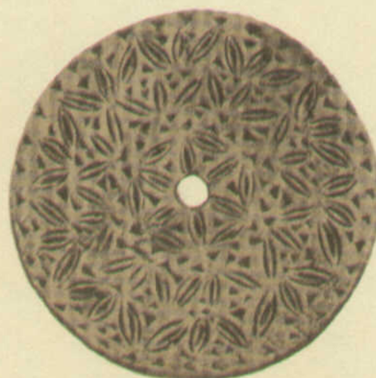

147

153

159

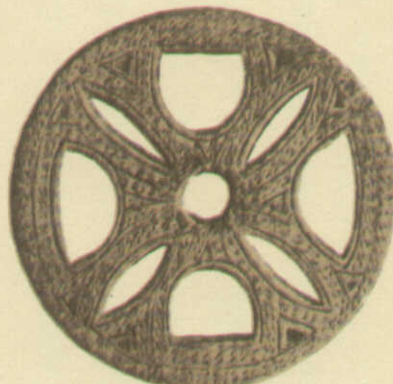

142

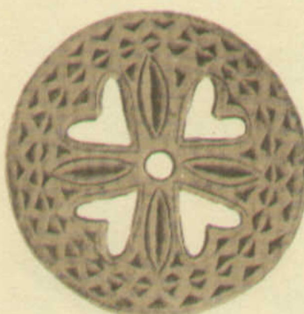

148

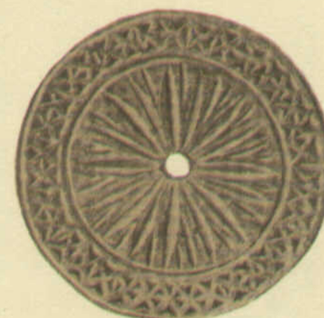

154

160

143

149

155

161

Pristene (prisnele).

162 163 164 165 166 167 168 169 170

Bîte și măciuci.

...VANIA SIBIU

INTREPRINDEREA POLIGRAFICA SIBIU

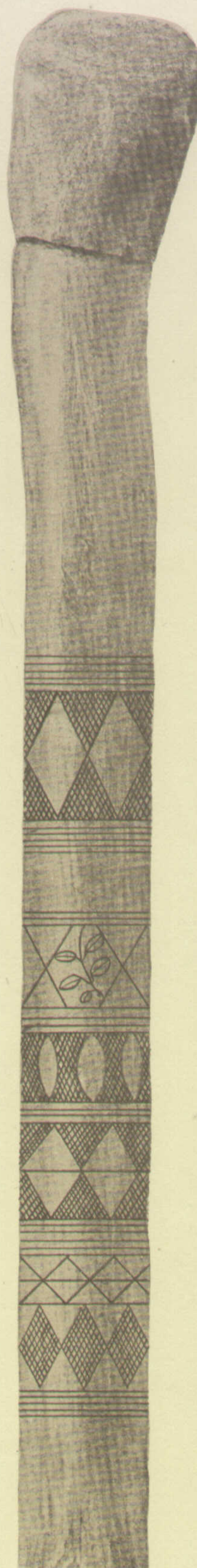
Album de crestături în lemn.

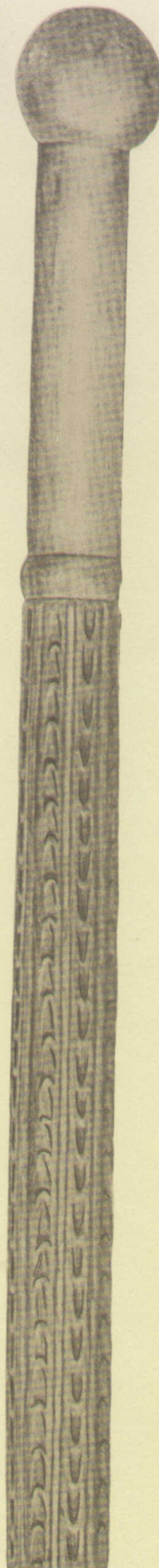

171

172

173

174

175

176

177

Bîte şi măciuci.

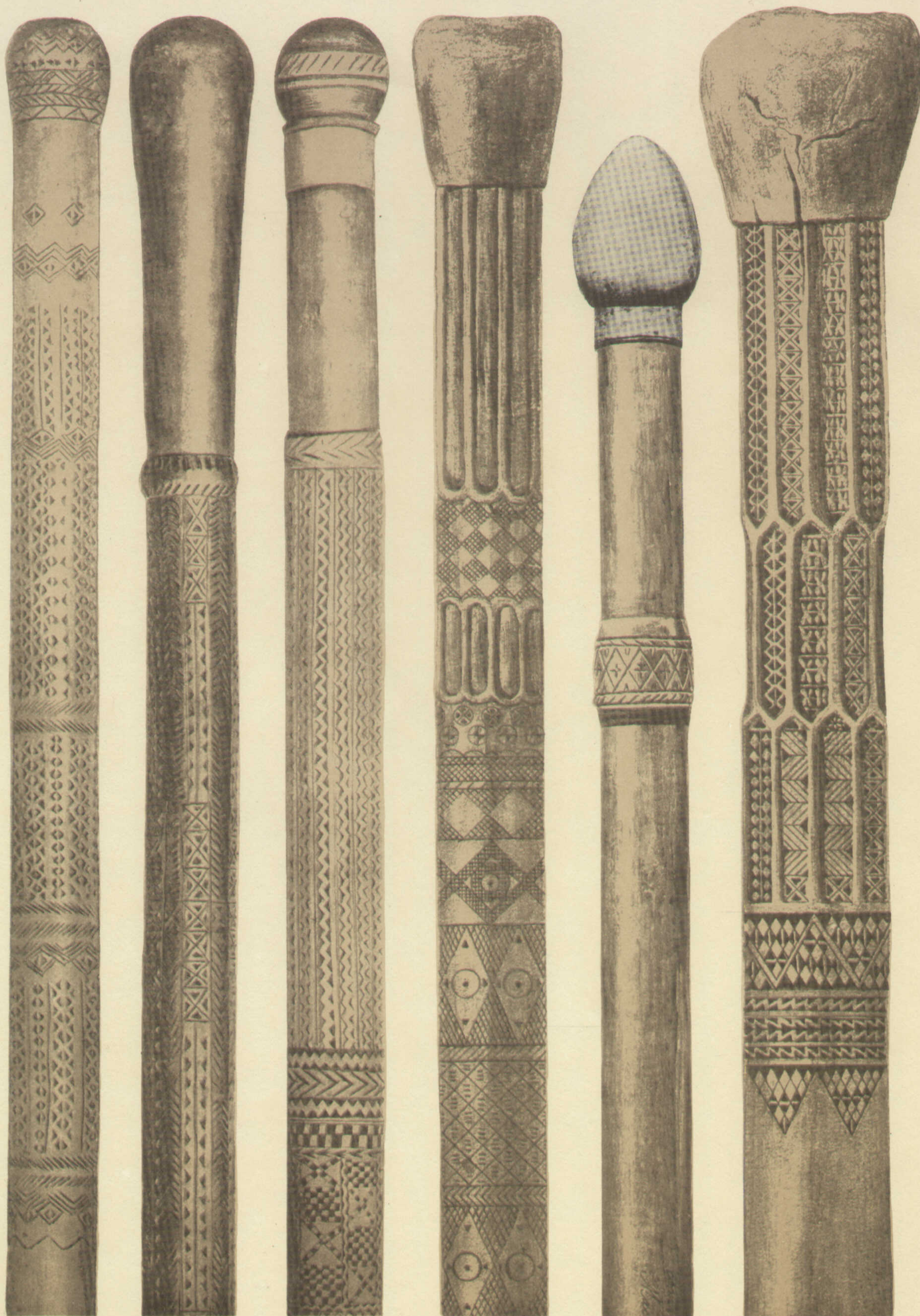
Album de crestături în lemn.

178 179 180 181 182 183 184

Bîte și măciuci.

Album de crestături în lemn.

185 186 187 188 189 190

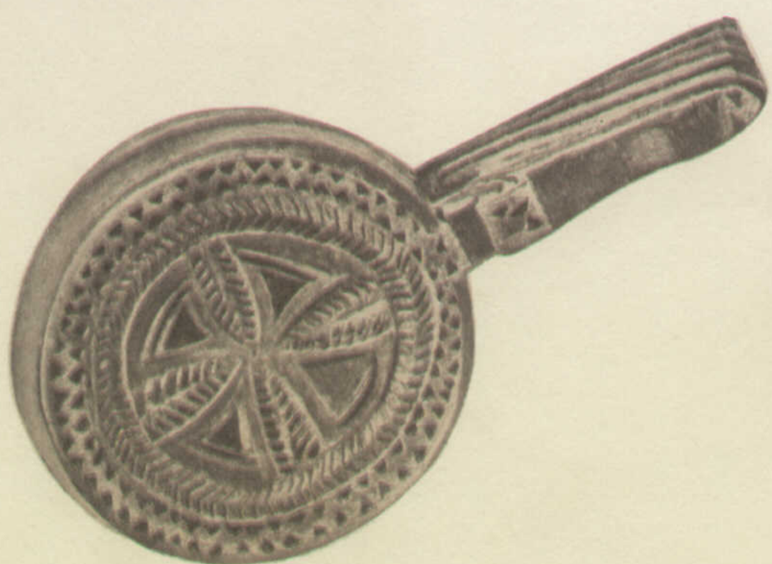
Bîte şi măciuci.

Album de crestături în lemn.

Linguri.

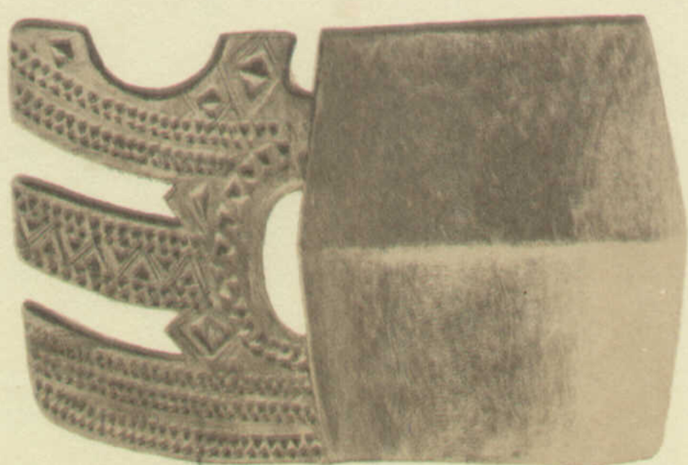
Album de crestături în lemn.

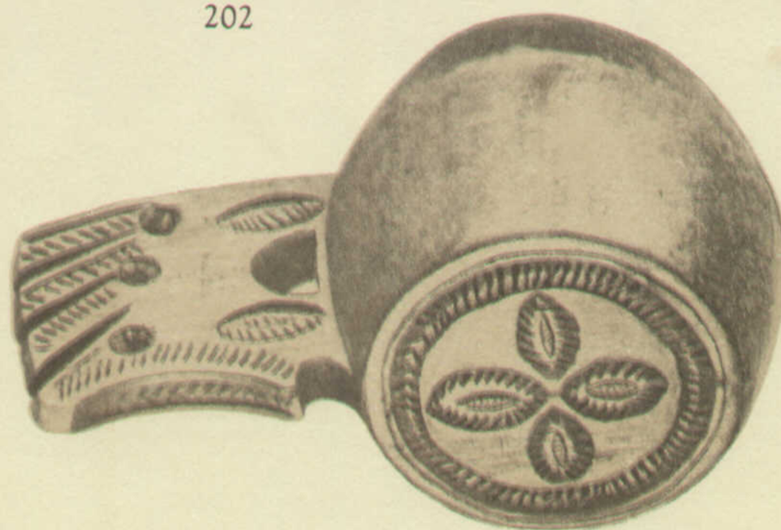
198

202

199

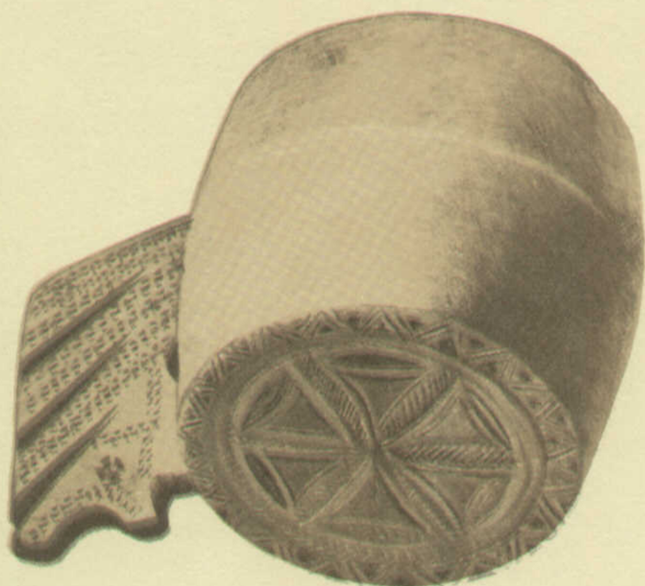
203

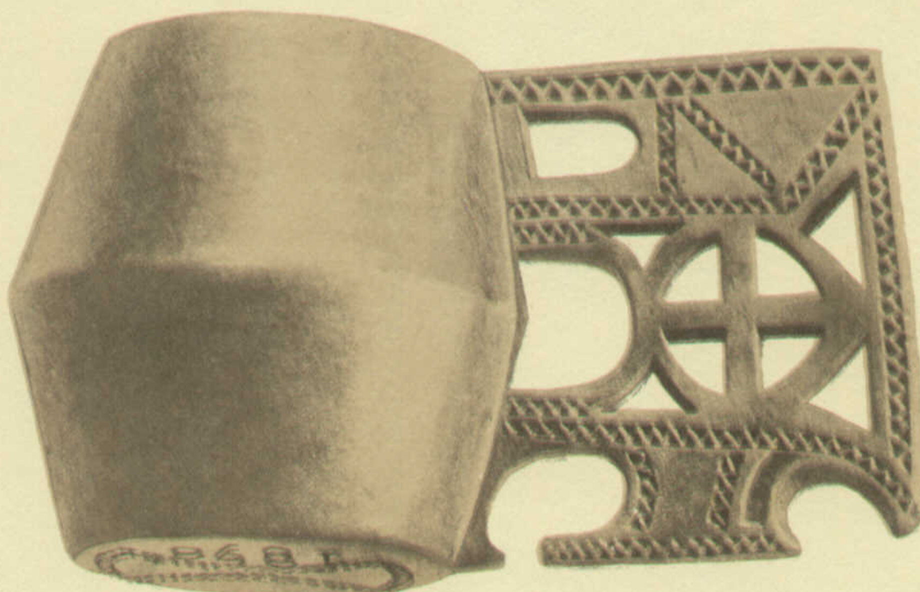
200

204

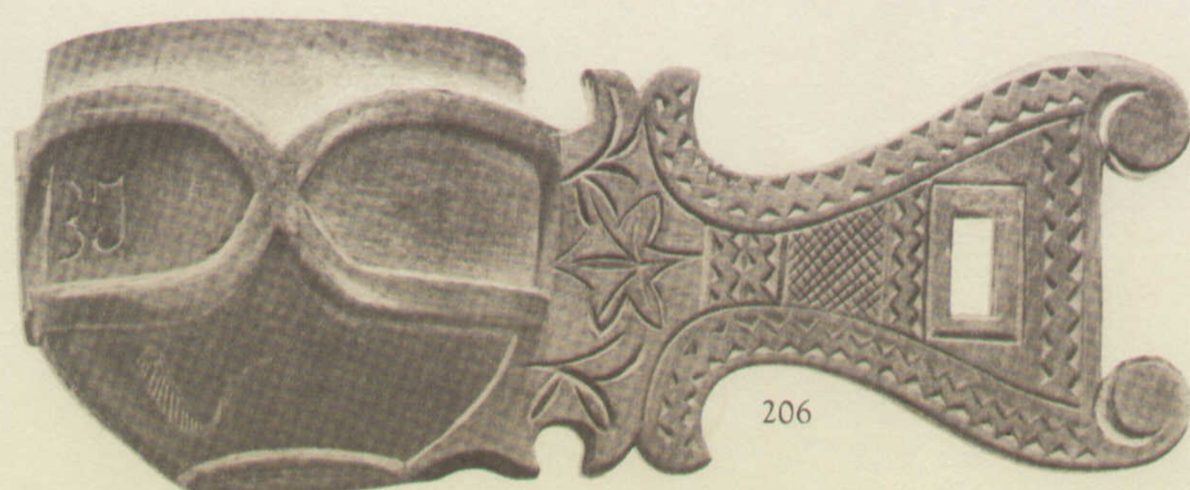
201

205

Căpcele.

Album de crestături în lemn.

206

207

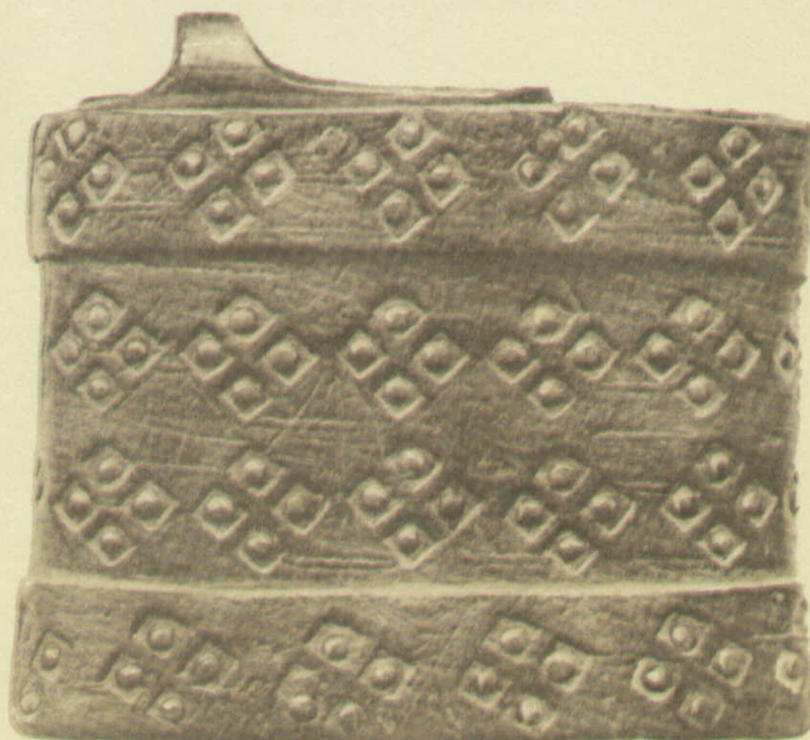
211

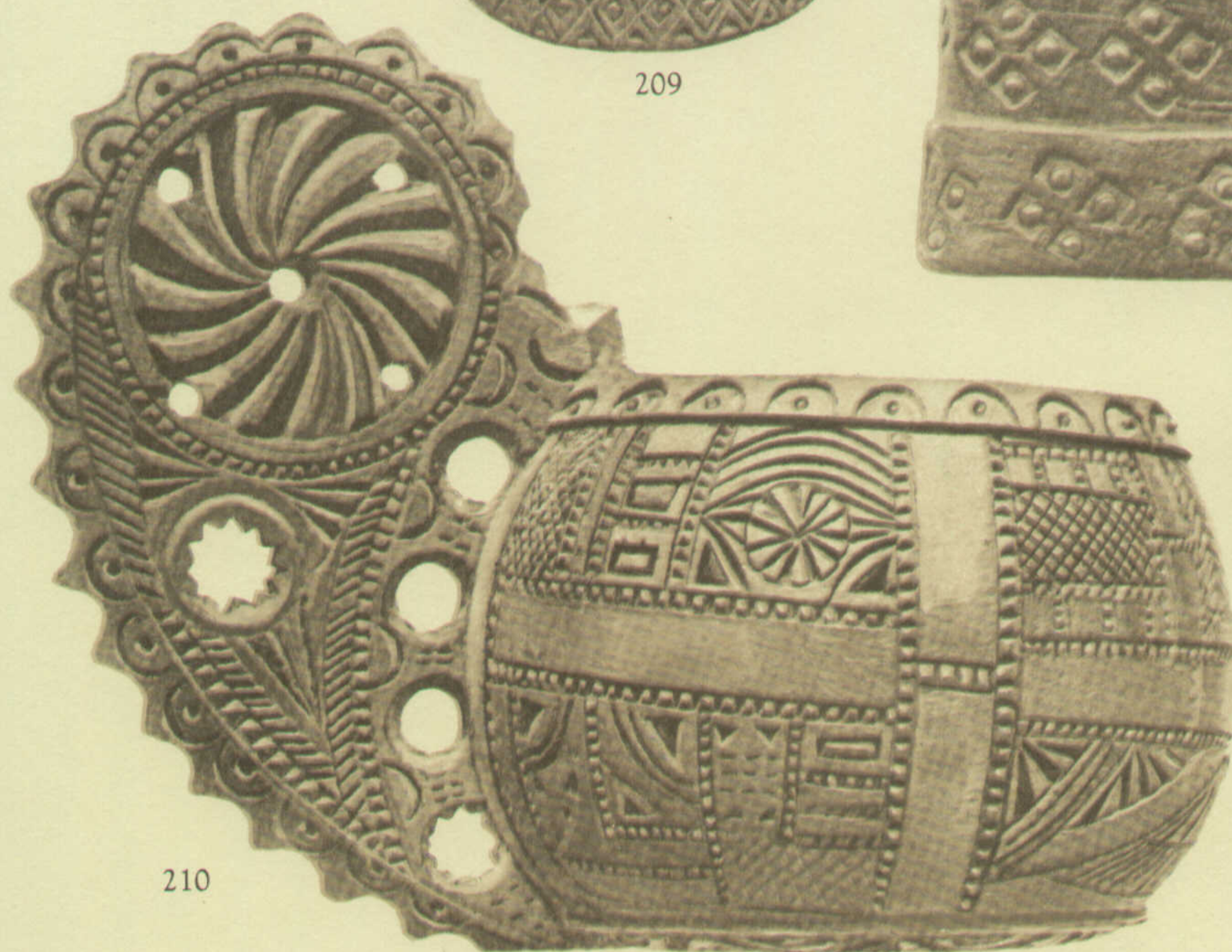
208

209

212

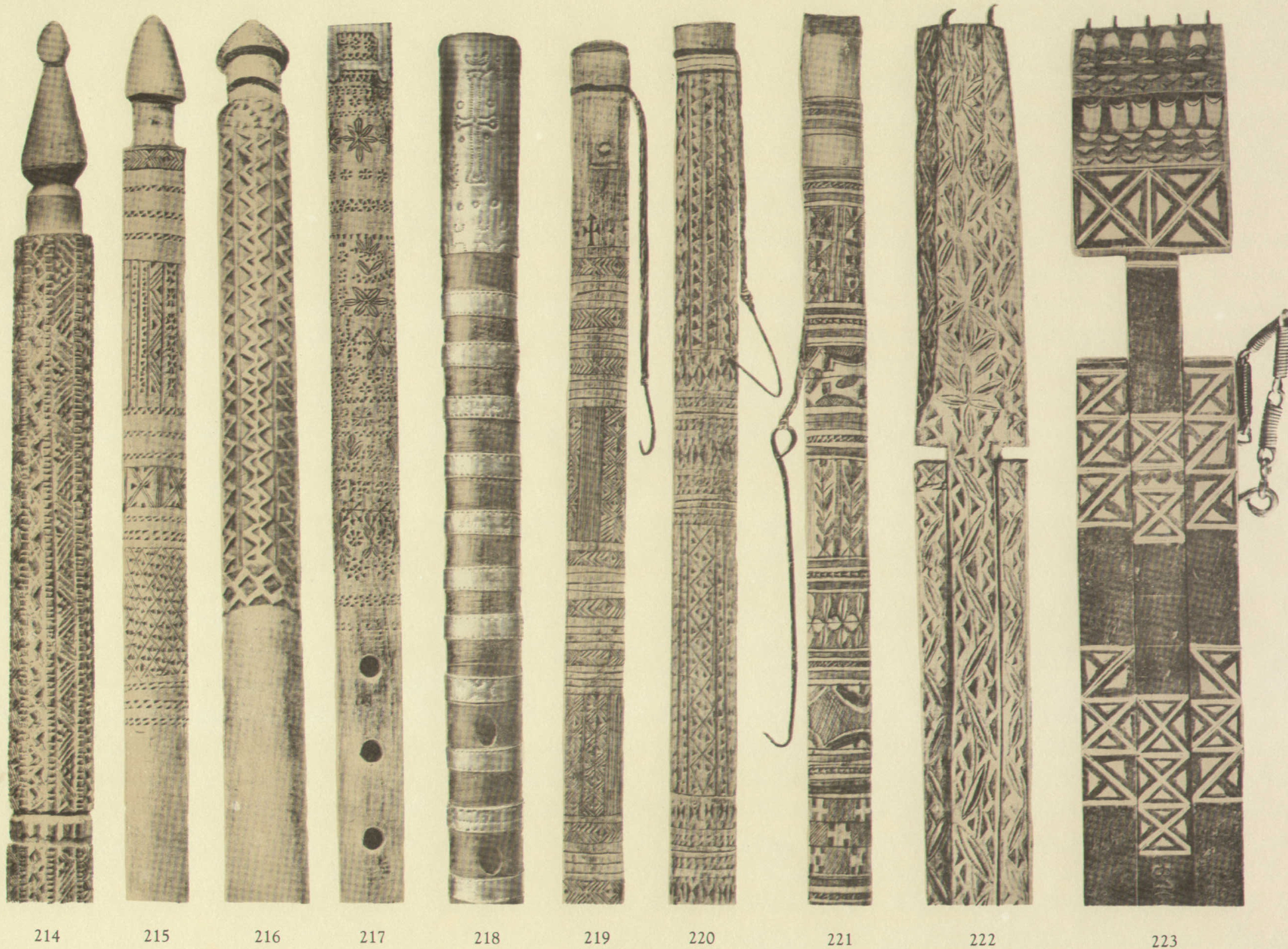

210

213

Căpcele şi alte vase.

214 215 216 217 218 219 220 221 222 223

Diverse.

...ILVANIA SIBIU

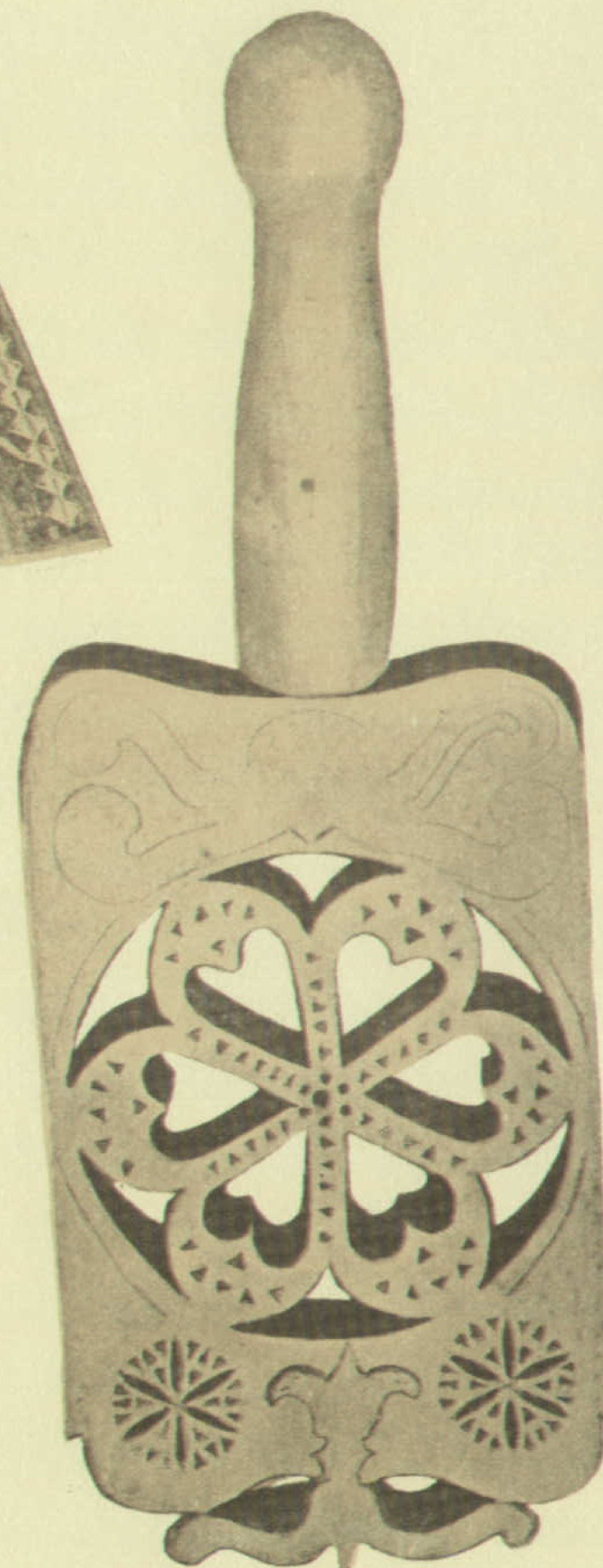
227

224

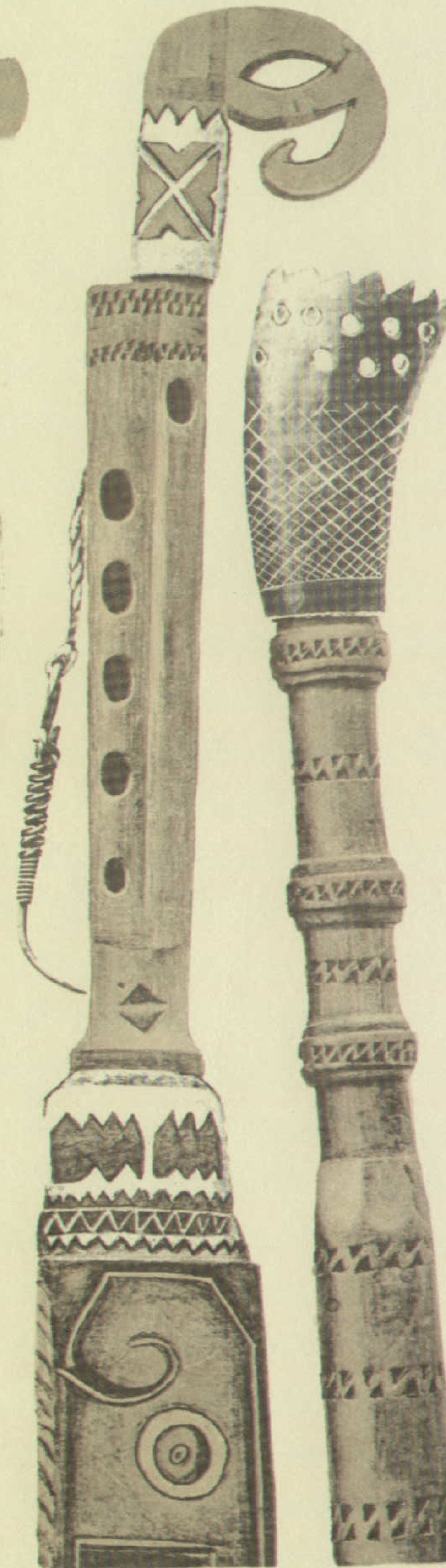
225

226

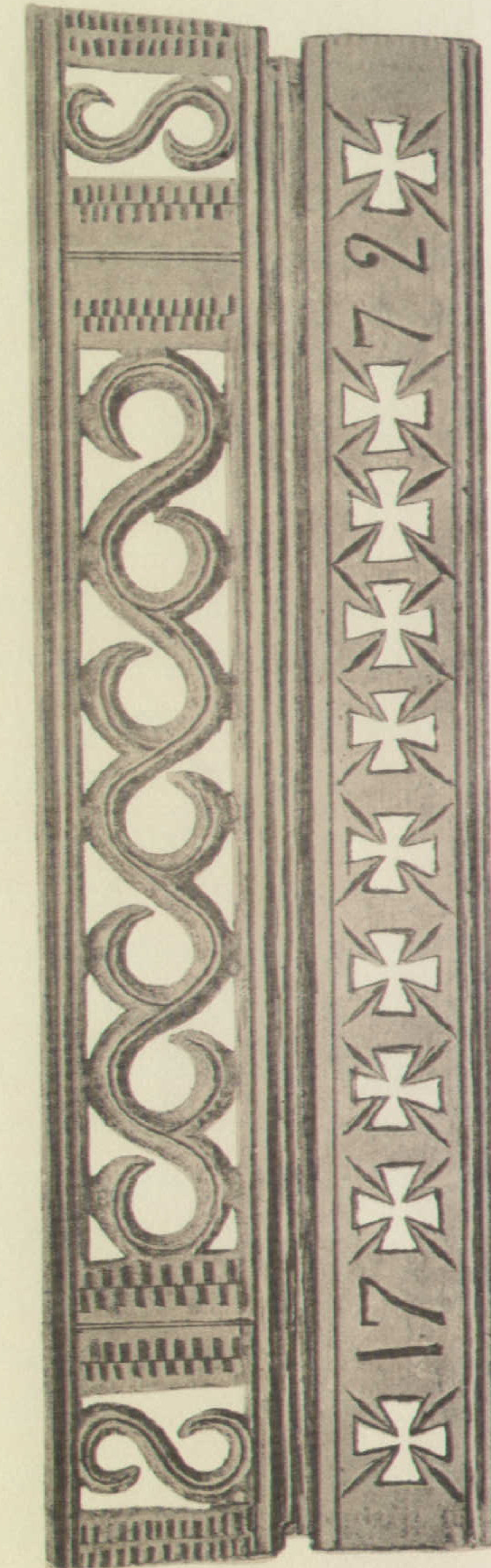

228

229 a

229 b

230

Diverse.

Album de crestături în lemn.

231

232

233 a

233 b

Diverse.